

Joan Barceló Matas

Toni Vadell Ferrer

Joan Riera Fulla

Josep Caldentey Ribera

Pau Oliver Ferrer

Josep Massot Muntaner

Sadurní Pesquero Riera

Maig 2022

Núm. 59

<i>Editorial</i>	3
<i>Entrevista als ermitans de l'ermita de la Trinitat de Valldemossa.</i> <i>Domingo Mateu - Jaume Gual - Toni Bennasar</i>	6
<i>I tu qui ets?</i> Toni Bennasar	20
<i>Els sínodes</i> Pere Fiol	23
<i>Reflexions sobre l'actual sínode i la seva repercussió a Mallorca.</i> <i>Guiem Ramis Moneu</i>	27
<i>Preparant el sínode CONFER de Mallorca.</i> Margalida Moyà	38
<i>Els drets humans per poder viure.</i> Bernat Vicens Vich	42
<i>Església dels Dolors. Manacor. Homenatge a Joan Barceló.</i> <i>P.J. Amengual</i>	45
<i>Església dels Dolors. Manacor.</i> Maria Magdalena Gelabert i Miró	47
<i>Joan Barceló Matas. A la teva bona memòria, Joan.</i> P.J.Amengual	49
<i>Joan Barceló Matas in memoriam. Uns grats records d'un "amic històric"</i> <i>Jaume Sancho</i>	51
<i>Joan Riera Fullana, el meu millor amic del Seminari.</i> Cecili Buele i Ramis ...	53
<i>Carta a un amic</i> (Toni Vadell) Jaume Martorell Adrover	56
<i>Toni Vadell, el millor missatger deixa de jugar aquest partit.</i> <i>Antoni Josep Salvà Andreu</i>	62
<i>A l'estimat amic Antoni Vadell i Ferrer.</i> Antoni J. Salvà	67
<i>Sadurní Pesquero, un bon amic.</i> Gabriel Amengual Coll	68
<i>El que em recorda una imatge: Quan fèiem de tot amb quatre fils i molt de coratge.</i> Jaume Sancho	70
<i>Crònica damunt l'altura dels amics caminants i cantaires.</i> <i>Pere J. Amengual Bestard</i>	72
<i>Contant coverbos des de Felanitx.</i> Bartomeu Rosselló	76

COORDINADOR EMÈRIT: Jaume Sancho Gili

CONSELL DE REDACCIÓ: Pere J. Amengual - Antoni Bennasar -
Jaume Gual - Joan Martorell - Domingo Mateu - Margalida Moyà

DISSENY I EDICIÓ: Macià Llabrés

Editorial

Els amics absents, estels ixents en la nit del nostre peregrinar

Del gresol màgic on Macià, el nostre bon amic artista, guarda les fórmules secretes per a la creació de les més genials maquetacions de la nostra revista, n'ha fet aparèixer l'esplèndida portada que encapçala aquest número. Contemplau-la calmosament. Cap altra imatge podria expressar amb més adequada significança el sobtat traspàs, quasi conjunt, de set dels nostres millors amics que, entre gener i maig d'enguany, han partit a la Casa del Pare per esdevenir perennes estels de llum en el firmament de les nostres vides. Aquest fet ens ha encaminat a bastir com a nucli central del número que és a les vostres mans l'agraïda i plaent memòria de tots ells i el just i ben merescut homenatge a les valorades i reconegudes empremtes que han deixat ben arrelades en les nostres vides. A les pàgines centrals hi trobareu un valuós aplec de ressenyes i bells comentaris sobre l'essencial de llurs vides i l'agraït reconeixement que es mereix l'excel·lent qualitat humana de la fonda relació amical que han mantingut creixent entre nosaltres tota la vida. Aquests són els noms i el que més identifica als qui s'han ajuntat en un cercle de llum per formar una nova estelada centellejant en l'horitzó llunyà del nostre firmament:

Joan Barceló Matas, l'estimat i ara molt enyorat president d'Amics del Seminari. Morí als 73 anys el passat 28 de gener. «Ara, Joan, fa constar Pere J. Amengual, *te sentim molt a prop i omplirem la teva absència amb el record i la presència que no es veu ni es toca, però que hi és.*

Joan Riera Fullana, morí a Mèxic als 81 anys el 3 de febrer d'enguany. Cecil Buele afirma convincent: *M'has ensenyat i ajudat a mantenir-me ferm en dues lluites: per un món més just, alhora que també per una Església més abocada i disposada a deixar que l'evangelitzin els més pobres de la terra.*

Toni Vadell Ferrer, prevere i bisbe auxiliar que morí a Barcelona, als 49 anys, el passat 12 de febrer. *En poc temps*, expressa Jaume Martorell, *vas guanyar-te el cor de tothom. El teu tarannà obert, simpàtic i proper, captivava; la força de la teva paraula, commovia; i l'entusiasme i la passió que amarava el teu actuar, atreia.*

Sadurní Pesquero Ramon, morí al Brasil als 86 anys el 14 de febrer d'aquest any. *Sempre el recordaré*, assegura Gabriel Amengual, *com un*

bon amic i molt bona persona, generosa i compassiva, amb molt de gust i sensibilitat per a les obres artístiques, amb gran inquietud intel·lectual i cristiana.

Josep Massot i Muntaner, el nostre honorat amic entranyable, morí als 80 anys el dia 24 del proppassat mes d'abril en el monestir de Montserrat. *Monjo, escriptor i erudit. Apassionat pel treball i l'amor a la llengua catalana.* En paraules de Damià Pons, *servidor constant i incansable de la causa del recobriment nacional i cultural de Mallorca.*

Pau Oliver i Ferrer, morí als 95 anys el dia 4 de maig d'enguany. Declarava ell mateix a l'entrevista publicada el maig de 2013 a la revista *Modèlics i modelicons*, núm. 32: *M'hi trob molt a gust, content de poder seguir complint allò que tinc damunt la meua taula en lletres de bronze: Cal no abandonar mai ni la tasca ni l'esperança.* Fins al final ha pogut mantenir-se fidel al compromís.

Josep Caldentey Ribot, morí a Manacor als 80 anys el dia 16 de maig d'enguany, exercint encara el càrrec de rector de Nostra Senyora del Carme de Porto Cristo, parròquia on ha prestat fidel i generós servei al llarg de més de trenta anys, essent apreciat i reconegut per la bonhomia i senzillesa del seu caràcter pagès i l'entesa i amical proximitat amb la gent de la mar.

En un segon nucli, s'han agrupat raonats comentaris i aprofundides reflexions innovadores entorn al Sínode de bisbes, convocat pel papa Francesc amb l'objectiu de dur-lo a terme entre el 2021 i el 2023, exigint la plena responsabilitat en la participació a les tasques de recerca d'aquest Sínode del segle XXI no només als bisbes sinó a tots els fidels batejats. Segons explica Pere Fiol en un primer resum històric dels Sínodes realitzats en l'àmbit de l'Església universal i en els 24 Sínodes fets a Mallorca des del segle XIII al segle XX, sintetitza l'objectiu que pretenen assolir els sínodes en aquesta antiga i coneguda expressió llatina: *Quod omnes tangit, ab omnibus tractari et approbari debet* (El que incumbeix a tots, ha de ser tractat i aprovat per tots).

Guillem Ramis Moneny aporta suggestives i innovadores propostes sobre els urgents canvis radicals que s'han de tractar i consensuar en el Sínode per a una transformació de l'Església que la conformi a l'essencial de l'Evangeli i a la mentalitat de l'home d'avui. Presenta una petita mostra del que un grup de persones cristianes de Mallorca ha suggerit i reportat al Sínode de bisbes. La revista presenta un resum dels punts tractats a les reunions periòdiques del grup *Gent Cristiana Aporta* fetes durant el període de gener a maig d'enguany i la reproducció completa dels dos documents finals presentats a la Delegació Diocesana del Sínode. Cal remarcar que el segon document enumera les propostes concretes que suggereix el Grup per millorar l'Església de Mallorca i per posar-les en pràctica sense haver d'esperar el final del Sínode convocat. Al final dels documents s'inclouen paraules de conhort i esperança del papa Francesc i del bisbe de Mallorca per transmetre confiança en la sinceritat del que pretén assolir el Sínode.

Margalida Moyà, la nostra benvolguda companya del Consell de Redacció, presenta un excel·lent resum del document clar i lúcid redactat per la CONFER de Mallorca com a resposta a la convidada del papa a participar en la preparació del Sínode. La ressenya inclou les respostes i interessants propostes de solució sorgides del grup de 45 persones de participació voluntària (95% religioses, 5% religiosos) entorn dels cinc nuclis de reflexió elegits.

Margalida Moyà completa el resum amb una molt adequada reflexió personal. Ratifica que els reunits de la CONFER de Mallorca han fet una molt bona reflexió personal i en grup sobre la situació de l'Església de Mallorca *ad intra*. Considera excel·lent que *l'experiència de compartir amb persones consagrades de distintes congregacions religioses, de distintes línies de pensament, relativament poc conegudes entre elles, ha estat molt positiva.* Adverteix tanmateix que tot pot quedar en paper escrit i res més si no s'analitzen *les debilitats, les advertències, les fortaleces i les oportunitats d'aquesta situació.*

Gràcies a l'hàbil intervenció del bon amic dels ermitans, el sencer Jordi Llabrés, i a la dolça tenacitat de Toni Bennasar i de la seva esposa Joana, aconseguirem finalment que els bondadosos ermitans de Valldemossa, a qui no els agrada fer públic el seu propi estil de vida, acceptassin finalment de ser entrevistats. En haver llegit la clara, lluminosa i sincera conversa amb l'ermità Pau i el seu company, l'ermità Gabriel, els dos únics ermitans que fan vida en el darrer indret eremític habitat de Mallorca, segur que convindreu amb nosaltres, benignes lectors, quan afirmam que l'excel·lent entrevista pot ser qualificada d'històrica i transcendental. Us sorprendran l'encert i l'autenticitat de les seves respostes: *No som àngels ni sants, confessen, i una ermita no és un refugi ni un sanatori. No es ve aquí per passar-s'ho bé. Cal tenir el cor obert a totes les necessitats dels més desfavorits i crear comunió amb tota la gent. No vull dir que siguem mestres, però molta de gent té confiança amb nosaltres perquè els donam una paraula d'ànim, de consol, d'orientació. L'ermita no és un paradís. La vida comunitària no està exempta de dificultats i exigeix de saber escoltar els altres i de renunciar al punts de vista propis.*

Llegiu detingudament totes les assenyades, viscudes i aprofundides respostes dels dos bondadosos mestres ermitans, plens a vessar de saviesa, serenor i afectuosa cordialitat.

Gaudiu també i assaboriu tota la resta d'excel·lents i encantadores col·laboracions que, agraïts i de molt bon grat, hem encabit en aquest número, però que, a causa de l'obligada limitació de l'espai, no hem pogut oferir-vos la selecció i el comentari pertinent que mereixen.

ENTREVISTA ALS ERMITANS DE L'ERMITA DE LA TRINITAT DE VALLEDEMOSA

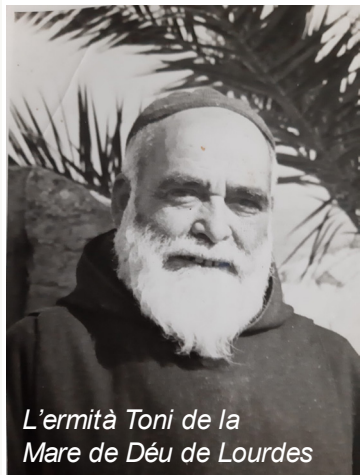
(dia 22 de març de 2022)

Entrevista a l'ermità Pau i a l'ermità Biel

Teníem moltes ganes de fer aquesta entrevista als dos ermitans de St. Pau i St. Antoni que viuen a l'ermita de la Trinitat (Valldemossa). L'ermità Pau, que és de Muro, és el superior i té 72 anys i l'ermità Gabriel, de 76, és de Sóller.

Sabiem que aquest desig nostre no seria fàcil de realitzar perquè els ermitans no són persones a qui els agradi fer públic els seu estil de vida. Però gràcies a la intermediació del bon amic Jordi Llabrés de Sencelles, molt apreciat pels ermitans, poguérem fruit de l'entrevista tan desitjada. Crec que també influí el fet que la meua dona, na Joana, és una reneboda d'un ermità senceller que ells estimaven molt, l'ermità Toni de la Mare de Déu de Lourdes, traspasat l'any 1977.

L'ermità Toni de la Mare de Déu de Lourdes

Així que el dia 6 de març na Joana i jo els fèrem una visita a l'ermita de la Trinitat de Valldemossa, la seva actual residència, amb la finalitat de definir i concretar alguns aspectes de l'entrevista.

Vull fer constar que ens reberen amb una amabilitat extrema i ens parlaren de l'ermità Toni amb unes paraules que evidenciaven com l'estimaven i reverenciaven. També ens mostraren, satisfets i agraïts, un calze de plata que dit ermità havia sufragat.

Aquell dia decidírem que el dia de l'entrevista seria el 22 de març.

Així, doncs, arribat el dia previst, en Domingo Mateu, en Jaume Gual i jo ens dirigírem a l'ermita amb moltes ganes de fer una bona conversa amb ells i donar-los a conèixer als nostres lectors.

I aquí teniu el contingut d'aquella trobada.

Toni. Quan i com descobríreu aquesta vocació d'ermità?

Ermità Pau. La vocació, com totes les vocacions, és misteriosa. Cada persona té una motivació distinta. En el meu cas jo coneixia un capellà que m'explicà el sentit, no de la vida eremítica sinó de la monàstica (contemplativa). Perquè quan jo era jove tothom somniava en les missions i aquest capellà em deia que qualsevol cristià, si compleix bé el seu paper, és un missioner i que no fa falta anar a països de missions. I també em donà a entendre el sentit de la vida contemplativa. Em deia que quan un està ple de Déu és com un brollador que rega els altres. I jo vaig fer una petita experiència, perquè, com tu saps jo anava per Santa Llúcia, i vaig conèixer el Pare Suau qui amb en Joan Carrero volien

començar una rama contemplativa i estaven en un poble de Navarra, un poble de només unes 12 persones. Jo hi vaig anar però qualcú m'advertí que allò era una cosa que just acabava de començar i que, si no anava cap endavant, jo em podia quedar enlaire.

Davant això, i donada la meua situació familiar, vaig comprendre que no em convenia anar-me'n de Mallorca. Aleshores vaig saber també que feia poc s'havia fundat Binicallera, però no m'agradà i al final Déu em conduí cap aquí.

Toni. Quin any entrareu, Pau?

Ermità Pau. Vaig entrar l'any 1970.

Jaume. Quin va ser el vostre primer lloc?

Ermità Pau. L'ermita d'Artà. Allà hi vaig passar 5 anys.

Toni. Ermità Biel, podeu contar-nos el vostre cas?

Ermità Biel. La meua padrina va tenir un conco que era ermità i per això jo en sentia parlar molt per dins ca nostra. I un dia una veïnada em regalà un llibre que es deia "La flor del desierto" de Don Bartomeu Guasp. El vaig començar a llegir, però jo trobava que escalar aquella muntanya era massa per a les meves forces. Vaig anar a fer el servei militar per veure si em fugia aquella idea. Passaren anys i no em fugia. També vaig fer una experiència monàstica fins que arribà un moment que vaig donar la passa i aquella muntanya que abans no podia escalar es convertí en cendra.

Jaume. També vàreu entrar a Betlem?

Ermità Biel. Sí. Betlem era el noviciat.

Toni. Com descriuríeu la vida d'ermità. Si ara ve una persona que vos diu que vol ser ermità, com podeu saber si és apte per a aquesta vida?

Ermità Pau. La primera cosa que ha de tenir un candidat és una base cristiana. Perquè un ermità no és res més que un estil de vida cristiana. No som àngels ni sants. Ja ho

diu Sant Tomàs d'Aquino: "La vida cristiana és un camí de santedat". Tots tenim un rossegall de defectes.

En segon lloc, hem de partir del fet que una ermita no és un refugi ni un sanatori. Ho dic perquè a vegades en ve qualcun que necessita una altra tipus d'ajuda i al final no fan altra cosa més que crear-te problemes i disgusts. Sant Benet diu que al candidat se li ha de preguntar reiteradament si el que el mou és la unió amb Déu, perquè si no és així és un edifici sense fonaments.

Toni. En teniu experiència, d'això?

Ermità Pau. Molta.

Toni. Supòs que a vegades són ells qui troben que allò no és el que cercaven i altres vegades deu ser vosaltres que els heu de dir que no serveixen.

Ermità Pau. Si són ells que ho veuen, cap problema. Però si hem de ser nosaltres, això els sap greu.

Jaume. M'ha agradat molt això que s'ermita no és un sanatori perquè hi deu haver candidats que estan una mica desequilibrats.

Ermità Pau. Molts. També n'hi ha que es pensen que ser ermità es posar-se un hàbit i deixar-se la barba i res més. Hi ha un procés, una formació que molts no accepten. Venen amb uns criteris molt formats. Això és fruit de la cultura actual.

Toni. I aquesta formació en què consisteix?

Ermità Pau. Jo no vull dir que hagi d'estudiar teologia, però sí passar per una bona catequesi bàsica. Després ja l'ajudarem a entendre la nostra espiritualitat. Primer ser un bon cristià. No podem començar la casa per la teulada.

Toni. Ermità Biel, què és el que t'atreu més d'aquesta vida eremítica?

Ermità Biel. A mi el que m'atreu més és la vida d'oració. Preguar pels germans del món, fer-nos consciència de les situacions que vivim i precisament ara amb la guerra, i fer-nos nostre tot això, no venir aquí per passar-ho bé, sinó tenir una funció de pregar generalment per totes les necessitats, començant pel Papa i acabant pels més pobres. Tenir un cor obert a totes les necessitats i si ve qualcú a demanar la nostra ajuda, recolzar-lo amb caritat i ajudar-lo perquè per això tenim una petita funció, perquè en venen

molts a demanar, es troben desorientats i no saben què cerquen. I qualcun que ve amb pesar perquè ha pecat i du aquella muntanya a damunt, i pareix que no troba un consol amb la misericòrdia de Déu, en bones paraules intent convèncer-lo. Gràcies a Déu he tengut persones a les que he pogut ajudar i he pregat per ells.

Venc a dir que nosaltres no anem a cercar la gent, però, si venen, els acollim. Ens criden per telèfon per demanar-nos la nostra intercessió davant Déu. També he de dir que molts que venen un poc malalts, i dins el silenci, es veuen més el que són; és a dir la pau i silenci de l'ermita els proporciona una pau espiritual i poden cercar millor i viure la seva fe.

Ermità Pau. A vegades hi ha gent, sobretot quan tenen dificultats familiars, que ens telefonen perquè resem per a ells.

Qualcun que s'esplai, em passa amb el meu fill o amb la filla, o els que tenen problemes amb els seus fills o matrimonis, o dels al·lots que surten un poc desorientats, que no van així com voldrien que anassin.

Toni. Aquesta dimensió és bastant desconeguda. No ho creis? Quan la gent pensa en els ermitans, no pensen que puguin ser persones que dirigeixin i que animin.

Ermità Pau. Jo no vull dir que siguem mestres, però molta de gent té confiança amb nosaltres, tal vegada més que amb segons quins capellans.

Jaume. Sobretot respecte al que ha dit que és una comunió amb tota la gent. Clar que si un es presenta aquí amb una dificultat, un problema i tal, ells sempre tenen aquesta reserva de tenir-los presents en la seva oració.

Ermità Pau. En la nostra oració i també donant una paraula d'ànim, de consol o d'orientació, perquè moltes vegades, avui en dia, la gent té mal acostar-se i trobar un director espiritual, perquè, si és capellà, va de correguda.

Toni. No té temps.

Ermità Pau. I llavors ha d'anar a dir missa i té una hora a una altra part, i no pot acudir. En altre temps els confessoris eren més freqüentats. Quan era al·lot, de vegades, jo no ho entenia, em feien com ràbia, aquelles dones que estaven un quart allà confessant-se; jo esperava que me tocàs. No sé de què s'havien de confessar.

Jaume. I no tenien molts de pecats.

Ermità Pau. Bé, ara no tenim tanta oportunitat. La gent no la té. Si volen xerrar amb el capellà, han d'anar a la sagristia i té el temps comptat. Però sí que és ben vera que hi ha gent que a vegades ho necessita.

Toni. Venen a cercar qualcú que els escolti.

Ermità Pau. Sí

Ermità Biel. I ara fa una temporada llarga molta de gent, quan entren dins la claustra de l'ermita, et diuen: "quina pau que trob aquí!". I els més moderns diuen: "quines energies que trob aquí!". (tots fan una bona rialla). N'hi ha molts, de cada dia més gent, que diuen "Fa anys que no havia trobat aquesta pau".

Horabaixa quan vaig a tancar, moltes vegades he d'avisar, ja és hora de tancar i molts em diuen: "aquesta pau que he trobat aquí no la podré oblidar, segur que tornaré".

Toni. Vosaltres, que heu trobat aquí la pau, basta sentir-vos, ho heu fet des d'una pobresa molt estricta, en un entorn de soledat i de silenci, perquè teniu moltes hores de silenci. Com lligau tot això?

Ermità Pau. Jo vull matisar una cosa perquè el que deim pot ser una petita trampa. Tan les persones que venen com l'ermità no estam exempts de dificultats, aquí no és un paradís terrenal. Basta llegir la vida dels sants i el Bon Jesús mateix va haver de passar per una prova. A vegades, com sabem, no era acceptat. Ell va ser temptat pel diable, ens diu la Bíblia; i tots els sants, sant Antoni també, i s'ermità també tenen moments de dubtes i dificultats. Bé, ara he fuit un poc del tema.

Toni. No, no n'heu sortit.

Ermità Pau. No, l'ermita no és un paradís. És un paradís, si un té present allò que diu l'Evangeli. «Qui vol venir darrere mi que em segueixi, que carregui la seva creu i que vengui darrere mi».

Per exemple, el darrer que ens va fer la petició per entrar a l'ermita, no ens havíem vist mai i va demanar si teníem subvencions de l'Estat, del Bisbat, sí l'Ajuntament ens feia l'hort net i tot això. Sense haver-nos vist, parlant per telèfon.

Les coses ara, encara que la vocació també vol ser provada, un que vol ser religiós ha de saber amollar es mac. No ha de voler que «lo seu» sempre vagi a missa, que no pensi que sempre té la raó. Tots els que viuen en comunitat han de saber escoltar els altres i han de saber renunciar al seu punt de vista.

Toni: Ara m'interessaria saber com és un dia normal a l'ermita, des que vos aixecau fins quan anau a dormir.

Ermità Pau. Els ermitans tenim com a lema “ora et labora”, oració i treball. Nosaltres organitzam el dia amb aquest lema. La nostra jornada té com a eix, pel que fa a l'oració, l'ofici diví. Resam totes les hores, però resam l'ofici de lectura primer, el que normalment deim matines. Llavors tenim més o menys, a no ser que aquest ofici s'hagi allargat un poc, una oració personal, que cadascú la fa on vol. A les vuit, resam laudes. El temps de Quaresma i els divendres, solem fer el viacrucis, i després anam a arreglar l'habitació i a berenar.

Quan hem berenat, perquè primer, antigament, ajustàvem les hores canòniques, però després, a poc a poc, hem anat refent els horaris, sense perdre l'esperit, però hem procurat adequar-nos a l'esperit conciliar. Després de berenar, anam a resar Tèrcia, perquè la Prima està suprimida ara. I més tard, anam al treball, a fer cadascú el que pot: fer el dinar o les feines que ha de fer, fins a les 12:30 més o manco. Llavors resam Sexta i a la una, anam a dinar. Normalment, antigament solíem fer lectura, però ja fa estona que vàrem dir que si érem manco de quatre, ja no. Nosaltres generalment, llevat d'un dia de festa, que dinam un poc més tard, posam cassets.

Toni. Dinau en silenci?

Ermità Pau. Sí. Els diumenges no, o tampoc si tenim algú de convidat. I després tenim una hora més o manco de *recreo*, com deim vulgarment. I també solem mirar les notícies de Mallorca. I en acabar, tenim una hora de temps lliure que podem dedicar a descansar per tal de no molestar els altres. A les 15:30 tornam a la capella i resam Nona i feim una oració per la pau del món. D'ençà que hi ha aquesta guerra, feim una pregària per la Pau i després tornam cadascú als seus quefers. I llavors devers les 18:30 o 19:00, solem tenir mitja horeta o 20 minuts de lectura en comunitat, com a formació.

I llavors a les 19:30 solem resar Vespres que les adjuntam a la litúrgia de la paraula i, si no hem tengut missa, podem combregar.

Avui, per exemple, tendrem Missa i resarem Vespres abans de la missa. Després, tornam a tenir mitja hora de pregària personal. Després d'aquesta mitja hora d'oració, resam el rosari en comunitat, i anam a sopar. Generalment, també solem sopar en silenci. De vegades solem posar un poc de música, i, després de sopar, anam a resar Completes. Llavors cadascú se'n va a jeure quan vol.

Jaume. Vos aixecau prest al matí?

Ermità Pau. Devers les 6. Anam a resar a les 6:30. Ell —es dirigeix a l'ermità Biel— sol tocar les campanes a les 6:15. Però si un es vol dutxar s'aixeca més prest, perquè el temps no basta.

Toni. Aquestes coses que veneu, les feis vosaltres?

Ermità Pau. No, no... Hi ha hagut temps que en fèiem, sobretot l'ermità Benet, l'ermità que va tenir l'accident quan es va despenyar; aquest tenia molt bona mà i feia rosaris, d'aquells rosaris que diuen d'ermità, fets de llavors d'una planta de canya anomenades llàgrimes de viu (*deformació de llàgrimes de Daviu*) i els feia molt artísticament, els feia molt bé. A més, feia icones i també hi va haver temps, ara darrerament no en feia, feia betlems de ceràmica o figuretes de ceràmica, però ara no s'hi dedicava tant.

Domingo. Aquest Benet, era Mas de llinatge?

Ermità Pau. No... Aquest Benet era Matamales.

Domingo. Com ha dit que feia figures de ceràmica i havia mort estimbat..

Ermità Pau. Va ser un accident, ho suposam que va ser un accident, perquè ningú no ho va veure.

Toni. I de les coses que feia aquest Benet, encara en teniu?

Ermità Pau. Per vendre, no. Ell tenia l'especialitat en les icones, que les feia molt ben fetes i quan es va morir, va ser una aferra-pilla.

Ermità Biel. Tot es va vendre.

Ermità Pau. En tenim nosaltres, tenim moltes coses. Tenim una saleta amb tot el que ell trobava que havia d'estotjar. Ell ho estotjava. I llavors, si qualcú li demanava de fer una imatge, aquesta Mare de Déu o altre objecte, ell els ho feia i ho feia molt bé. Per exemple, a la Casa de l'Església hi ha moltes d'icones fetes seves. I llavors moltes parròquies n'hi comanaven quan hi havia confirmacions. Li solien comanar una icona per cada al·lot que es confirmava o per cada persona. I també econòmicament era una ajuda per la casa.

Toni. Per tant, aquell lema de Sant Benet: "Ora et labora"... "Ora" heu dit en què consisteix. I, "et labora"? Són treballs d'agricultura?

Ermità Pau. Nosaltres ara només som dos i ja no som cap nins. Nosaltres ho feim tot. No tenim criats ni cri-

ades i hem de fer la neteja, hem d'escurar i hem d'anar a comprar. Feim més la feina casolana i atendre si ve qualcú.

Ermità Biel. El que no deixam és la part espiritual.

Ermità Pau. D'acord, això és veritat. Ja fa un parell d'anys que som nosaltres dos, perquè l'ermità que descendia de Sencelles, en Sebastià de Can Garau, als darrers dies vàrem trobar convenient, i ell també, que anàs a una residència, perquè aquí tenia mal moure's.

Toni. Els darrers temps ja no vivia amb vosaltres?.

Ermità Pau. No, estava a la residència de les franciscanes.

Toni. I com ermità, quin nom tenia?

Ermità Pau. Ell de nom era Sebastià. Li deien Sebastià de Sant Honorat. Però, a ell, que era un poc poeta, li agradava molt Honorat.

Toni. Ah, era l'ermità Honorat.

Ermità Pau. Sí, però oficialment era Sebastià de Sant Honorat. I va morir del coronavirus. Al principi el va agafar i encara no hi havia vacunes.

Toni. El 2020?

Ermità Pau. Sí.

Toni. Biel, quina edat teniu?

Ermità Biel. Jo tenc 76 anys.

Toni. I vos, Pau?

Ermità Pau. Jo, 72.

Toni. Estau jubilats? Deveu tenir, com qualsevol espanyol, una pensió de jubilats?

Ermità Pau. Sí, una *pensioneta* perquè vàrem fer el cap viu (*rialles*). Nosaltres quan érem més, teníem santuaris al nostre càrrec i un dels més importants era el de Sant Salvador de Felanitx. (Després de Lluc, venia Sant Salvador). Allà on hi ha gent, és

allà on hi deixen, però també costava molt conservar-lo, perquè nosaltres dúiem l'administració, però també les despeses. I teníem un home cada dia per fer feina, que se n'endua gran part de les entrades. Però llavors, per raó del lloc privilegiat que ocupava l'ermita, amb el permís del Bisbat, distintes empreses varen posar les seves antenes, com Telefònica i altres. Això ens deixava bastant i a nosaltres el Bisbat mai no ens va demanar res, cap proporció de les entrades que rebíem. Un ermità va dir: nosaltres per ventura ens hauríem de donar d'alta i cotitzar a la Seguretat Social. I jo li vaig dir: Idò, què no ens convindria als joves que ens apuntàssim a la Seguretat Social? Perquè hi havia una clàusula, que no sé qui havia establert, el Govern o una entitat pública en combinació amb l'Església, en virtut de la qual els religiosos que eren de dret diocesà no podien entrar a la Seguretat Social.

Ermità Biel. Si eren de Dret Diocesà.

Toni. Vosaltres no sou de Dret Pontifici?

Ermità Pau. No. Nosaltres depenem directament del bisbe. Per segons quines coses necessitam permís del bisbe. Però si ens volgués extingir, perquè ara només som dos, per això el bisbe necessitaria permís de Roma.

Ermità Biel. Entre Dret Diocesà i Pontifici no hi ha molta diferència.

Ermità Pau. Només que nosaltres per segons quines coses no hem de demanar permís a Roma; el bisbe ens pot atendre. Encara tenim avantatges. Una vegada, una monja de clausura va dir: "Vosaltres ho teniu bé perquè el bisbe vos pot atendre, però a nosaltres ens envien a Roma. El bisbe veu les vostres necessitats, però a Roma només veuen els papers". M'enteneu?

Toni. A part dels tres vots clàssics: pobresa, castedat i obediència, vosaltres també, pens, en teniu un altre: el de soledat. És un vot el de soledat?

Ermità Pau. Sí, jo encara no vaig fer aquest vot. Jo només vaig fer els tres. Però, llavors, quan varen fer la reforma de les constitucions en el Concili, que deien que havíem de tornar a les fonts originals, es va tornar a posar. Perquè, primer, a l'any 1917, totes les institucions de vots simples es varen haver d'adaptar al nou Dret Canònic i va sortir un escrit normatiu. I aquí, el qui el va fer, era tan escrupolós que quasi tothom tenia el mateix, menys el nom i la finalitat. Les monges de la Caritat, Sagrats Cors i altres..., només canviaren el títol i la finalitat. Perquè hi havia un fi primordial i un fi secundari. El primer era la santificació dels membres i el segon, per exemple, el Sagrats Cors, era la devoció als Sagrats Cors; la Caritat, atendre els malalts, i altres l'ensenyament. Però, tots vendrien a dir el mateix i això va ofegar un poc l'esperit propi, perquè no citava ni el nom del fundador, ni res específic d'aquella congregació. Llàavors, es varen fer unes constitucions, que les va aprovar el bisbe Teodor, i varen posar la professió antiga. O sia, que nosaltres tenim la primera regla de Mallorca que ens va escriure el fundador nostre amb combinació amb un cartoixà. I en aquesta Regla hi havia aquest vot de soledat, que ja ve de Sant Benet, crec. I la soledat sí és un vot, però no s'ha d'entendre com un aïllament. Si visquéssim totalment aïllats, nosaltres avui no

vos podríem atendre, no és vera? La soledat s'ha d'entendre com un espai propici per viure una vida d'oració.

Toni. Entre aquestes coses de la Regla, n'hi ha una que se refereix a la barba?

Ermità Pau. No!

Toni. Un ermità, ha de dur barba?

Ermità Pau. Primer: és vera que sí, però ara no en parlen. Hi havia un ermità que deia: “Un ermità sense barba és com un moix sense coa”. (*Rialles*). Però, ara, la barba qui més qui manco la duu.

Toni. Per traslladar-vos, per anar a Palma teniu cotxe?

Ermità Pau. Sí.

Toni. Conduïu tots dos?

Ermità Pau. Sí, però jo condueix poc. Ell té el carnet.

Ermità Biel. Jo surt molt poc.

Jaume. Han de fer equilibris per sortir. Han de ser bons xofers perquè l'entrada a l'ermita és ben estreta.

Toni. Quan vosaltres entràreu, quants d'ermitans hi havia a Mallorca?

Ermità Pau. No estic segur si jo vaig ésser el 22è. o el 21è.

Toni. Repartits en quantes ermites?

Ermità Pau. En cinc.

Toni. Però, les ermites no eren propietat vostra?

Ermità Pau. No, només eren nostres Artà i aquí (Valldemossa). Les altres són del Bisbat.

Toni: Per què creis que ara no hi ha vocacions d'ermitans?

Ermità Pau. I no és just d'ermitans.

Ermità Biel. És general.

Ermità Pau. Jo crec que la primera raó que explica el fet que no hi ha vocacions d'ermitans, ni de monges, (perquè veim que cada any tanquen quantitat de convents i monestirs) és perquè falta una base cristiana. Molta gent no té el coneixement bàsic cristià i encara, per ventura, el té negatiu, per causa dels mitjans de comunicació que només ressalten la part negativa i la part positiva no surt. I llavors hem de tenir en compte que jo, encara que sigui ermità, som humà, puc tenir les meves deficiències, i les tenc: no vaig ésser confirmat en gràcia, però es ressalta molt la part negativa. També, a aquest estil nostre de vida, i no només just a nosaltres, l'hi han assignat molts de “sambenitos”, convertint-lo en desagradable: Que si ens cavàvem la fossa, que si havíem d'agranar escales per amunt, que si et feien semblar cebes amb l'arrel per amunt, etc.

Domingo. I creixien?

Ermità Pau. Bé, també altres coses amb què intentaven atupar-nos.

Toni. La penitència.

Ermità Pau. Això era la disciplina, però n'hi havia que creien que ens pegàvem l'un a l'altre.

Jo el que crec que falta és un esperit de fe. Per exemple, jo ho veig els diumenges quan nosaltres anam a missa al poble, no hi veus cap jove, excepte a l'estiu que vénen estiuejants. Al·lots joves a lo millor n'hi ha que de petits feien d'escolanets, però una vegada que compleixen catorze o quinze anys no les veus pus, és molt difícil que surtin vocacions en un ambient així.

Toni. Vosaltres teniu relació amb altres institucions religioses contemplatives o estau agermanats?

Ermità Pau. Sí, amb monges contemplatives. Amb les altres congregacions som amics. Ens relacionam molt bé amb els frares dels Sagrats Cors. Quan es mor una monja d'altres monestirs, si ho sabem, feim els sufragis igual que quan es mor un germà d'un ermità: tres dies li oferim les nostres pregàries per la seva ànima, i això ja ve des del segle desset, del temps del fundador. S'havia interromput, però llavors ho vàrem recupear.

Toni. Sabem que vosaltres anau a vegades a les Saleses.

Ermità Pau. Sí, i no només anam a les Saleses; tenim relació també amb altres convents. Ens estiren a vegades, les Magdalenes, i ens conviden a anar-hi. Ahir, jo mateix, que vaig anar a Palma, vaig aprofitar per aturar-me a Carrefour i em vaig trobar amb les monges de la TOR.

Toni. A quines monges vos referiu, ermità Pau?

Ermità Pau. A les que resideixen en el convent on abans hi havia les Caputxines, que varen tancar. A Calvià hi havia monges contemplatives de la rama dels franciscans de Mallorca; n'hi havia dues, i vaig xerrar un poc amb una d'elles, però amb la pandèmia, oh, tothom, també els monestirs, sí que ho varen agafar per la broca, molt alerta a evitar que no entràs. Ara bé, tenim bona relació amb Santa Clara i no en parlem amb Sant Jeroni, que també està tancat, però hi teníem molta relació, i amb les Benedictines igualment.

Toni. I això vos deu ajudar.

Ermità Pau. Sí. Passa però que nosaltres som tan pocs i també que tenim més edat. No ens movem tant com altre temps.

Toni. Teniu familiars que encara viuen?

Ermità Pau. Jo no, ell sí (es dirigeix a l'ermità Biel), jo només tenc cosins.

Ermità Biel. Jo tenc un germà, dues cunyades, nebots i renebots.

Toni. Vos reuniu periòdicament?

Ermità Biel. Me venen a veure. Jo no he tornat a Sóller, des de fa devers tres anys. Hi anava un dia per Nadal i per Pasqua. Tenien una amable delicadesa tots els germans: es reunia tota la família, amb nebots i tots. Dinàvem tots junts. En dos dies veia tota la família. Me venen a veure, no me puc queixar.

Toni. L'ermità Toni de la Mare de Déu de Lourdes, senceller i parent de la meva dona, el dia de Santa Àgueda, cada any, venia a missa al poble.

Ermità Pau. Era molt patriota.

Toni. Era molt senceller.

Ermità Pau. L'ermità Toni, que nosaltres li dèiem. Per ell hi havia dues coses, les més importants del món: Sencelles i Bonany.

Toni. Bonany, que era allà on estava i Sencelles on va néixer.

Ermità Pau. Per cert, el primer pic que vaig anar a Sencelles va esser amb ell, a un final d'exercicis espirituals amb un superior que tenia un Land Rover. Havia de retornar a l'Ermita de Bonany i de camí ens aturàrem a Sencelles per visitar una germana que tenia i el nebot Mateu a Cas Gorrió (de Cas Canar) i vàrem anar a veure no sé a qui més, a una altra neboda, crec. Ah! i el sepulcre de la Venerable (aleshores era Venerable), que estava a l'antiga capella, abans de fer la renovació.

Toni. Vàreu conviure amb l'ermità Toni?

Ermità Pau. No, un temps ens movíem poc. Quan ens vèiem era si coincidíem en els exercicis espirituals, perquè en fèiem una tanda aquí, a Valldemossa i una, a Artà.

Toni. Uns exercicis només d'ermitans?

Ermità Pau. Sí.

Toni. Per què a aquesta ermita li diuen de la Trinitat?

Ermità Pau. El nom propi de la Trinitat li ve per designació de Beat Ramon Llull, que va fundar el Col·legi de Miramar, o el Monestir, però no era un monestir, era un col·legi.

Toni. Una escola.

Ermità Pau. Una escola perquè s'hi formassin dotze frares menors per anar a missionar a països musulmans i li va posar el nom de Trinitat. Tota aquesta contrada, aquest bosc, és el bosc de la Trinitat. El fundador quan va venir aquí ja hi havia hagut ermitans i l'ermita es deia de Sant Pau i Sant Antoni. També hi ha documents posteriors de la nostra congregació que anomenen l'ermita com de la Immaculada Concepció perquè la capella estava dedicada a la Immaculada, però des de fa molt de temps és l'ermita de la Trinitat, oficialment, i vulgarment, l'ermita de Valldemossa.

Domingo. Jo he llegit que fra Nicolau Martí, que era un cartoixa del Convent de Natzaret de Valldemossa, dia 14 de maig de 1699 va visitar la que anomena Ermita de Sant Pau i Sant Antoni en el desert de la Santíssima Trinitat.

Ermità Pau. Sí, perquè li donaven aquest nom.

Domingo. Aquest nom de desert?

Ermità Pau. Sí. Per cert, la nostra regla primitiva ensenya el que és el desert. En castellà hi ha una altra paraula que designa també el desert. És la paraula “yermo” derivada del llatí *eremus*.

Toni. Hi ha un llibre de Bonifaci Molada sobre l'eremitisme a Mallorca que es diu “Eremus”.

Ermità Pau. L'any 1670 es va imprimir la primera regla

Domingo. Ermàs és la paraula catalana equivalent a la castellana “yermo”.

Ermità Pau. «Yermo» ve a ser el desert...

Domingo. El que m'ha vingut de nou és que aquest senyor esmenti el desert de la Santíssima Trinitat.

Ermità Biel. El prior va posar la primera pedra de l'església actual. Sabem tota la comunitat quan la varen posar, era l'any 1703.

Ermità Pau. Llavors tenim un Via Crucis, i quadres pintats de Fray Manuel Bayeu, des que va pintar els frescos murals de la Cartoixa. (1)

Bé, quan els ermitans varen anar a fundar a Artà també varen regalar quadres per al primer oratori que varen fer, perquè va coincidir que el procurador era artanenc, i també varen regalar uns quadres a Artà.

Ermità Biel. Nosaltres vàrem perdre molt quan se'n varen anar els frares de la Cartoixa de Valldemossa. Ens assistien espiritualment. Nosaltres anàvem més allà que ells aquí.

Ermità Pau. Ells el dia de passeig moltes vegades venien aquí. Quan hi havia d'haver una vestició o això, solien demanar permís al bisbe per poder-los vestir.

Toni. Teniu eucaristia aquí qualche dia?

Ermità Pau. Sí, els dimarts i els dissabtes.

Toni. Hi ve gent?

Ermità Pau. No, d'estiu a vegades venen devers tres o quatre persones. Ara solen venir un jove que fa d'escolà i un altre jove, ja casat. Els dimarts, si no té altres coses i els dissabtes. D'estiu, que hi ha aquests estiuejants que volen tenir missa diària, i també una monja de la Puresa, encarregada de la casa d'espiritualitat que tenen a Valldemossa, prop d'aquí, perquè elles ho tenen molt sagrat: si no tenen missa aquí, baixen a Palma.

Toni. Em dona la impressió que aquesta vida vostra de desert no vos impedeix estar al corrent del que passa en el món.

Ermità Pau. No, potser un poc massa.

Jaume. Veis qualche partit de futbol.

Ermità Pau. No, això ja no ens interessa, el futbol ja no és el que era.

Toni. A mi m'ha agradat molt aquesta trobada amb vosaltres. El que més m'ha agradat és aquesta dimensió vostra de consell, d'acollida de gent que vos ve a veure i vos demana que pregueu per problemes que suporten.

Ermità Pau. No som persones extraordinàries, però sí que ve gent.

Ermità Biel. Hi ha gent que et torna a telefonar i altres que venen i et donen les gràcies, altres no.

Jo estava a Artà i va venir una persona molt acostada a nosaltres perquè el seu fill havia caigut en l'addicció a la droga. Jo li vaig dir que resassin molt per al fill d'un tal Jeroni i aquest un dia també pujà quan ja tenia el fill al Projecte Home i l'ermità li digué: "què fa el vostre fill?" I aquell bon home contestà: "O també ho sabeu?" Feim el que podem.

Jaume. Beveu vi a les menjades?

Ermità Pau. Primer no en podíem beure, però després això va canviar amb la reforma de la Regla coordinada pel Pare Munar, vicari episcopal de la vida religiosa

Toni. El coneixem bé. Va ser professor nostre.

Ermità Pau. Aquest home va ser molt humà i ens digué que els dies que menjàssim carn també podíem beure vi. Resulta que, a vegades, hi ha gent que ens duia vi i l'havíem de regalar perquè nosaltres no en podíem beure. Posteriorment, Don Bartomeu Vaquer ens ho confirmà, però així mateix ens digué que ell considerava que licor no, amb l'excepció d'un dia que celebràssim qualche esdeveniment. També va excloure el fumar, però nosaltres dos no en bevem de vi ni tampoc fumam.

Toni. El Pare Munar un dia a la classe ens digué que ell trobava que a les grans solemnitats estava bé celebrar-ho amb un bon dinar i un poc de vi.

Ermità Biel. El Pare Munar va fer molta feina en aquell Capítol i va dir que en les festes era millor menjar carn que peix perquè aquest anava molt car.

Ermità Pau. En aquell Capítol hi va anar un ermità en representació nostra. Era valencià i molt major. Aleshores el Pare Munar digué que suposava que aquell ermità aportaria poc i resultà que cada vegada que parlava els deixava ben asseguts. Per exemple, quan parlaven de la carn, ell digué: "Hem de saber si això és una necessitat o una concupiscència". Ell conservà el valencià tota la vida i tenia gràcia quan parlava.

Domingo. Jo vull agrair aquesta acollida que ens heu fet.

Jaume. Jo he descobert una sèrie de coses que desconeixia.

Record que, quan a Sta. Magdalena d'Inca hi havia ermitans, un mancorí hi va anar i els va robar. El tancaren a la presó, però Don Jaume Bonet, fundador del Verbum Dei, aconseguí que pogués sortir de la presó.

Ermità Pau. Això ja fa molt d'anys. L'ermità Toni va ser fundador de Sta. Magdalena. En aquell moment el superior general també era de Sencelles Es deia Mauro de Nostra Senyora de Betlem (1885-1949) El seu nom civil era Jaume Mateu Capellà i va ser superior General dues vegades La primera entre 1915-21 i la segona del 1939 al 1945. Era el padrí de fonts de la mare de Mossèn Pere Vallès. I va ser una figura dins la Congregació. Els seus germans varen estar a Sant Salvador i duien Sa Fonda.

Acabarem l'entrevista i ens férem la fotografia devora la cisterna del pati interior, per la qual cosa necessitàrem l'ajuda d'un senyor que resultà ser un que havia estat candidat a ser ermità, fet que demostra la bona relació que existeix entre els que en algun moment s'han plantejat aquest estil de vida i els propis ermitans. Posteriorment, els dos bons ermitans ens acompanyaren a visitar algunes dependències de l'ermita. Ens dugueren a un idíl·lic mirador particular on en Domingo aprofità per fer unes precioses fotografies.

I, travessant un túnel, arribarem al cementiri dels ermitans on varem poder veure les làpides de l'ermità Toni de la Mare de Déu de Lourdes (traspassat l'any 1977) i la de l'ermità Sebastià de Sant Honorat que també descendia de Sencelles i que morí de la Covid l'any 2020.

Per finalitzar la visita ens mostraren una vella tafona que degué servir per fer oli quan la comunitat era més extensa.

Sobre la una del migdia ens acomiadarem donant-los les gràcies per aquestes hores inoblidables que ens dedicaren amb tanta amabilitat

Domingo Mateu, Jaume Gual i Toni Bennasar

(1) Manuel Bayeu i Subias, pintor i arquitecte, (1740-1809), germà de Francisco Bayeu, pintor també de renom, (1734-1795). Manuel Bayeu, al final de la seva vida, va ser enviat pels seus superiors a Mallorca, per tal de decorar els murals de l'església de la Cartoixa de Valldemossa, refeta de nova planta. A Mallorca va fer amistat amb Gaspar Melchor de Jovellanos, que es trobava allà exiliat al castell de Bellver. (Viquipèdia)

I tu qui ets?

Antoni Bennasar

Ets el que aparenta o el que és? El que estima o el que odia? El que s'esforça o el que adesiara es deixa dur per la peresa? El generós o l'egoista? El que sap escoltar o el que únicament s'escolta? El que et sents o el que et diuen que ets?

No és veritat que aquestes dualitats a vegades ens desconcerten i afeixuguen?

Sovint, a causa del malestar que provoquen aquests dubtes existencials hem suprimit de la nostra consciència la part inconvenient i ens hem creat una imatge ideal però falsa de nosaltres mateixos, pagant-ne un preu molt alt: la pèrdua de l'autèntica identitat.

La solució de les dualitats pròpies de la vida mai no és l'aniquilació de la part que ens desagrada, sinó la integració d'ambdues parts.

Els educadors que hem tengut crec que no ens han ajudat gaire a treballar aquesta integració. Més bé ens han fet veure la part inconvenient com la vessant dolenta que havia de ser vençuda i a vegades també negada.

Recordem l'etimologia del verb "educar". No ve de "educere" que significa treure defora? Però era aquesta la finalitat que es proposaven els educadors que tenguérem en el Seminari? Pretenien que es manifestàs i desenvolupàs allò que dúiem dedins? O pretenien més bé aniquilar tot el que no quadrava amb el model al qual ens havíem d'ajustar, com feia Procust estirant si faltava o tallant si sobrava?

Cal reconèixer que l'Església ha confiat poc en la natura humana considerant-la perillosa i amb una tendència cap al mal. (Recordem allò dels enemics de l'ànima: dimoni, món i carn).

I no únicament l'Església, també certa filosofia ha partit d'aquesta consideració negativa del ser humà. Basta recordar Thomàs Hobbes que defensava la necessitat d'un poder absolut i d'una llei estricta que controlàs els impulsos agressius

que sorgeixen de la motivació egoista, sintetitzada en aquella expressió llatina de "homo homini lupus".

La psicologia actual està més d'acord amb la filosofia d'en Jaques Rousseau que defensava que l'home era naturalment bo i que si feia malifetes sempre eren degudes a la societat, suscitadora d'egoisme i dolentia.

Si Rousseau hagués sabut més psicologia segurament no hauria donat tota la culpa a la societat i hauria afegit un altre causant dels actes humans agressius o manipuladors: la insatisfacció pròpia que a causa d'experiències mal tancades, retornen una i una altra vegada cercant inconscientment el seu tancament.

Trobar i viure d'acord amb la pròpia identitat és, sense cap dubte, l'únic objectiu de totes les escoles psicològiques.

Però aquesta descoberta no s'aconsegueix per una il·luminació sinó, que és fruit d'una voluntat sincera i determinada, això sí, sempre confiant en el cabal natural de la persona que cerca la pròpia autorealització.

Aquesta descoberta en molts de casos queda interrompuda per uns entrebancs que la dificulten. Jo, seguint l'escola "gestalt" en citaré tres.

Primer: Es tracta d'una regla interna, nascuda en la infància, que és tan poderosa que pot distorsionar la percepció de la mateixa realitat. Perls, fundador d'aquesta escola, diu que és tan poderosa que adesiara no ens deixa percebre allò que és "obvi".

Claudio Naranjo, gran psicòleg de la Gestalt, conta un cas molt il·lustratiu que evidencia la intransigència d'aquesta regla. Diu: "Des de la infància jo sempre havia odiat el gust de les copinyes. I un dia, imbuït per un afany de fugir de la programació d'aquest dictador intern, decidí tastar-les i sorprenentment sentí un nou gust que mai no havia conegut. Era una experiència nova i plaent".

Segon: Són les explicacions teòriques. Sí, aquestes són una altra estratègia emprada per esquivar la realitat quan aquesta es presenta conflictiva. Perls l'anomena "verborrea" que pot donar informació però que mai no t'acosta a la realitat ni interna ni externa. Ell cita tres modalitats d'aquesta estratègia «evitativa»:

- a)** Expressions que utilitzam quan no sabem què hem de dir i hem de dir alguna cosa, com: "bon dia", "com va?", "avui fa bon temps", etc.
- b)** Racionalitzacions. Són les típiques excuses que ens deim a nosaltres mateixos o a altres quan som incapaços d'assumir la responsabilitat dels nostres actes o omissions, com "ah! Jo creia que... jo pretenia..., etc."
- c)** Disquisicions filosòfiques o ideologies que emparen la nostra manera de pensar i actuar.

Tercer: La manipulació. Si el primer es basava en un subterfugi emocional i el segon en un mal ús de l'enteniment, aquest tercer té el seu lloc en les accions. Efectivament, les accions també poden ser «evitatives», fòbiques.

Perls digué que la majoria de les nostres accions són «evitatives» de la vertadera experiència, maneres d'evadir-la.

Malgrat aquests entrebancs, que no sempre són conscients, tots feim camí cap a un coneixement real de nosaltres mateixos, fidels a aquell famós “Nosce te ipsum”. Aquest camí té diversos nivells d'aprofundiment que jo aquí qualificaré amb tres verbs: saber, creure i vivenciar.

Saber:

És tot el que hom pot contestar quan se li fa una pregunta. Aquí entren la majoria de coses apreses a l'escola o a la Universitat.

Són coses que sabem però que no ens afecten ni ens donen solidesa personal. No ens fan créixer com a persones encara que ens poden fer guanyar concursos. Un nivell molt valorat en certs ambients.

Creure:

En aquest nivell s'ha donat una passa cap a l'interior. Ha travessat algunes capes. Hem pensat el que ens arriba i no hi hem trobat incongruències per això ho creim i ho comunicam. Però la veritat és que no ens afecta gaire i per suposat tampoc no ens mou ni canvia.

Vivència:

Es dona quan un fet travessa totes les capes protectores i arriba al nucli convertint-se en experiència. Això sí que canvia la persona i li confereix conviccions mobilitzadores. És la meta cercada per totes les escoles psicològiques.

En el nostre temps tan amenaçat per la propaganda hem construït una cuirassa que ens defensa de tot el que ens pot fer mal, però malauradament també ens tapa espais mitjançant els quals podríem fruir de vivències sorprenents.

Són aquelles vivències que Karl Rogers anomena “experiències címeres”.

No poques vegades segurament ens haurem sorprès que el que sabem i creim no ens impulsi i transformi la nostra vida. La raó és òbvia: encara no és experiència.

Els Sínodes

Sens dubte el «motu proprio» Apostolica Sollicitudo que dia 15.09.1965 firmava el papa sant Pau VI instituint el Sínode de Bisbes, volia unir el passat, la tradició sinodal de l'Església llatina, amb el futur, projectant l'Església com a poble de Déu que havia de fer camí consolidant el viure el Regne de Déu al nostre temps. La publicació del Reglament del Sínode que es va fer dia 08.12.1966 ja anava mostrant que el Sínode havia de ser un nou òrgan visible de govern per a l'Església Universal, que raja del misteri de Caritat que ha de ser l'Església del Crist.

Realment l'Església té una gran experiència sinodal i tots els Sínodes ens mostren la vivència social dels cristians i les preocupacions dels “homes d'església” de cada moment. Trobam Sínodes en moments que l'Església s'assenta en un territori i l'evangelització duu la prima i Sínodes en comunitats ja establertes on la preocupació és el redreçament de la moral personal i social.

Enmig de tot això, hem de dir que el papa Francesc creu en el Sínode. Com a bon pedagog, valora el fet de veure junts els problemes i cercar i aplicar junts les solucions. Basta posar esment en l'homilia que va fer en la missa inaugural, dia 04.10.2015, de la XIV Assemblea General Ordinària del Sínode de Bisbes i en el discurs que feu dia 17 del mateix octubre, tot commemorant el 50è aniversari de la institució del Sínode de Bisbes.

Hem de dir que Sínode és una paraula grega que vol dir “caminar junts” i que va arrelar bé en el cor dels homes que ho expressaren en aquesta màxima: “Quod omnes tangit, ab omnibus tractari et approbari debet” (el que incumbeix a tots, per tots ha de ser tractat i aprovat) i quan aquest bé comú es concreta en la persona del bisbe, la Traditio Apostolica d'Hipòlit de Roma (s.II), ens dirà que el bisbe ha de ser elegit per tots. El Papa Celestí I (422-432) aconsella no imposar al poble un bisbe que no sigui acceptat, i sant Lleó I El Gran (440-461) ho concretarà més dient que “qui els ha de presidir a tots, ha de ser elegit per tots”.

Tots aquests fets ens mostren com, des de l'inici de l'Església, les coses miren d'arreglar-se parlant i anant junts. Era la manera que Jesús mostrava en el que ara diem “correcció fraterna” Mt. 18,15-20, la manera que veim com ho

feren els apòstols Ac. 15,6-35. Als primers temps hi va haver problemes seriosos que s'arreglaren sinodalment. El primer fou la data de la Pasqua, ja que n'hi havia que la volien celebrar dia 14 de Nissan (14 de Març) i altres volien que fos en diumenge, com de fet va ser. El Papa sant Víctor (186-197), havent escoltat l'església d'Orient i la d'Occident, establí de celebrar-la el diumenge. Altres punts discutits fort ferm foren l'admissió dels batiats que havien apostatat en temps de persecució i el moment de rebre el baptisme, la reconciliació...

Aquest estil sinodal perdurà fins a l'arribada dels pobles germànics en el s. V. Aquesta invasió estronca aquelles maneres de ser i de fer Església. En temps medievals, davant les noves situacions que sorgiren per la força que prengué el monaquisme i els ordes mendicants, la pràctica sinodal es va reprendre.

A Mallorca tenim un total de 24 Sínodes. 7 en el s. XIII: 1250, 126?, 1266, 1269, 1270, 1271 i 127?. En el segle XIV en tenim dos; 1385 i 1395. En el segle XV no en tenim cap, però el Concili de Trento va insistir demanant que cada diòcesi en celebràs anualment i cada tres anys n'hi hagués un a cada seu metropolitana. D'aquests, per ara, jo en conec tres. Un de 1517 on hi va participar el vicari general de Mallorca, que era Arnau Albertí i Fortuny (1480-1545). Un el 1565 on hi participà el bisbe Arnedo i el de 1889 que hi participà el bisbe Jacint Mª Cervera.

Seguint la norma tridentina, en el s. XVI en tenim 6: 1562, 1567, 1577, 1588, 1592 i 1597. En el segle XVII també en tenim 6: 1611, 1619, 1636, 1659, 1677, 1691. En els segles XVIII i XIX no en tenim cap, i serà l'arquebisbe Miralles qui reprendrà el sistema l'any 1932; el bisbe Enciso, el 1959 i el bisbe Teodor, el 1998-1999. Sínode al qual molts hi participàrem i que, a causa de la mort del bisbe, el Sínode va ser enterrat sense ni tan sols resar-li un trist Miserere.

En la represa de la tasca sinodal portada a Mallorca pel bisbe Arnedo, sabem que l'any 1562 es va celebrar un Sínode i es veu que l'experiència no degué ser

***Quod omnes tangit,
ab omnibus tractari et approbari debet***

molt positiva, doncs aquest bon bisbe tingué seriosos problemes, donada l'exigència i fermesa que mostrava imposant la residència dels rectors. Quan l'any 1567 va convocar un altre Sínode, es va trobar que els canonges anaren al Palau i li digueren que ells, si la seva paraula no era decisiva, no hi anirien. El col·loqui no fou gens ni mica suau, però dia 03.09.1567 firmaren un document en el qual determinaren que hi prendrien part els qui hi volguessin participar i donarien les seves opinions, malgrat les seves paraules no fossin decisives.

La dinàmica del Sínode de 1692.

El bisbe Pere d'Alagó i Cardona (1621-1701), arquebisbe-bisbe de Mallorca de 1684 a 1701, ja feia 15 anys que era bisbe quan, en el mes d'Abril de 1685, prenia possessió de la diòcesi. Tenia 63 anys. Feta una Visita Pastoral, pensà que seria adient convocar un Sínode. Escriví a totes les comunitats parroquials de preveres i a tots els convents de religiosos perquè diguessin totes les coses que trobaven havien de ser reformades en el Sínode que es celebraria al cap d'un any. Rebut els suggeriments, els donà a preveres i religiosos virtuoses i de reconeguda ciència perquè els estudiassin. Es determinà reunir el Sínode a la Seu, el dimarts després de la Pentecosta, el dilluns era festa a Mallorca, això va ser dia 04.06.1691. Les determinacions sinodals foren publicades l'any 1692 als obradors de Miquel Capó. Es va dividir en tres parts: la I presenta la fe de l'Església i explica cada un dels Sagraments. La II regula la vida i l'honestetat dels clergues. La III estableix normes sobre els pecats i els pecadors públics.

Quan vaig llegir les disposicions sinodals en vaig trobar una que me va agradar molt, doncs establia que totes les viles de més de 300 habitants havien de posar, retribuïnt-lo, un mestre que ensenyàs els nins a llegir i escriure. Aclaria que si hi havia problemes econòmics es miràs de cercar un prevere o religiós que ho volgués fer per amor a Déu. Darrerament he vist que aquestes disposicions sinodals dugueren cua, doncs he trobat una cèdula reial de 13.02.1699 sobre els greuges que aquestes disposicions sinodals havien fet al Regne i que el Capità General havia presentat al rei Carles II (1665-1700) S'hi presenten cinc greuges:

1. Exposició del Santíssim als Convents i a l'Hospital General. El Rei diu que en això no hi té competències, que mirin les lleis canòniques i ho exposin davant un tribunal eclesiàstic competent.
2. Referent als mestres d'escola als pobles de més de 300 habitants, el Rei diu que en aquest punt el bisbe no hi té cap competència, que això és cosa seva. Al bisbe li pertoca complir el capítol 18, Sessió 23 del Concili de Trento referent a l'erecció d'un Seminari, i si el bisbe és negligent en aquest punt, que sigui l'arquebisbe metropolità que actuï.
3. Sobre el fet de privar de distribucions a certs clergues, recorda el rei la obligatorietat de residència dels Beneficiats i troba normal que els qui no hi són no cobrin, però remarca que això no és cosa seva, pertoca donar la solució a un jutge eclesiàstic.
4. Sobre el problema de l'espigolar, el Rei troba adient que si les espigoladores són pobres i necessitades, no han de declarar ni pagar res, però si són els jornalers dels amos que espigolen, han de pagar i no fer mal a la Hisenda reial.
5. Sobre la promulgació de censures per causes lleus. En això s'han de seguir les Constitucions sinodals, però sobre la disposició de treure els delinqüents dels llocs sagrats, s'ha de seguir la Butlla gregoriana. "Dado en Madrid á 13 de Febrero 1699 Yo el Rey".

Aquestes disposicions sinodals foren les que hi hagué a Mallorca, tallades, cosides, retallades i augmentades... fins al Sínode que l'arquebisbe-bisbe Miralles va fer el 1932.

Acabaré anunciant els sis temes que estudià i proposà el Sínode (1998-1999) fet en temps del bisbe Teodor, al qual molts hi participàrem i que el seu successor l'enterrà sense pena ni glòria:

- 1.- L'Església enviada al món, pelegrina a Mallorca al llindar del s. XXI
- 2.- L'Església que anuncia l'Evangelí.
- 3.- L'Església que celebra la Salvació de Jesucrist.
- 4.- L'Església, comunió dels creients en Crist: el laïcat, la família, els ministeris ordenats, la vida consagrada.
- 5.- L'Església servidora i fraternal, evangelitzadora dels pobres.
- 6.- L'Església catòlica de Mallorca, oberta a les altres esglésies, missionera i acollidora.

Ara el Papa Francesc, que creu en el Sínode, que ha viscut les experiències, sobretot, d'un Sínode dedicat a la família i al de l'Amazònia, ha convidat a tots els batiats a celebrar un Sínode, oferint tres passes que caldria donar:

- 1ª Convertir-se al Sínode. Creure que tu hi tens una paraula a dir, no sols a fer i a complir el que decideixen els altres.
- 2ª Quines són les coses de la teva parròquia, de la teva diòcesi, que s'haurien de llevar o s'haurien de fer perquè el missatge de Jesús fos conegut, estimat i practicat per la gent del s. XXI.
- 3ª Quines són les coses que penses s'haurien de llevar de l'Església Universal i quines s'hi haurien de realitzar perquè el missatge de Jesús fos conegut, estimat i practicat per les persones del s. XXI.

La fidelitat a Jesús ens ha d'empènyer a canviar perquè Jesús sigui conegut, estimat i seguit en els nostres temps.

Pere Fiol i Tornila

Per una Església sinodal
comunió | participació | missió

CLICA AQUÍ PER ACCEDIR

REFLEXIONS SOBRE L'ACTUAL SÍNODE I LA SEVA REPERCUSSIÓ A MALLORCA

—Guillem Ramis i Moneny—

Aquest escrit vol ser una petita mostra del que un grup de persones cristianes de Mallorca ha pensat i aportat referent al Sínode de Bisbes, començat l'any 2021 i que clourà l'any 2023.

“Sínode” etimològicament significa “fer camí”; del grec “συν” (amb, acció conjunta) i “ὁδος” (camí, viatge). Un sínode, segons el diccionari, és una reunió del bisbe amb els seus sacerdots per estudiar els problemes de la vida espiritual i donar vigor a les lleis eclesiàstiques, eliminant abusos, promovent la vida cristiana i fomentant el culte i la pràctica religiosa.

El sínode de bisbes és una institució eclesial antiga que fou revitalitzada pel Concili Vaticà II. A diferència dels concilis, que tenen capacitat per definir dogmes i legislar, el sínode de bisbes és un òrgan consultiu i la seva missió és assessorar el papa en determinades qüestions.

Davant la greu situació que viu actualment l'Església (escàndol de clergues abusant sexualment d'infants i joves, corrupcions econòmiques de béns i poders, abandonó massiu de moltes persones creients, manca creixent de sacerdots, envelliment de persones practicants, manca quasi total de joventut, disminució alarmant de recepció de sagraments...) el papa vol rebre una ampla i reflexionada informació del major nombre de persones, de tal manera que els bisbes que a ell acudiran aportin el parer, amb crítiques i ànsies, de la major part de persones creients, i no creients, de tot el món catòlic.

Aquí es presenta un resum dels punts tractats a les reunions periòdiques del grup “Gent cristiana aporta” durant el període de gener a maig i la reproducció completa dels dos documents finals presentats a la Delegació Diocesana del Sínode: 1) “Per al Sínode de bisbes, des del grup Gent Cristiana Aporta i 2) Propostes per millorar l'Església de Mallorca per posar en pràctica, sense haver d'esperar el final del Sínode 2021-2023.

Al final paraules del papa Francesc i del bisbe de Mallorca volen donar confiança de la sinceritat i esperança sobre el present sínode. Tant de bo la realitat dels fets pugui reafirmar-ho.

El camí sinodal actual és conseqüència del projecte de reforma de l'Església catòlica, iniciat pels **bisbes alemanys** fa tres anys; el motiu fou l'estudi dels abusos sexuals de menors per part de nombrosos sacerdots i religiosos. Començà el desembre de 2019 amb quatre blocs temàtics: Separació de poders a l'Església i participació conjunta - Els sacerdots avui - Les dones al servei de l'Església i llurs oficis - Viure l'amor en sexualitat i en parella. L'assemblea demostra que l'Església alemanya, amb la majoria de bisbes, vol un canvi i que calen reformes urgents, però el sínode només és consultiu. (<https://www.deutschlandfunk.de/synodaler-weg-reformprozess-katholische-kirche-100.html#Themen>)

Carta oberta de bisbes catòlics a la Conferència Episcopal Alemanya. Dia 11 d'abril de 2022 setanta-set eclesiàstics (4 cardenals, 18 arquebisbes i 55 bisbes) intenten contrarestar el papa Francesc i aturar el procés sinodal adreçant-se a l'episcopat alemany tot evocant-li un risc de cisma dins l'Església catòlica. Això no obstant, cal que el Sínode Mundial dels Bisbes garanteixi el "sensus fidei" expressat pels batejats. Cal dir que hi ha 5.304 bisbes catòlics en el món i que els signants de la carta representen només el 1,45% de l'episcopat; són 49 bisbes d'USA, 19 africans i 9 d'altres llocs.

Religiositat a Mallorca: 947.000 habitants
(Adaptació des de GADESO, 413 / gener 2022)

- **Creients de totes les religions: 53%**
(501.910 persones)
persones de 16-29 anys: 23%
persones de més de 65 anys: 77%
- **No creients: 33%**
(312.510 persones)
62%, de 16-29 anys
10% de més de 65 anys
- **No responen: 14%**
- **Catòlics: 73% dels creients**
(366.394 persones, majoritàriament velles)

QUINES MESURES O REFORMES SÓN NECESSÀRIES. COMENTARIS LOCALS

Contribució al camí sinodal - Cal arribar "al moll de l'os". No tinc gaire esperança en el Sínode; tem que serà una vegada més un "bla, bla, bla"; belles paraules i res més. És sobretot un esforç del papa Francesc, però no crec que es vulgui ni es pugui arribar a l'arrel dels problemes que viu avui l'Església, sobretot a nivell de Mallorca on quasi tot queda reduït a mantenir celebracions dominicals amb un nombre cada dia més minvat de capellans i manco públic assistent. Cal una profunda revisió i reforma dels fonaments dogmàtics i estructurals; per això s'ha d'anar a les fonts bíbliques i històriques que tenim a l'abast. Crec que és indispensable connectar amb la mentalitat actual per poder ser realment "sal" i "llum" en el món on ara i aquí vivim. (G.R. 2.11.2021)

Que Déu il·lumini, escalfi, esperonegi i engresqui la gent perquè se senti capaç de remoure les entranyes jeràrquiques eclesiàstiques. (C.B. 5.12.2021)

Traient punta a les paraules del Papa. Moltes persones que s'han allunyat de l'Església es troben en situació marginal perquè no troben prou convincent l'exemple d'ajuda al proïsme (riquesa i poder de l'Església), la doctrina (la Bíblia interpretada literalment) i l'organització (sempre sota la direcció del clergat amb exclusió de la dona). Només la jerarquia diu sentir-se responsable i exclou la participació democràtica dels fidels. (Grup sinodal Gent Cristiana Aporta, des d'ara GCA, 18.1.2022)

El papa Francesc fa una **crida general per conèixer la situació real de l'Església**. El papa vol involucrar tothom, creients i fins i tot no creients, perquè el Sínode no quedi reservat només als bisbes, però forces conservadores i reaccionàries prenen força dins l'Església i volen avortar aquest procés sinodal. (Grup sinodal GCA, 18.1.2022)

La reforma de l'Església s'hauria de centrar en tres aspectes: 1) Els cristians, amb bisbes i capellans al capdavant, han de ser clars complidors de la senzillesa i pobresa evangèlica. 2) Hem d'entendre i aplicar la Bíblia amb perspectiva històrica i teològica pertinent, no literalment com sovint es fa. 3) El culte, principalment la missa, s'ha d'adaptar al sentit original de les primeres comunitats i a llenguatge i simbologia actuals. (Grup sinodal GCA, 18.1.2022)

La consulta sinodal es pot resumir en **dues preguntes**: "Què fa nosa a la fe cristiana perquè avui sigui creïble? Quines mesures o reformes veus necessàries?" (Grup sinodal GCA, 18-01-2022)

Què cal fer? Cercar les arrels del cristianisme en Jesús. Obrir portes a les dones. No exigir el celibat obligatori. Formar grups per viure la fe comunitàriament. Revisar i actualitzar dogmes, credo i oracions, per fer-los creïbles. (CS-MR)

La institució Església: "Fa aigua per tots els costats", "Caurà per ella mateixa", "No pot dependre de l'autoritat determinativa d'una sola persona", "Així no la voldria Jesús", "Es troba lluny de l'Evangeli". Per tant, es demana un canvi radical a nivell local i universal. Calen petites comunitats per al Regne. (Grup sinodal GCA, 1.2.2022)

Molts bisbes demostren poc interès pel Sínode. Els clergues que coneixem, ben poc en parlen. Interessats només trobam el papa Francesc i alguns pocs sectors d'Església. (Grup GCA, 1.2.2022)

Tenim un **sentiment generalitzat de desànim** referent al Sínode; es veu la bona voluntat del papa Francesc, però la majoria de bisbes no l'acompanyen; poquíssimes parròquies de Mallorca participen en la preparació i des del bisbat quasi no se'n parla, basta llegir el "Full Dominical". A més, el papa Francesc és molt vell i el nostre bisbe l'any 2023 per edat li toca jubilar-se. Un càncer de la nostra Església és la manca de democràcia i el poder absolut patriarcal. Un resultat efectiu del Sínode seria acabar amb el clericalisme i entrar en un procés realment democràtic, amb participació majoritària de seglars, homes i dones amb capacitat decisiva. Cal no perdre l'esperança i recolzar els qui ho intenten. (Grup sinodal GCA, 1.2.2022)

Segons el delegat diocesà: "Aquest Sínode vol ser sobretot i en primer lloc una oportunitat per a la conversió personal de tots i cadascun de nosaltres, laics i consagrats... Cal un canvi de determinades estructures eclesials? Sens dubte, però el canvi sovint no és possible si abans no es produeix un canvi real en les persones." Nosaltres afegim que igualment cal afegir l'aspecte social i col·legial de l'Església. (Grup sinodal GCA, 1.2.2022)

Malgrat el fort escepticisme —i perquè **estimam l'Església** a la que hem dedicat els millors anys de la nostra vida— volem participar en el Sínode. Sabem que difícilment serà atesa la nostra veu, segurament discordant de la postura oficialista. No

sabem si trobarà cabuda dins l'informe final de deu folis que serà presentat als bisbes. No obstant això, creiem fermament que l'Església, comunitat de comunitats de creients en Jesús, continuarà amb noves estructures. (*Grup sinodal GCA, 1.2.2022*)

És molt positiu que hi hagi milions de persones, allunyades de la jerarquia catòlica, que interpreten i apliquen **el missatge de Jesús** amb formes noves que incideixen en la millora del món. Demanam per quines cinc-centes donar suport a una jerarquia eclesiàstica que ni tan sols ha parat esment en el Concili Vaticà II? (*Grup sinodal GCA, 1.2.2022*)

Nostre objectiu principal: Proposar mesures pràctiques i possibles avui i aquí, dins l'Església mallorquina. Entendre i aplicar la Bíblia no literalment, sinó amb perspectiva històrica. Els cristians, amb bisbes i capellans, han de ser clars complidors de la senzillesa i pobresa evangèlica. La celebració eucarística, segons les primeres comunitats, ha d'estar adaptada al llenguatge i simbologia moderns. El prevere ha de ser més evangelitzador que practicant del culte. És important humanitzar la nostra fe; el referent evangèlic n'és la vida. (*Grup sinodal GCA, 1.2.2022*)

L'Església ha perdut la credibilitat; pensi's en les immatriculacions de béns, els abusos sexuals dels clergues, la passivitat davant moltes injustícies socials... Les paraules ja no són creïbles, calen fets. Si no hi ha credibilitat, cau la identitat. Cal urgir la necessitat de seguir l'Evangeli i demanar reformes concretes a Mallorca com, per exemple: no posar en el culte (la missa) el distintiu característic de la fe cristiana; més representació de laics i laiques en els organismes diocesans; formar petites comunitats a cada parròquia, malgrat no hi hagi capellà; posar temples i locals buits al servei dels sense sostre i marginats; defensar fermament els immigrants denunciant-ne les causes; desfer-se de joies i riqueses depositades als temples; no crear noves canongies. (*Grup sinodal GCA, 15.2.2022*)

A Mallorca participen en el **procés sinodal** 806 persones en 58 grups (3 arxipresats, 38 parròquies, 6 escoles, 12 grups de moviments, 6 organismes diocesans, la CONFER i 2 individuals); la mitjana d'edat és de 50-60 anys. El bisbe digué: *"El laïcat es mostra més interessat pel Sínode que el clergat i suposa un llarg procés ara només començat; exigeix senzillesa i total servei als altres, principalment als més pobres i marginats"*. Es preveu una segona reunió dia 4 de juny. (*Trobada diocesana al Seminari Nou, 29.3.2022*)

Malgrat el papa Francesc hagi dit *"Que haya lío"*, es té **por que no es faci res** després del Sínode, com ha passat sovint després d'altres convocatòries. Per primera vegada a la història es convoca un sínode amb les actuals característiques. Siguem realistes; si el papa ha convocat el Sínode és perquè hi ha una greu crisi a l'Església i cal trobar un camí i una solució comunitàriament. Ens cal un sentit crític i operatiu. El laïcat es troba tancat i reduït; el seu principal problema és la manca de formació i de participació. El Sínode ens ha de donar una empenta perquè els cristians contribueixin a la construcció d'un món nou. Cal un canvi profund; ens queda poc temps: En general, la gent jove es troba lluny de l'Església, però sense joves no hi ha futur. Per què molts dels nostres fills i néts, tot i rebre una formació cristiana, s'han allunyat? Cal una conversió de ment i d'obrar. Individualment i col·lectivament anem directament a l'Evangeli. El bisbe demanà un vot de confiança i obre les portes a participar en l'elaboració de l'informe diocesà final. (*Trobada diocesana al Seminari Nou, 29.3.2022*)

DOS DOCUMENTS ELABORATS PEL GRUP SINODAL **"GENT CRISTIANA APORTA"**

1

Per al SÍNODE de BISBES,
des del grup Gent Cristiana Aporta, diòcesi de Mallorca

PREGUNTA FONAMENTAL. En una Església sinodal, que anuncia l'Evangeli, tots «caminen junts»:

- Quines experiències tenc d'aquest «caminar junts» a la meva comunitat? Com les valor?
- Quins passos ens convida a fer l'Esperit per créixer en el nostre «caminar junts»?

L'Església on vivim es troba en forta decadència i requereix reforma radical per poder recobrar credibilitat. Contribueixen a aquesta situació: l'abús d'alguns clergues sobre menors, l'acaparament de béns immobles, la manca de capellans, la discriminació de les dones, la moral sexual exacerbada, la manca d'implicació en les justes reivindicacions socials, econòmiques i polítiques, l'explicació adequada de molts mites bíblics... Fruit de tot això són els temples buits, on solament hi acudeix gent majoritàriament vella, fills formats dins la fe cristiana però allunyats completament de l'Església, nets no batejats... i una Institució arrelada dins el poder i la nostàlgia.

Davant aquesta situació cal una vertadera "conversió", individual i col·lectiva.

Metanoia (metanoia), segons l'Evangeli de Marc (1,4), significa un *"baptisme de conversió per al perdó dels pecats"*; és a dir, una netejada total amb **un canvi de ment i de cor per esmenar comportaments errats**; és una altra manera de pensar i viure amb comprensió i discerniment, quan la fidelitat a la tradició empeny a adaptar-se als temps que vivim. La metanoia és el punt central de la crida de Jesús.

"A la temptació de voler un espectacle triomfant, ens hi contraposem sincers: patim i celebrem (així com podem) l'encarnació crucificada a favor del poble. A la temptació de crear un lobby de poder ens oferim com una resta de llevat que molesta i empenya de possible l'impossible, que neteja la brutor i la força bruta amb l'aire espiritual de la paraula i de la tendresa." (Del salm 74, del llibre de Bartomeu Bennàssar *"Els salms d'ahir per a gent d'avui"*)

I. COMPANYS DE VIATGE. Quins són els companys de viatge amb els quals caminam, fins i tot fora del cercle eclesial?

- a) Amb gent cristiana que exigeix una renovació de l'estructura eclesial.
- b) Amb gent formada dins la fe cristiana, però allunyada de l'Església a causa de les contradiccions que s'hi viuen.
- c) Amb gent tradicional del poble que no sent cap preocupació per una renovació eclesial.

Cal trobar les causes d'aquest allunyament o indiferència.

II. ESCOLTAR. Com s'escolten els laics, sobretot els joves i les dones?

- a) Cal que en aquesta Església ressoni molt més la veu de laics, principalment joves i dones. Capellans, bisbes i papa sempre tenen el poder de decisió.
- b) Calen sistemes per a millorar la comunicació. Els Consells parroquials han d'actuar democràticament.

Quin lloc ocupa la veu de les minories, marginades i excloses?

- a) Pobres i marginats són atesos per serveis caritatius. L'Església ha de posar-hi més recursos: cedir més locals, vendre propietats i joies...
- b) Cal que les dones siguin ateses amb igualtat amb els homes.
- c) Cal respectar els col·lectius LGTBI.
- d) Cal comptar amb els laics en tots els camps.
- e) Cal atendre la gent allunyada, tot demanant per què ha fugit.

III. PARLAR. Quan i com podem dir allò que és important per a nosaltres?

- a) Dins l'Església calen més llocs d'intercanvi. Els consells parroquials han de tenir més força i no quedar sota l'exclusiu domini del rector; a més, han de donar informació pública als parroquians.
- b) El papa ha posat il·lusió en aquesta consulta perquè pot ser una primera passa per a la democratització de l'Església. Volem que arribi la nostra veu.

Qui parla en nom de la comunitat cristiana i com s'escullen aquestes persones?

- a) Només parlen bisbes i capellans.
- b) A nivell parroquial i de grups hi ha d'haver més oportunitats d'intervenció.
- c) Calen reunions periòdiques, parroquials i interparroquials, fent arribar conclusions al bisbat.
- d) Cal elaborar una base de dades, amb fidels que es vulguin inscriure, per realitzar consultes i dinamitzar projectes i reformes.
- e) Els laics s'eternitzen en els càrrecs; cal revisar el sistema i la forma d'elecció.

IV. CELEBRAR. De quina manera l'oració i la celebració litúrgica orienten el nostre "caminar junts"?

- a) Les misses han d'encaixar dins la mentalitat actual, sense descuidar el jovent. Solen ser rutinàries i obsoletes; ritus i llenguatge corresponen a altre temps i cultura. L'homília ha de connectar l'evangeli amb la vida i ha de permetre dialogar. La Bíblia no pot ser interpretada literalment. La missa ha de ser sobretot "eucaristia": compartir i donar gràcies.
- b) Assistir a missa no ha de ser l'única acció que fan els practicants (actualment 2%-6% dels creients). Cal preparar persones i formar equips de seglars per animar altres tipus de celebracions.

Com fomentam la participació activa en la litúrgia i en l'exercici de la funció de santificació?

- a) Cal fomentar petites comunitats a cada nucli d'habitants, responsabilitzant i formant els seus líders, homes i dones. El nucli ha de ser la lectura de la "Paraula" amb aplicació pràctica a la vida, tot compartint les aportacions dels assistents.
- b) A les festivitats: Nadal, Pasqua, Pentecosta... hi hauria d'haver una gran celebració comunitària.
- c) Cal apropar físicament els participants a la celebració. En grups petits, entorn d'una taula.
- d) Són convenientes les "unitats pastorals", però no s'han de deixar morir les parròquies. A cada lloc els cristians han de poder elegir portaveus, que mantinguin i promouin els petits nuclis.
- e) S'han d'oferir més responsabilitats concretes i confiar en les persones assignades.

V. CORRESPONSABLE A LA MISSIÓ. De quina manera cada batejat està cridat a ser actor de la missió?

- a) L'Església és de totes les persones seguidores de Jesús, no només de bisbes i capellans. On no hi ha capellà, els laics, homes i dones, siguin portaveus de la comunitat. On hi ha sacerdot, aquest no en sigui el director exclusiu.

- b) Actualitzar tot el missatge de la "Gaudium et Spes"

Com dona suport la comunitat als qui es dediquen al compromís social i polític, recerca i educació científica, promoció dels drets humans i salvaguarda de la casa comuna, etc?

- a) Molts cristians han deixat la institució perquè no ha sabut —o no ha volgut— assumir compromisos que surten directament de l'Evangeli.
- b) La Institució, començant pel papa, no basta que ofereixi paraules; ha de fer fets. L'Església espanyola no pot retenir béns que són del poble (Mesquita de Còrdova, cases i terres rebudes per donacions, plaça de l'Església de cada poble...)
- c) La missió de tot cristià és expandir la bona notícia de Jesús. Suport pràctic són els serveis de Càritas, drets humans, atenció a malalts, altres projectes socials...
- d) Cal col·laborar amb governants oberts i dialogants perquè atenguin millor els col·lectius vulnerables, la defensa de la natura, la justícia distributiva...
- e) En aquest moment de la humanitat calen opcions radicals i valentes.

VI. EL DIÀLEG A L'ESGLÉSIA I A LA SOCIETAT. Quins són els llocs i modalitats de diàleg dins de la nostra Església particular?

- a) Encara tenim poc diàleg; com a màxim, s'ofereix només informació.
- b) La jerarquia eclesiàstica hauria d'oferir més ocasions de diàleg.
- c) Cal revisar els fonaments de l'autoritat.
- d) És urgent practicar la democràcia; per a això, els cristians han de revisar la Bíblia i la història de les primitives comunitats.
- e) Tots els grups cristians han de dialogar. Cal seguir exclusivament els valors evangèlics.
- f) Cal un diàleg pràctic, sempre il·luminats i encoratjats per l'Evangeli de Jesús.

Com dialoga l'Església i aprèn: de política, economia, cultura, societat civil, pobres...?

- a) La institució Església ha d'estar oberta al diàleg (ha tardat quatre segles per reconèixer l'error comès contra les teories de Galileo!).
- b) Actualment cal acceptar molts avenços científics, socials i polítics i no quedar dins models culturals obsolets.
- c) L'Església decididament ha de posar el seu patrimoni per alleugerir la pobresa, admetre la bellesa de la sexualitat, reivindicar el dret de ciutadania per a tots els habitants del món... tota persona cristiana ha d'incorporar-se al progrés del món i de la societat.
- b) S'ha de sortir de la sagristia i participar en actes públics, escoltar, llegir, connectar amb els problemes de la gent, reflexionar i sempre cercar el punt de vista de l'Evangeli.
- c) Amb els puntals dels drets humans i de la democràcia, cal tractar la política, l'economia, la cultura, el clam de la societat civil i les necessitats dels pobres i marginats.
- d) Per evitar tota guerra —actualment la invasió d'Ucraïna— per exigència evangèlica cal reclamar:
 - 1) Supressió de tot armament nuclear.
 - 2) Destinar el pressupost de fabricació d'armes a la lluita per la salut i contra la fam.

- 3) Reforma radical de la ONU, tot suprimint el dret de vet a les grans potències.
- 4) Eliminació de la OTAN.
- 5) Reformes urgents i necessàries per preservar el nostre planeta Terra.

VII. LES ALTRES CONFESSIONS CRISTIANES. Quins fruits hem recollit d'aquest "caminar junts"?

- a) Molts cristians no catòlics ajuden a avançar i proposen noves reformes: inclusió de les dones en els rols de lideratge, afirmació positiva de la sexualitat humana, acollida de la crítica bíblica i històrica...
- b) Cal superar escandaloses i inacceptables divisions. Els fidels cristians, de confessions religioses diferents, empenyen vers la unitat.
- c) Cada dia hi ha més comunicació i intercanvi.
- d) Cal fomentar trobades i celebracions conjuntes amb protestants, musulmans, budistes...

VIII. AUTORITAT I PARTICIPACIÓ. Una Església sinodal és Església de participació i coresponsabilitat.

Com són els objectius que volem, el camí per assolir-los i els passos a seguir?

- a) Cal respondre amb esperança a la crida del papa per a aquest Sínode.
- b) Cal democràcia dins l'Església; implica distribució de responsabilitats i accés directe a la jerarquia (papa, bisbes, capellans).
- b) Cal actuar sempre amb respecte als drets humans, igualtat de drets home-dona i sense cap discriminació (nacionalitat, estatus social, raça o creença).
- c) Cal passar a tot nivell de la fase consultiva a la fase deliberativa.
- d) Calen gestos amb fets significatius: participació, servei als marginats, estructures funcionals...

Com s'exerceix l'autoritat dins de la nostra Església particular?

- a) A la majoria de grups i parròquies el bisbe i els capellans tenen sempre l'última paraula, i sovint també la primera. Cal revisar el fonament teològic.
- b) Jesús donà plena potestat als apòstols, i aquests la donaren als bisbes. Cal revisar honestament aquest principi a la llum exegètica i hermenèutica de la Bíblia i de les dades històriques avui conegudes.
- c) Cal promocionar els ministeris laïcals més enllà del voluntariat.
- d) Conferència Episcopal i Cúria Romana no han d'ofegar ni limitar iniciatives locals.

IX. DISCERNIR I DECIDIR. Com combinam la fase consultiva amb la fase deliberativa: procés de presa de decisions?

- a) Acabada la consulta diocesana, s'han de fer públiques totes les aportacions locals. després les aportacions provincials, estatals, continentals... i globals.
- b) Cal una anàlisi sociològica per valorar les nostres respostes.
- c) Cada bisbe abans d'anar a Roma hauria d'expressar què opina de les peticions rebudes.
- d) Acabada la fase consultiva el papa hauria d'obrir un procés deliberatiu de servei i reforma. Sols amb fets pot la institució recobrar credibilitat.
- e) Cal un programa d'Església Catòlica, amb fets i dates, que pugui atreure i convèncer, sobretot les noves generacions.
- f) La comunitat local ha de poder decidir de forma democràtica. Actualment només decideix el clergat. L'ideal és un consell deliberatiu que consensua les resolucions.
- g) Calen nous organismes plurals i participatius.
- h) Moltes propostes poden ser ja posades en pràctica, sense esperar la cloenda d'aquest Sínode.

X. FORMACIÓ PER A LA SINODALITAT. Com formam les persones perquè puguin "caminar juntes", escoltar-se i dialogar?

- a) Cal conèixer bé la situació actual que vivim els humans: lloc on hom viu, regió, Estat, continent, món, a nivell social, econòmic, polític, ètic... i amb criteri crític i solidari.
- b) Cal coneixement bíblic, històric i teològic coordinat amb els avenços fets els últims anys.
- c) Cal una actitud constant de servei, sempre revisable pels qui són servits.
- d) És indispensable la informació i la formació del poble cristià, i disposar d'equips per fer-ho.

Mallorca, 22 de març de 2022: Pere Barceló Barceló, Jaume Barceló Mairata, Cecili Buele Ramis, Joan Caldentey Barceló, Magdalena Fullana Jaume, Josep Garcia Malla-da, Pere Mascaró Munar, Domingo Mateu Conti, Miquel Monroig Mestre, Guillem Ramis Moneny, Maties Ribas Gomila, Catalina Salom Perelló, Jaume Sancho Gili, Bernat Vicens Vich. (alfabèticament 14 signants)

2

PROPOSTES PER MILLORAR L'ESGLÉSIA DE MALLORCA

*Per posar en pràctica, sense haver d'esperar el final del Sínode 2021-2023
 —Dirigides principalment al bisbe i als rectors, com també al poble cristià esperançat—*

L'Església, formada per tots els batiats, més que per salvar la seva estructura, ha de comunicar la BONA NOVA, tot practicant el tarannà democràtic de les primeres comunitats: *"Germans, triau entre vosaltres set homes de bona reputació, plens de l'Esperit Sant i de saviesa, i els encarregarem aquesta tasca..."* (Fets dels Apòstols 6,3). Per això, amb sincera estimació a l'Església, tot esperant canvis renovadors, **DEMANAM:**

- 1. La sensibilitat democràtica** s'ha de manifestar a l'hora de distribuir responsabilitats: l'elecció dels membres dels distints organismes eclesials s'ha de fer de baix a alt, i no al revés.
- 2.** Cada parròquia ha de tenir un **responsable amb manya**, home o dona, prevere, diaca, laic o laica i un **consell parroquial deliberatiu** que informi tots els seus membres i elevi els acords al bisbat.
- 3.** S'han d'organitzar **trobades periòdiques a nivell diocesà** amb representants de parròquies i comunitats diverses —amb diàleg pràctic, obert i sincer— sobre necessitats, projectes problemes i solucions de cada àmbit. També es faran assemblees diocesanes i parroquials sobre temes administratius i econòmics, i es donarà publicitat dels resultats.
- 4.** Cal elaborar una **base de dades diocesana** on s'inscriguin els fidels, per conèixer millor la realitat.
- 5.** Insistir en la **informació i formació** tot incrementant la preparació d'equips que ofereixin a laics i laiques de parròquies i petites comunitats, coneixements bàsics de Bíblia, teologia, litúrgia...
- 6.** Amb llenguatge actual cal atendre i acompanyar **adolescents i joves**; sense ells no hi ha futur.

7. Els **mitjans de comunicació de la Diòcesi** no s'han de centrar tant en actes de culte i reflexions piadoses; han d'informar més sobre la tasca social i tot allò que ajuda a construir el Regne de Déu.
8. Perquè som **Església ecumènica** s'han de fomentar trobades i celebracions diocesanes i parroquials amb comunitats evangèliques, jueves, musulmanes, budistes...
9. **Pobres, immigrants, marginats i exclosos** han de ser els privilegiats en rebre la dedicació de la comunitat cristiana. L'Església mallorquina, sense retenir béns que són del poble, ha de posar més recursos al seu servei. Temples tancats, rectories buides, locals no utilitzats, joies, donacions, herències... es posaran en ajut de persones vulnerables: pobres, immigrants, marginats, LGTBI...
10. El **patrimoni diocesà** s'ha de destinar a les necessitats de conservació, culte i reunió de fidels.
11. Els **càrrecs dignataris** dins la diòcesi han de ser suprimits com a prova de fidelitat al missatge de senzillesa evangèlica. Igualment el bisbe no ha de residir a un palau.
12. Cal fomentar la **desclericalització d'aquesta Església local**, tal com s'acordà al Sínode Diocesà de 1999 i reiteradament ha demanat el papa Francesc.
13. **Les dones** han de ser protagonistes amb igualtat de condicions que els homes.
14. **Molts cristians deixaren la Institució** perquè aquesta no ha sabut assumir compromisos que surten de l'Evangeli. Cal escoltar i atendre la gent allunyada i demanar-nos per què tanta gent ha fugit.
15. **Celebrar l'Eucaristia** no ha de ser l'única acció dels fidels practicants (entorn de 2%-6% de creients). Moltes celebracions solen ser rutinàries i obsoletes (ritus i llenguatge corresponen a altre temps i cultura); han de connectar Evangeli i vida. La Bíblia no pot ser interpretada literalment. La missa ha de ser sobretot "eucaristia" (compartir i donar gràcies). Cal apropar físicament els participants a la celebració (Quan un grup és petit, millor celebrar entorn d'una taula). Cal encaixar dins la mentalitat actual i, sobretot, **arribar al jovent**. Repetim, sense joves no hi ha futur.
16. Els cristians de Mallorca hem de conèixer la **resposta diocesana final** al qüestionari sinodal que s'enviarà a Roma; representants dels grups sinodals han de poder participar en la seva redacció.

Constitució apostòlica **Predicate Evangelium**,10 (19.03.2022)

- * Cada cristià és deixeble i missioner.
- * S'ha de preveure la implicació dels laics, fins i tot en funcions de govern i de responsabilitat.
- * És essencial la presència i participació dels laics perquè cooperen al bé de tota l'Església i amb la seva vida familiar, el seu coneixement de les realitats socials i la seva fe poden descobrir els camins de Déu en el món.
- * Els laics poden fer aportacions vàlides, sobretot per a la promoció de la família, el respecte dels valors de la vida, l'Evangeli i el discerniment dels signes dels temps.

Grup sinodal Gent Cristiana Aporta. Mallorca, 5 d'abril de 2022: Pere Barceló Barceló, Jaume Barceló Mairata, Cecili Buele Ramis, Joan Caldentey Barceló, Magdalena Fullana Jaume, Josep Garcia Mallada, Pere Mascaró Munar, Domingo Mateu Conti, Miquel Monroig Mestre, Guillem Ramis Moneny, Maties Ribas Gomila, Catalina Salom Perelló, Jaume Sancho Gili, Bernat Vicens Vich. *S'adhereixen:* Ferran Bellver, Bartomeu Cànaves, Jaume Gual Mora, Margalida Jordà, Maria Lluïa Jaume, Andreu Obrador, Pere Reynés... (alfabèticament 21 signants).

CONHORT I ESPERANÇA?

Paraules del Papa Francesc. No tingueu por de les sorpreses; deixau obertes portes i finestres. Tots som protagonistes; ningú no pot ser considerat un "extra". De vegades pot caldre sortir, canviar de direcció, superar conviccions que ens frenen i ens impedeixen avançar i caminar junts. Hi ha molta resistència a superar la imatge d'una Església rigidament dividida entre dirigents i subordinats, entre els qui ensenyen i els que han d'aprendre, oblidant que a Déu li agrada trabucar les posicions. L'Església redescobreix que és un poble que vol caminar junt. Vull animar-vos a prendre seriosament aquest procés sinodal i dir-vos que l'Esperit Sant us necessita.

Demana, ¿nosaltres, comunitat cristiana, encarnam l'estil de Déu que camina en la història i comparteix les vicissituds de la humanitat? Estam disposats a l'aventura del camí? Fer sínode significa caminar junts per: TROBAR-NOS, ESCOLTAR-NOS i DISCERNIR. Sigui el Sínode un procés de guarició que ens interrogui sobre allò que Déu ens vol dir en aquest temps i en quina direcció vol orientar-nos.

(Inici del Procés Sinodal, 18.9.2021, i discurs d'apertura del Sínode de Bisbes, 10.10.2021)

Paraules del bisbe de Mallorca, Sebastià Taltavull. Us necessito a tots vosaltres i m'atreveixo a dir-vos que hem de respondre junts. Serà junts que haurem de fer el mateix camí en aquesta Església de Mallorca preparant i organitzant tot el que l'Esperit ens demani portar a terme. La resposta implica tothom tot seguint l'ideal de les primeres comunitats cristianes quan els creients tenien un sol cor i una sola ànima. Cercar i trobar nous camins que avui hem de recórrer a la nostra terra perquè Jesús i l'Evangeli siguin coneguts, viscuts, celebrats i testimoniats per nosaltres. No ens ha de fer gens de por fer aquest recorregut.

Ens disposam a començar la fase diocesana del Sínode de Bisbes que es farà a Roma l'any 2023. El papa Francesc, a diferència d'altres Sínodes, ha volgut implicar-hi tota l'Església i per això vol escoltar la veu de totes les diòcesis del món.

A mesura que avançam en la fase diocesana del Sínode ens adonam de la importància de sentir-nos corresponsals del caminar de la nostra Església i de la convicció que aquest caminar l'hem de fer junts i que hi trobam també la convicció que tots som enviats.

(Homilia inaugural com a bisbe de Mallorca, 25.10.2017. Homilia a l'obertura de la fase diocesana del Sínode, 17.10.2021. Full Dominical, 6.2.2022)

Animau-vos a participar en aquest procés tan apassionant que proposa el Papa Francesc. Diàleg i escolta mútua ens ajudin a ser més sensibles als batecs de l'Esperit i al que Déu vol per a l'Església del tercer mil·lenni. (Jaume Martorell, **responsable de la fase diocesana del Sínode**)

Pregària. "A la temptació de voler un espectacle triomfant, ens hi contraposem sincers: patim i celebrem (així com podem) l'encarnació crucificada a favor del poble. A la temptació de crear un lobby de poder ens oferim com una resta de llevat que molesta i empenya de possible l'impossible, que neteja la brutor i la força bruta amb l'aire espiritual de la paraula i de la tendresa."

"No facis el sord. El pitjor sord és qui el fa. No voldria que cap persona necessitada em retragués la sordesa." (Bartomeu Bennàssar "Els salms d'ahir per a gent d'avui": salms 74 i 28).

La CONFER de Mallorca, com altres organitzacions d'Església, s'ha reunit per respondre a la convidada del Papa a preparar el Sínode de la *sinodalitat*.

La participació al grup de reflexió va ser absolutament voluntària. Hi participaren unes 45

persones, 95% dones i el 5% homes. Tots religiosos o religioses.

S'establiren uns nuclis de reflexió i unes preguntes per facilitar la feina. Els nuclis foren:

1. Com fer camí sinodal (caminar junts)
2. Autoritat i Participació en l'Església
3. L'Església en diàleg amb la societat civil i discerniment dels signes dels temps.
4. Litúrgia i celebracions
5. Formació

1

Com fer camí sinodal

Per fer camí sinodal es **constaten entrebancs**, entre d'altres es destaquen els següents:

- L'activitat de l'Església a les parròquies és majoritàriament **cultural** (tasca i responsabilitat del clero).
- Les religioses estan implicades en la vida parroquial; ens hauríem de preguntar en què i com. **Sovint el què i el com és un entrebanc** pel camí sinodal.
- La parròquia es considera a ella mateixa com l'únic centre de vida eclesial (certament que les parròquies són l'Església de proximitat!) però no l'eix de l'acció eclesial, ni àmbit exclusiu de l'acció eclesial. No genera xarxa.
- Moltes altres institucions d'Església dedicades a activitats educatives, d'acció social, sanitàries, atenció a dones maltractades, cura d'infants amb problemes, formen la xarxa de l'acció d'Església però no es connecten amb la parròquia ni la diòcesi.
- Les dones cristianes (consagrades o laiques) més del 50% dels batejats no estan en els organigrames.

Certament **si no es connecten per fer xarxa** les activitats fetes des de les parròquies i fetes des de moltes altres institucions, en nombre superior als clergues, no es pot fer camí sinodal: caminar tots junts.

Propostes de solució:

Un **canvi de mentalitat** a l'estil evangèlic és la condició imprescindible: aquest canvi passa necessàriament per un canvi de lèxic que ha de ser inclusiu, no jeràrquic.

Caminar junts des de la **igualtat** de batejats no des de la piràmide.

Urgent, dinamitzar un procés per passar **d'espectadors a actors** amb funcions diferents i complementàries.

Tenir ben present la metàfora de la xarxa: tota institució que treballa per l'evangeli és un nus de la xarxa que ha de ser reconegut pels altres i estar-hi connectat, aleshores l'acció eclesial seria realment acció dels cristians i de les cristianes.

2

Autoritat i participació per caminar junts en l'Església del s. XXI

Es un dels punts més sensibles a l'hora de plantejar el fer camí sinodal junts. Tot o quasi tot dins l'Església **marca distàncies i diferències, separa** segons el sexe de la persona i **estableix** jerarquia. La comunicació no és inclusiva. Els espais també estableixen jerarquia i distància. Semblantment, les vestimentes del celebrant.

Constatació general: des de fa uns anys *anem enrere*. A la diòcesi de Mallorca cada vegada constata menys participació (no ens referim a les feines i solucionar problemes de cada dia!).

En les institucions de vida religiosa, des del Concili Vaticà II, se considera adequada la forma de viure l'autoritat i la participació; tenir en compte que en les institucions de vida consagrada els càrrecs són temporals i com a servei a la comunitat i/o a la institució.

Per millorar en l'equilibri d'aquest binomi se necessiten noves actituds i virtuts. Entre d'altres, la correcció fraterna, amorosa i constructiva.

Minvar tot senyal d'autoritat, distància i superioritat.

Les celebracions menys piramidals i molt més circulars.

Consultar la comunitat per preparar tota acció o decisió.

La dona ha de tenir el seu lloc dins la comunitat cristiana amb la corresponent participació.

En general, per aconseguir l'equilibri del binomi autoritat-participació, **s'ha de començar per la participació**.

L'Església necessita donar plena participació a tots els batejats, siguin homes o siguin dones. L'organització s'ha de fer des de la igualtat de tots els batejats, amb funcions diferents.

La no incorporació de la dona en les estructures organitzatives no pot continuar perquè la gent jove és molt sensible a la igualtat organitzativa i de funcions.

La plena participació facilitarà la igualtat del ser humà per a les funcions i ministeris de l'Església.

L'espiritualitat de comunió que proposà el Concili Vaticà II és ben hora que li traguem la pols i aprofundint-la anem canviant.

3

Diàleg amb la societat civil i discerniment dels signes dels temps

El diàleg amb la societat civil no és fàcil. S'ha de tenir en **compte on es troba la societat**, conèixer les seves necessitats, el seu patiment, les seves aspiracions i des

d'on es troba iniciar el diàleg respectuós amb tota persona i qualssevol siguin les seves creences.

Es proposa una llista d'**actituds** necessàries i imprescindibles per poder establir un diàleg en qualsevol nivell i àmbit: la confiança, aproximar-se a la gent, creure en les persones, dialogar (escoltar i parlar), estimar, obrir-se.

El diàleg no es pot limitar a temes més aviat **interns de l'Església**. S'hauria d'arribar al discerniment i al diàleg dels **temes i problemes més espinosos**. Entre d'altres el tema de la dona dins l'Església, el clericalisme, l'escassa formació dels capellans, els abusos a menors, els abusos de poder sobre les consciències, el laïcat sense participació, els joves que després de la primera comunió no tornen.

La moral *legalista* genera persones en els marges (famílies que han tengut suïcidis entre els seus membres; dones que han avortat; famílies reconstruïdes, famílies monoparentals i altres). Les persones que es troben en situacions com aquestes o semblants potser no s'atreveixen a acostar-se a l'església per por del rebuig i tampoc les comunitats cristianes fan les passes necessàries per acollir-les des de la *com-passió*.

Si no es parteix de la veritat, de la humilitat i al mateix nivell no és possible el diàleg amb la societat civil.

Per al diàleg amb la societat i el discerniment dels signes dels temps, s'han de crear estructures de relació, comunicació, reflexió, discerniment. No es pot discernir sense tenir uns mitjans que ho afavoreixin.

No hi ha teixit organitzatiu per a la reflexió, la comunicació, el discerniment... en la majoria de parròquies no hi ha ni Consell Parroquial; molt manco altres grups organitzats per compartir la realitat, analitzar els problemes, discernir causes i cercar solucions.

Es podria aprofitar i dinamitzar la poca o molta, estructura parroquial que tenim.

La visibilitat de l'Església en la litúrgia

La litúrgia tal i com la tenim estructurada **afavoreix més un distanciament** que una participació activa, per diferents motius:

La part més visual: altar, distribució de l'espai, robes litúrgiques, nivells des d'on es presideix, etc.

El conjunt de la litúrgia no és sinodal, no convida a caminar junts des de la igualtat de batejats. S'empra **un llenguatge litúrgic incomprensible** per bona part dels feligresos, juntament amb l'homilia que no aterra a la realitat, fa que la celebració no connecta amb la gent que assisteix. Conseqüentment hi ha una desconexió de la realitat amb la reflexió que es vol fer des de la paraula de Déu.

No es cuida l'acollida de la gent que s'acosta a l'església. Les persones assisteixen a un lloc per celebrar i no se'ls dona l'acollida que caldria esperar. Ningú els rep, ningú els acomiada i molt manco la comunitat coneix la seva situació familiar i personal. (als pobles aquest problema és menor per la coneixença que es té de tots els veïns).

Si es mantenen estructures materials de distància no podem avançar cap a la *sinodali-tat*. **Es cronifica l'escassa participació.**

Les celebracions **eucarístiques resulten avorrides**, semblen *funerals de tercera*.

Homilies poc preparades. Manca d'il·lusió i d'innovació per part del qui presideix.

Participació de gent **molt major** que aguanten, els joves no dissimulen l'avorriment.

Formació

En aquest punt hi trobam la causa de bona part dels problemes que s'han esmentat en els punts anteriors.

Els clergues escassegen de formació; els laics i laiques no s'han format perquè ningú els ha proposat formació i tampoc hi veuen el sentit de formar-se sense opcions de participació; els membres d'instituts religiosos estan més formats però no lo suficient per iniciar un camí sinodal de reflexió interna per conèixer els problemes i de reflexió sobre la realitat a la qual s'ha d'anunciar l'evangeli.

Reflexió personal

Els representants de la vida religiosa a Mallorca feren una bona feina, ho podem comprovar en el resum, que no deixa de ser una relació, freda, reduïda i matisada. Així mateix és un indicador del que surava més a la consciència i a la memòria dels presents. En les comunicacions dels grups sovintejà el problema del clericalisme i de les seves conseqüències damunt la vida i quefer de la comunitat cristiana; dit problema arrossegava en les converses el tema de la dona, omnipresent en les feines i invisible en l'organigrama.

El binomi autoritat-participació va ser analitzat des de la serenitat i delicadesa que pertoca; aquest binomi superat en la vida religiosa des del Concili Vaticà II sorprèn encara la seva pervivència en altres àmbits de la vida eclesial.

Potser són més significatius els temes, accions o problemes de l'Església que no emergiren en el diàleg ni en la reflexió. Entre d'altres, pràcticament, no es va tractar de la catequesi d'infants, ni de la catequesi de família, activitat encara significativa dins les comunitats parroquials. Tampoc es va mencionar la catequesi de joves ni d'adults.

L'organització de la Càritas o funciona perfectament o tampoc es considerarà com un aspecte de la vida de l'Església que convindria revisar en un Sínode que tracta de fer camí junts des de la igualtat.

No es va tractar l'evangelització de la societat actual; la relació amb el món de la ciència, ni amb el món de la cultura, ni la relació amb les institucions universitaris i d'investigació. Tampoc es va reflexionar sobre els distints models de família, els moviments LGTBI, l'eutanàsia, l'avortament i les repercussions en les persones i pobles. Els moviments ecològics, els pacifistes de distint signe, altres moviments populars no es mencionaren a cap dels grups.

Pel meu punt de vista s'ha fet una bona reflexió personal i en grup sobre la situació de l'església a Mallorca *ad intra*.

L'experiència de compartir amb persones consagrades de distintes congregacions religioses, de distintes línies de pensament, relativament poc conegudes entre elles, ha estat molt positiva, però pot quedar tot al paper i res més si no s'analitzen les debilitats, les advertències, les fortaleces i les oportunitats d'aquesta situació per després planificar unes línies de treball que a la llum de l'evangeli podrien florir en una nova primavera de Pasqua.

Palma, març de 2022

Margalida Moyà
Germana de la Caritat

Cada dia moren tretze mil nines i nins a causa de la fam. Cada dia moren unes vint-i-cinc mil persones per la fam o per causes directament relacionades amb ella. Dades proporcionades per les Nacions Unides aquest mateix any 2022. La guerra que més mata, i de la qual quasi ni se'n parla, és la guerra de la fam. Mata més que totes les altres guerres que hi ha actualment en el món, que són unes trenta. Fa feredat pensar en aquesta realitat. Però, llevat d'aquesta primera impressió cruel que tots sentim quan parlem de la fam en el món, aquí se sol acabar la implicació personal. Es diu que un fet penós i trist ens afecta segons la distància que hi ha des de la porta de ca nostra fins al lloc on es produeix una desgràcia. Si unes morts per assassinat se produeixen prop de ca meua, són considerades terribles. I si se produeixen al Iemen, per posar un exemple, no és el mateix, ni d'un bons tros. Els qui es moren de fam estan molt lluny d'aquí. Els qui moren a Ucraïna, ja és una altra cosa, perquè estan més a prop de nosaltres tots els qui pateixen aquesta guerra.

I és que actualment les paraules i realitats més sublimes són les més prostituïdes. Segurament ho han estat moltes vegades. Però avui, a molts indrets ho són, per desgràcia, més que mai. Parlem de paraules i conceptes com la pau, la civilització, el progrés, Déu. Parlem de la democràcia, dels mateixos drets humans, de la veritat, dels valors occidentals a defensar família, educació... En Bush, en Trump, Putin, Bill Gates, Salvini i infinitat d'exemples de persones (en aquests cas, polítics) que haurien de ser referents mundials en positiu per a la humanitat, són autèntics representants de la hipocresia i de la falsedat. Parlen en nom de no sé quin déu per armar qualsevol guerra, per defensar el que diuen ha conformat la societat occidental, fins i tot parlen de drets humans com a argument per generar els beneficis més tacats de sang de les seves companyies. Com es freguen les mans tantes companyies, que són les que realment tenen grans interessos en les guerres que promouen i que hi ha a tants indrets del nostre món.

Allò que primer veim cada dia és que la veritat està deformada, manipulada. És allò que primer cau quan hi ha una guerra, un conflicte de greus dimensions com el que tenim actualment amb la guerra de Ucraïna. Com diu E. Galeano, cap guerra té l'honestedat de confessar que "jo mat per robar, i ho faig en nom de la pau, de la civilització, del progrés, de la democràcia..." Aquestes consideracions no tenen cap posicionament

polític, són simplement les constatacions més clares del que està passant avui. I, si no tenim la ment ben oberta, fàcilment caurem en simplismes. En aquesta guerra es veu clar que els mitjans i els governs occidentals ens prohibeixen llegir cap altre llibre que no sigui el que està escrit per l'OTAN. Certament que Putin és un criminal per haver posat en marxa aquesta guerra. Però també ho són Europa, els Estats Units, l'OTAN, que han provocat la tensió en el grau màxim quan han sembrat de míssils nuclears tota la frontera oest de Rússia, apuntant directament cap a Moscou. Quanta hipocresia, i quants interessos hi ha darrera tota aquesta situació! Des del passat 24 de febrer, el vell continent trontolla i la resta del món ho mira amb preocupació. Rússia té també un poder militar esbalaïdor, inclòs el nuclear.

Però, com diu el títol d'aquest escrit, els drets humans els necessitem per viure. La dictadura dels mercats i el neocapitalisme que avui governen el món han anat eliminant com a mig d'amagat i a poc a poc tot rastre de democràcia en el seu entorn, han dinamitat la cultura dels drets humans, han negat la seva universalitat, i ho han reduït tot a un sol dret: el dret a la propietat i al màxim benefici. Només els propietaris són subjectes de drets, i, com més propietats acaramullen, de més drets gaudeixen. Així de cru, així de trist. Ja no serveixen els discursos universalistes abstractes sobre els drets humans, perquè no són altra cosa que idealisme pujat de to, i l'anàlisi dels fets ho constata. A la base de la negació dels drets humans es troba la negació de la dignitat humana ("la dignitat de l'ésser humà és la font moral de la qual tots els drets fonamentals obtenen el seu sentit", J. Habermas)

Recordam el preàmbul de la Declaració Universal dels Drets Humans, (10/12/1948 per la ONU), on s'afirma la fe en els drets fonamentals de l'ésser humà, en la dignitat i el valor de la persona humana. I l'article primer que diu que "tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i en drets, i que han estat dotats de raó i de consciència, i els cal mantenir-se entre ells amb esperit de fraternitat...". Tristament, tot això tan bell topa de ple amb el que veim i amb el que està passant. Una vinyeta de fa anys d'un humorista deia, referint-se a Déu, que mai des del Sermó de la Muntanya no havia vist una cosa tan preciosa com aquest preàmbul de la Declaració Universal dels DDHH. És cert que, per raó del seu caràcter d'universalitat abstracta, els DDHH necessiten ser especificats i reformulats en termes concrets i en cada cultura, matèria més que suficient per fer un altre llarg escrit.

No vull deixar d'expressar la ràbia que m'ha provocat la baixada de calçons del president Sánchez amb el tema del poble sahrauí. Dia 18 de març passat, aquesta decisió va ser una bufetada als drets humans de tot un poble. El conflicte del Sàhara Occidental s'ha de resoldre, com mana l'ONU, a través d'un referèndum d'autodeterminació. El cor de molts activistes pels DDHH està amb el poble sahrauí. I Espanya té una responsabilitat històrica amb aquest poble, amb aquella cinquanta-una província, com es deia en temps de la maleïda marxa verda de l'any 1975. Espanya té un deute moral, i no pot entregar d'una forma tan mesquina el Sàhara Occidental al seu enemic el Marroc. També hi hauria molt per parlar damunt aquesta qüestió.

Una altra consideració, que toca i fereix de ple els DDHH: Càritas estima que són aproximadament unes quaranta mil persones els sense sostre que hi ha a Espanya i que dormen al carrer. El dret a la vida és el primer de tots els drets, i molt clarament ho diu la declaració universal en el punt tres: Tota persona té dret a la vida, a la llibertat i a la seva seguretat. I el Mediterrani és la mostra de la perversió més escandalosa de tots aquests drets. En els darrers deu anys hi han mort milers de persones, que intentaven arribar a les portes d'Europa. Es calcula que més de vint-i-cinc mil, segons Oscar Camps fundador de Proactiva Open Arms. Tots els qui aconseguixen arribar a les nostres costes és perquè tenen més fe en Europa que no nosaltres. Per ells és un somni, i per nosaltres, una vergonya.

Sí, és ben cert que els drets humans són bàsics per viure. Però quanta gent no haurà tengut mai les mínimes oportunitats vitals i els seus respectius drets. Reconec que aquest escrit és molt sintetitzat, però és una mínima presentació del que hi ha avui en el món, que està globalitzat en temes polítics, econòmics i molt poc en temes socials i de drets humans.

No podrem canviar el món si no som capaços de canviar la nostra manera de pensar sobre moltes coses. Arribar a aconseguir una forma de vida amb més consciència, amor i pau. I és que la situació actual està tocant els límits de la vida.

Bernat Vicens Vich. 7 d'abril de 2022

BERNAT VICENS I VICH

Neix a Palma el desembre de 1948. Comença el Batxillerat a Monti-Sion, i a l'octubre de 1959 ingressa al Seminari Nou de Son Gibert, on cursa Humanitats, Filosofia i primer de Teologia. Deixa el Seminari a l'octubre de 1968. Obté la Llicenciatura en Filosofia a l'Angèlic, la Universitat Pontifícia de Sant Tomàs, a Roma.

Professionalment, s'incorpora al món del treball a l'empresa familiar dedicada a l'ebenisteria, fusteria i decoració, on treballa fins al 2013, any de la seva jubilació. I va dedicar deu anys, des de 1986 a 1996, a la docència al Col·legi Pius XII, de Palma, essent director tècnic de BUP i COU.

Entre les activitats properes al seu treball empresarial, cal anotar que ha estat durant deu anys president de la patronal "Federació Balear de la Fusta" i president d'Eticentre, associació sense ànim de lucre d'empreses per l'Ètica empresarial, entre d'altres.

Home inquiet i d'esperit viu, més enllà de l'activitat professional, la seva vida es basteix amb altres activitats humanes i socials que acreixen el seu historial: de 1972 a 1982 es dedica al món de l'Educació del Temps lliure, va ser director del Club d'Esplai de l'Encarnació, professor de l'Escola d'Esplai del Temps lliure i president del GDM, Grup d'Esplai de Mallorca. El 1999 s'integra a l'associació "Drets Humans de Mallorca" i la presideix al llarg de quinze anys.

ESGLÉSIA DELS DOLORS. MANACOR. HOMENATGE A JOAN BARCELÓ.

10 de febrer de 2022.

pere j. amengual bestard
Amics del Seminari

Els Amics del Seminari agraïm i ens alegrem de participar amb tots vosaltres en aquest homenatge i en la pregària pel nostre Joan, però, i especialment, més enllà de les activitats i de la bonhomia que l'adornaven, pel qui fou l'amic amb qui convisquérem els anys de la primera joventut al Seminari i compartírem una estelada de vivències al llarg de la vida.

T'enyorarem, Joan.

I com ho farem, ara, que sempre esperàvem que tu arribassis?

Ha de venir, en Joan? Ja ha vingut?

Com és que no pot venir? Però, vendrà?

I sempre venies, i omplies la casa, la nostra casa, a les reunions, a les trobades, als dinars, a les diades. Omplies la casa, Joan. I parlaves i t'escoltàvem. Parlaves amb paraules pausades, ben pensades, mots de pagès ben avengut creats per l'estudi, la reflexió, un bon enteniment, paraules que deies amb el seny que dona la terra que conreres i l'estimació a la Maredeu de Consolació, que venerares. Paraules amb una espurna de bon humor i alegria que transmetien serenitat i ganes de treballar.

Ara, Joan, el teu lloc és buit. Bé, no tan buit. Te sentim molt a prop i omplirem la teva absència amb el record i la presència que no es veu ni es toca, però que hi és.

Gràcies, Joan, gràcies per la vida que has viscut amb nosaltres. La teva barqueta ja ha arribat a l'indret d'on partires temps enrere*

la mar petita
de còdols blancs
i pins que guaiten la cala
on hissaes la vela
i et feres mar endins

llaurat de sol el rostre
rema qui rema
les mans salades
la cara bruna
pansits els braços
fa aigua la barqueta.

els ulls brillants
retut el cos
blanca l'ànima
amarres
per no partir jamai
a les roques de la vorera.

altres arribaren abans
t'esperen a l'arena
et miren als ulls
no diuen res
mig somriuen
n'hi ha qui ploren.

els acompanya el sentiment
d'un goig amarat d'enyorança
i la pena
que beslluma la fi del viatge.

sona un piano
una guitarra
dins la fosca
la nit encisada

descansa i mira'ns, Joan
mentre cantau cançons
i la mar en calma, bes a bes,
grava el teu nom vora el seu
als còdols blancs de la cala.

Una abraçada efusiva, Joan.

* Són els mateixos versos, una mica adaptats, que vaig declamar
al comiat de Miquel Jaume el proppassat juny de 2021.

ESGLÉSIA DELS DOLORS. MANACOR

*Homenatge convocat per la Institució Pública Mossèn Antoni M^a
Alcover*

*En aquest escrit que llegí als Dolors de Manacor, Maria Magdalena
Gelabert ret memòria i admiració de l'alumna que fou al seu mestre a
La Puresa de Manacor i bon amic al llarg de la vida. Na Magdalena,
avui doctora en Llengua i Literatura catalana, volgué acabar les seves
paraules recitant, agraïda, El Pi de Formentor, que en Joan, a les classes,
incitava a aprendre de memòria i a declamar. No hi cabia altre comiat
més adient i emotiu.*

A Joan Barceló Matas

Maria Magdalena Gelabert i Miró

Tot i la tristor que anit ens acompanya per la pèrdua d'un bon amic,
em plau agafar la paraula per donar veu a diversos col·lectius de persones per
als quals Joan Barceló Matas era una persona coneguda i apreciada.

En primer lloc, vull parlar en nom de l'Associació d'Amics de
la Institució Pública Antoni M. Alcover, l'organitzadora d'aquesta missa
d'homenatge. Per a nosaltres, Joan Barceló va ser un puntal en la creació
de la nostra associació, en va ser soci fundador i secretari i sempre ens va
fer costat en les diverses iniciatives que dúiem a terme. De manera especial,
Joan Barceló s'entusiasmava amb la recerca de paraules genuïnes de Mallorca
que poguessin enriquir el DIEC, el diccionari de la llengua catalana. A través
de l'Associació d'Amics va poder treballar per a aquesta causa. Nosaltres el
recordam com una bona persona, diplomàtica i educada, sempre disposat a
ajudar els altres.

En segon lloc, em referiré a Joan Barceló com a alumna. Certament,
la meua vida hauria estat ben diferent si Joan Barceló no hagués estat el meu
mestre, a ell li dec el descobriment de la meua vocació per la poesia i per la
llengua catalana, tal com he explicat en nombroses ocasions, tant de paraula
com per escrit. De fet, en múltiples ocasions hem comentat entre amigues el
pes tan important que tingué sobre nosaltres, les seves alumnes de La Puresa,
a les quals ens ensenyava a recitar "Lo pi de Formentor" de Miquel Costa i
Llobera i ens estimulava a llegir i a escriure poesia en català, encara en temps
del franquisme. Joan Barceló ens va saber transmetre, com a mestre, l'amor
natural cap a la llengua, tal com ell sentia per la dels seus pares, perquè era
un mestre que s'entusiasmava amb els poemes i autors que explicava i ens els
feia descobrir i incorporar en el nostre viure. Totes en guardam un record molt
entranyable i positiu.

Joan Barceló era una persona d'una peça, d'una sola cara; una
persona agradable i pacífica, d'objectius nobles i profundament lloables,
capaç de renunciar a tot abans que a un sol gram de dignitat. Era un mestre
dels de veritat, dels que estimen i valoren la seva cultura, la llengua dels seus
pares i que la transmeten a les persones que els envolten.

Per a mi, i crec que per a totes les persones que tengueren la sort
de conèixer-lo, va ser un honor poder gaudir del seu mestratge, sobretot pels
valors religiosos, humans i culturals que el caracteritzaven, sempre per la via

de l'educació i de l'estimació. M'agradaria acabar tot recitant els versos de Costa que ell ens va ensenyar:

El pi de Formentor
Electus ut cedri

Mon cor estima un arbre! Més vell que l'olivera,
més poderós que el roure, més verd que el taronger,
conserva de ses fulles l'eterna primavera
i lluita amb les ventades que atupen la ribera,
com un gegant guerrer.

No guaita per ses fulles la flor enamorada;
no va la fontanella ses ombres a besar;
mes Déu ungí d'aroma sa testa consagrada
i li donà per trone l'esquerpa serralada,
per font la immensa mar.

Quan lluny, damunt les ones, renaix la llum divina,
no canta per ses branques l'aucell que encativam;
el crit sublim escolta de l'àguila marina,
o del voltor qui passa sent l'ala gegantina
remoure son fullam.

Del llim d'aquesta terra sa vida no sustenta;
revincla per les roques sa poderosa rel,
té pluges i rosades i vents i llum ardenta,
i, com un vell profeta, rep vida i s'alimenta
de les amors del cel.

Arbre sublim! Del geni n'és ell la viva imatge:
Domina les muntanyes i aguaita l'infinit;
per ell la terra és dura, mes besa son ramatge
el cel qui l'enamora, i té el llamp i l'oratge
per glòria i per delit.

Oh! sí: que quan a lloure bramulen les ventades
i sembla entre l'escuma que tombi el seu penyal,
llavors ell riu i canta més fort que les onades
i vencedor espolsa damunt les nuvolades
sa cabellera real.

Arbre, mon cor t'enveja. Sobre la terra impura,
com a penyora santa duré jo el teu record.
Lluitar constant i vèncer, regnar sobre l'altura
i alimentar-se i viure del cel i de llum pura...
oh vida, oh noble sort!

Amunt, ànima forta! Traspassa la boirada
i arrela dins l'altura com l'arbre dels penyals.
Veuràs caure a tes plantes la mar del mon irada,
i tes cançons tranquiles 'niran per la ventada
com l'au dels temporals.

Moltes gràcies per tot, Joan, i que et vegem en el cel!
Manacor, dia 10 de febrer de 2022

JOAN BARCELÓ I MATAS
(Sant Joan 1948. Manacor 28.1.2022.)

A LA TEVA BONA MEMÒRIA, JOAN

En Joan des Pujol morí la matinada del 28 de gener. Tan diligent fou la parca en el seu traspàs, que no li donà temps d'acomiar-se, deixant-nos tot de cop orfes de l'amic i de la seva paraula. Les campanes espargiren un plany de soledat sobre els pobles i els camps que estimà i sobre les planes que els seus amics feren via a escriure glosant la seva partida. Del que ens arribà i hem pogut llegir, a més dels retalls de premsa als quals feim referència més endavant, destacam els escrits apareguts al whatsapp dels Companys de Seminari, entre els quals el de Miquel Campaner:

La mort d'un ser estimat
ens desconhorta,
la mort d'un ser estimat
ens omple de dol...

Per què Déu meu si ell era tan bo?
Per què Déu meu si aquí tots l'estimam?
Per què oh Déu?
Per què ens has fet això?...

Ja més envant, quan torni l'esperança;
restituïda ja la serenor,
acceptarem el fet amb més temprança;
però mai ens deixarà el dolor.

I el recordarem amb enyorança;
el seu decés no esborrarà l'amor.
I ens reconfortarà la confiança
que ara ja està gaudint d'un món millor.

També el de Cil Buele al seu blog i a la revista Manacor, de 5 de febrer, i l'edició de Perlas y Cuevas, de 4 de febrer, on en Joan comparteix portada amb en Rafel Nadal, i, a l'interior, omple un In memoriam d'articles sobre la seva vida i la feina feta que l'honoren. Entre altres, signen a Perlas y Cuevas Maria Magdalena Gelabert, Felip Munar, Catalina Sureda, Bàrbara Duran...

Des d'Amics del Seminari compartim la memòria de la bona persona que vares ser, la dedicació que mostrares en el servei als altres com a mestre, batle, regidor de cultura i director general, l'amor que proclamaves per la nostra llengua, el cercador de paraules que eres, els 75 anys de manacorinitat de Rafel Muntaner i la biografia que espera veure la llum d'Un mallorquí en el Capitoli de Washington. Els glosadors del Canonge de Santa Cirga tendran l'esment de donar-ne fe. I guardam al cor els anys de bona amistat que gaudírem des que, provinent dels frares de la Missió, t'assegueres a una de les cadires amb pala de l'aula de primer de Filosofia i t'instal·lares a un *quarto* d'aquells corredors llargs i ombrívols, fins que deixares el Seminari acabada la Filosofia.* Foren tres anys en què compartírem estudi, silenci, pregària a la capella, recessos espirituals i uns exercicis de mes, il·lusions, moltes rialles i qualche llàgrima. Foren tres anys de la primera joventut que romanen i continuen dins els teus amics dels qui n'eres el president i amb qui compartires al llarg de la vida vivències per a no oblidar mai. Gràcies, Joan.

Pere. Amics del Seminari

*Guard en el calaix dels records, datada a 25 de novembre de 1965, festivitat de Santa Catalina, una obreta de teatre que en Joan i tres condeixebles més escenificaren al saló d'actes del pati dels teòlegs. L'obra es titula:

Reacció de tres pagesos davant l'art abstracte

Personajes:

- 1º L'amo 'n Tofol de son Fotifux..... Juan Barceló.
- 2º L'amo 'n Pere Antoni de sa Bardissa..... Matías Llabrés.
- 3º El sen Freixura de son Cames Curtes..... Antonio Galmés.
- 4º Portero de la exposición..... Jaime Lliteras.(sic)

L'obra és per a riure i és original dels quatre actors. Anaven vestits de pagesos-calçons amples, gaiato, boina, algun que fumava amb pipa, en Joan duia una pallissa damunt l'espatlla- llevat del *portero* que anava ben mudat. Feren esclafir de rialles tots els presents a l'acte, Sr. Rector i Superiors. Tot un èxit.

Joan Barceló Matas
In memoriam

Uns grats records d'un "amic històric"

Jaume Sancho

La meua relació amb el bon i malaguanyat amic Joan Barceló Matas era antiga i entranyable i aquest és el motiu pel qual ell, gairebé sempre que es referia a mi, ho feia amb aquest títol honorífic: jo era per a ell un estimat "*amic històric*". Així em tractava indefectiblement en tots els escrits que adesiara em remetia, ja fos per comentar-me alguna novetat o per felicitar-me amb motiu de festes, esdeveniments o aniversaris, etc.

Algú pot pensar que es referia a mi amb aquest reiterat i afectuós títol per la nostra antiga coneixença durant aquells anys de convivència a Son Gibert. En realitat aquest no era el motiu, almanco no era el principal motiu: mai no havíem conviscut en el Seminari menor i, en el Seminari major, ho férem d'una manera molt superficial i fugissera durant un sol curs i amb aquella esquifida relació que se solia donar entre "al·lotets" de primer de Filosofia i *veterans* teòlegs ja tonsurats o a punt d'enfornar; aquell era un tipus de relació que es solia limitar als actes d'assistència comunitària, poc propensos a relacions directes i personals. Molt probablement ell i els seus condeixebles ens coneixien més a nosaltres que al revés, perquè aquesta sol ser la dinàmica habitual en tots els internats entre *novatillos* i veterans.

Si no vaig equivocat, l'any 1970 va ser un any determinant dins les nostres vides, tant per a ell com també per a mi. Crec que ell havia acabat la seva llicenciatura eclesiàstica a Roma feia molt poc temps i jo havia retornat també definitivament a Mallorca a principis de juny, i ambdós havíem d'encarrilar ja necessàriament les nostres vides en un o altre sentit. En Joan ho feu en un doble aspecte: començar la mili i cercar feina i jo havia de decidir què volia fer amb la meua vida i no ho tenia gaire clar... Unes circumstàncies alienes a nosaltres es conjuminaren per dar-nos una empenta que, al final, resultaria determinant per als dos.

Aquell any, en el mes d'octubre, s'havia d'obrir a Inca el primer Institut de Batxillerat a la part forana de Mallorca. Això estava ja decidit i aprovat i crec que, fins i tot, ja estava acabat l'edifici nou on s'havia d'allotjar, però... ningú havia pensat com s'ho prendria el Sr. Batle de Manacor, l'inefable i enlairat D. Pedro Galmés! Inca i Manacor mai s'han dut massa bé: molt sovint han existit soterrades enveges i gelosies entre aquestes ciutats per la primacia rural.

I el batle no s'ho va prendre gens bé: Què és això que Inca tengui Institut i Manacor no? Fins aquí podíem arribar però ni una passa més allà. O Institut per a tots o per a ningú! I la va armar. I la va armar grosseta. Crec que la cosa va arribar a Madrid i tot, però al final en sortí reeixit... si és que tenia *bemolls* d'arranjar-ho tot en aquells pocs mesos que quedaven! I tot s'hagué d'improvisar amb presses i sense gens de temps per planificar res de res: *Que no hi havia edifici?* S'obria un antic quarter militar abandonat per l'exèrcit per vell i ruïnós. *Que no hi havia temps ni per tapar les goteres?* Doncs, ja veurem què fèim quan ploqui... *Que no hi havia professors?* Es reclutaven els nous llicenciats que havien acabat aquell mateix estiu, sense cap experiència però amb moltes ganes de posar-se en feina! *Que els professors no tenien el títol civil convalidat?* Això tampoc importava massa... *Què hi havia professors que estaven fent la "mili"?* Doncs, que facin les classes els capvespres... I així tot.

Això semblava un desastre, un desastre *mal organitzat*. Però també va resultar beneficiós per a tota aquella tropa de professors *reclutats* a darrera hora: haguérem de fer de tot per tal de posar-ho en marxa. Tret de picapedrers, crec tots fèrem de tot i això ens va unir molt. Teníem la sensació d'una mena d'aplec familiar i nasqueren fortes i perdurables amistats. Els que compartírem aquella experiència *fundacional* ens consideram uns “*amics històrics*”.

En Joan, en P. Ramis i jo mateix compartírem aquella experiència i l'inaugural curs següent, amb unes constants mostres d'amistat-complicitat que sempre ha perdurat entre nosaltres. Si no vaig errat, crec que la seva estada a l'Institut fou sols durant aquell curs inicial, quan era precis posar mà a qualsevol recurs que resultàs necessari sense massa miraments. En Joan i en Pedro en aquells moments disposaven sols del seu títol eclesiàstic que no els habilitava per a Centres estatals perquè ells no tenien encara el seu títol civil convalidat i això va fer possible una mala jugada posterior per part de l'Administració Pública que, hora per hora, els deixà al carrer usant legalismes que el curs anterior havia conculcat ulls clucs.

Per a sort dels dos, trobaren immediatament feina al col·legi de la Puresa de Manacor i va ser així com en Joan es va fer *manacorí adoptiu*. Ambdós ens deixaren un molt grat record.

Records anecdòtics d'en Joan d'aquell temps en guard moltíssims, la majoria d'ells molt seus i molt divertits. Recordaré aquí, per concloure l'article i a manera de tast, aquests dos o tres coverbos que tenen relació amb la seva situació aleshores de *mariner de terra endins*.

Com he dit abans, en Joan va compartir aquell curs entre l'Institut i *la mili*. I la mili la duia molt malament, manco mal que tenia els capvespres per compartir-ho amb nosaltres i això ens divertia molt i, contar les seves *passades*, a ell també l'ajudava a prendre-s'ho millor.

D'antuvi ja resultava com a xocant que a un al·lot com ell, fet a *la pagesia*, un home tant clarament de “*secano*”, li tocàs la mili precisament de “*marino*” a la Base de Port de Pollença. Per altra part, no li resultava gens fàcil conjuminar una personalitat tan acurada i distingida com fou la seva ja des de la joventut i durant tota la vida, amb un ambient casernari que, per regla general, solia ser en aquell temps bastant barroer, per no dir directament groller. Ell em solia contar, totalment astorat, com aquells companys seus, amb qui compartia vida i allotjament militar, eren unes persones tan primitives que semblaven aspirar únicament i a tothora exclusivament i obsessiva a “*fornicar com a putes*”, amb paraules textuais d'en Joan. A mi em divertia la manera d'afrontar aquella realitat d'una manera tan exquisida com la seva, però el comprenia perfectament, donada la seva procedència, educació i personalitat.

Però el que encara l'indignava més no eren els seus companys reclutes, sinó el llenguatge i el tractament que usaven amb ells els oficials i suboficials que els manaven i que ell havia d'acceptar sense cap dret a rèplica possible. Es queixava amargament del subninent que cada vegada que els havia de cridar a files ho feia des de fora del barracó amb aquestes o semblants paraules: “*Todos estos maricones del barracón ¡¡ salid inmediatamente fuera !!*” Et tracten de “*maricón*” -deia ell- i tu has de sortir! I així pareix que encara els dones sa raó!

Aquell any en Joan i jo vam compartir tantes coses que ens convertírem en “*amics històrics*”. Per a sempre.

Joan Riera Fullana “Mossegat”

el meu millor amic de Seminari.

El viatge del mes de gener de 2020 a la ciutat peruana de Piura, cadascú pel seu compte, sense anar-ho a cercar, es converteix en la darrera trobada que mantenim tots dos, en directe. Quina casualitat! Dos anys justs abans de la seva mort. La nostra darrera trobada «presencial» ens arriba, precisament, al mateix indret peruà on ens relacionam i tractam de prop per primera vegada al Perú, quaranta-cinc anys abans: l'aeroport de Piura!

Quina coincidència! Qui ens ho havia de dir mai! Com ens ho podíem imaginar!. Tots dos estudiam al Seminari diocesà de Mallorca, pels anys 50 i 60 del segle passat. Tots dos som ordenats sacerdots el mateix dia, a la mateixa església, a mans del mateix bisbe, amb els mateixos companys de promoció: 16 de juny de 1968, a la capella major del Seminari de Son Gibert.

Quan el bon amic portolà Pere Amengual Bestard «Calet» me'n demana un escrit, breu, sobre aquest bon amic manacorí, no solament no m'hi neg, sinó que m'omple d'una alegria immensa: plasmar damunt planes d'una revista com aquesta, ni que sigui breu, una referència explícita i directa de qui és el més gran i millor amic tot al llarg de la meua vida! Que descansi en pau!

Quan ens trobam per primera vegada al Perú, el mes de maig de 1975, tots dos fa 7 anys que som capellans, incardinats a la diòcesi mallorquina. Ell, essent encara seminarista «sapiientí», hi treballa un temps com a consiliari escolta dins l'Agrupament Pius XII, a Ciutat. Un cop ordenat sacerdot, se'n va directament a treballar a la parròquia Verge del Rosari, a la ciutat peruana de Piura. Parròquia i Escola parroquial fundades l'any 1964 pel felanitxer Bartomeu Vaquer, sostengudes pel manacorí Jaume Santandreu, i pel llubiner Jaume Serra, fins que hi arriba en Joan Riera l'any 1969.

Jo, durant aquells 7 primers anys de capellà, treball com a vicari a les parròquies de Sant Nicolau i Santa Catalina Thomàs, a Ciutat, i a tres missions de Burundi (Gitongo, Muyaga, Nyabiraba). Entre Mèxic, Burundi i Mallorca, tots dos amics mallorquins mantenim, amb freqüència relativa, una relació epistolar que ens permet, amb els mitjans minsos disponibles aleshores, compartir experiències i vivències, ni que sigui a distància llarga.

Intercanviem opinions i criteris d'actuació «missionera». Barrejam visions de realitats tan complexes com aquelles en les quals ens veim capficats. Formulam plantejaments i crítiques emergents des de les nostres posicions «pastorals» respectives. Aprenem a assumir formes noves d'actuació pastoral, per a les quals no acabam de veure'ns ben preparats, de manera acurada i adequada. Des de l'hemisferi Sud estant, ens adonam que pertot arreu aixecam un planeta tan desigual com injust. Gràcies al model capitalista de les societats que l'hi manté com a fonament indefugible.

Esdevenim cada cop més conscients que la pobresa més dura, la que fa emergir la misèria més crua, la que envolta pels quatre costats la nostra existència estrangera en dos països situats al que anomenam «tercer món», va pastant en nosaltres una altra figura. Té poc a veure amb aquella altra que inicialment duen dins el cap i tenen projectada dins el cervell les mans artesanes que ens formen (o deformen), des d'un desconeixement total, difícilment assumible.

Tot i valorar-ne alguns aspectes positius, relacionats amb la formació de caràcters, les actituds de disponibilitat manifesta, les ganes permanents d'aprendre o la voluntat transformadora d'un món millorable, en criticam certes vies formatives que, si no s'originen en desinformació volguda i consentida, indubtablement comporten més que evidents malformacions. Quan ens volen preparar adequadament per anar a treballar a «terres o països de missió», els darrers anys de Seminari miren de mantenir fil per randa el contingut d'uns manuals orientadors que, tal volta, podrien ajudar a viure enclaustrats dins un convent de monges tancades, com les carmelites descalces, (Teresa de Jesús, 1515-1582); o de conuiu en règim d'internat estricte dins algun convent de frares carmelites descalços (Joan de la Creu, 1542-1591); o d'esdevenir seguidors entusiastes del prevere espanyol, predicador i escriptor místic que organitza missions populars arreu d'Andalusia (Joan d'Àvila, 1500-1569). Tal volta sí.

Però, és clar, mestratges amb aquelles característiques, de quatre-cents anys enrere, adreçats exclusivament i directa a poblacions situades en territori ibèric de tarannà castellà, inculcats per pa i per sal des d'instàncies formadores, ens porten a mantenir dubtes seriosos respecte de la validesa d'aitals aportacions en els àmbits on ens movem. Sobretot a l'hora d'emprendre tasques encomanades quan aterram, com a missioners mallorquins entusiasmats, a dos països de l'hemisferi Sud més que empobrits en ple segle XX.

Comentam que, tan allunyats del context d'aquells mestres, els seus textos hi serveixen de ben poc!

Durant els 7 primers anys de capellà, compartim plegats tot això i molt més. A gran distància. Ell a terres peruanes, jo a terres centre-africanes, fins que tenim oportunitat de retrobar-nos tots dos al Perú. Pel mes de maig de 1975! A partir de llavors, la nostra amistat es va enfortint cada vegada més i més. Som els dos únics capellans mallorquins que convivim en una mateixa casa del barri marginal de San Martín. Dos veïnats més que ocupam una caseta tan modesta com les altres. A prop del grapat de monges mallorquines, Germanes de la Caritat, que comparteixen la mateixa situació. Els nostres carrers no estan enquitranats. L'aigua corrent és un luxe, igual que el mínim de corrent elèctric de què disposam. L'esglesia on presidim les celebracions litúrgiques, és molt rústica, de fusta i amb sòtil d'uralita. A l'Escola Parroquial Mixta acudeixen centenars d'infants, sota la guia i conducció d'un grapat de professores al nostre càrrec. La lluita col·lectiva per la subsistència es converteix en la primera, i sovint l'única, de les actuacions de cada dia. L'organització popular del barri n'és el fonament. El lideratge popular engresca la lluita aferrissada contra l'explotació. L'Evangeli de Jesús ha d'esdevenir Bona Notícia per als més pobres. No sembla

que les jerarquies eclesiàstiques, més acostades al poder que no al servei, s'adonin que necessiten convertir-se. La Teologia de l'Alliberament s'escampa com a taca d'oli arreu del continent sud-americà...

Aprenç a viure d'una altra manera. Amb gran austeritat i moltes lluites populars, en les quals no estic avesat a participar. En Joan sí, i mira d'ensenyar-me'n.

Quan, mesos després, ell se'n va definitivament cap a terres centre-americanes, mir d'aplicar-m'hi tot sol amb allò que n'he pogut aprendre. M'hi mantenc uns anys, fins al meu retorn definitiu a Mallorca. Sigui com sigui, mai no deixam de mantenir la nostra relació epistolar ni de comunicar-nos: amb paper ceba escrit a mà o a màquina, enviat per avió; o per internet, a través del correu electrònic; o pel mòbil, a través del whatsapp o de vídeo-trucada. En alguna ocasió esporàdica arribam a coincidir i ens retrobam físicament, a Mèxic o a Mallorca, a Nicaragua o al Perú... La darrera vegada? Acaben de complir-se'n dos anys.

Gràcies per tot, bon amic manacorí de Seminari, Joan Riera Fullana «Mossegat»! M'has ensenyat i ajudat a mantenir-me sempre ferm en dues lluites: per un món més just, alhora que també per una església més abocada i disposada a deixar que l'evangelitzin els més pobres de la terra.

Gràcies, bon amic Joan!

Cecili Buele i Ramis

amic de Joan Riera Fullana «Mossegat».

Joan Riera Fullana

(Manacor 1941- Mèxic DF 3/2/2022).

Ordenat de prevere a 1968 treballà com a missioner a terres llatinoamericanes. A Mèxic estant, deixà la institució eclesiàstica i formà una família, sens deixar mai de lluitar pels pobres i marginats enfront de la marginació i de l'explotació. Ens deixa el testimoni de la seva vida i dos llibres: "Confesiones de un confesor". Publicat a Mèxic. 2016. Molt recomanable. I una de les seves experiències a "Ejido Colectivo Batopilas. Su historia".

Cil Buele ens en fa memòria.

Estimat Toni¹,

Pot un somriure canviar el rumb d'una vida? ¿Pot un somriure, sabent que no dura més que una dècima de segon, esdevenir tan sòlid com per a sostenir una vida sencera? La meva res-

posta és que sí, perquè a mi m'ha passat...I ara no puc imaginar-me com hauria estat la meva vida si un bon dia no m'hagués creuat amb dos dels somriures més extraordinaris i lluminosos que he vist mai.

El primer -com tu saps molt bé- és el de na Malén, tan bell i tan tendre que va encisar-me per complet des del primer instant en què el vaig veure. L'altre, enyorat amic, va ser el teu. Aquell somriure ample i sincer que formava part inconfusible del teu ser i que et naixia de molt endins, de la profunda convicció de sentir-te sostingut i estimat incondicionalment pel Senyor. El teu somriure, i també la teva rialla -tan sonora i contagiosa- és el primer que em ve a la memòria cada vegada que penso en tu...que és molt sovint...

Ara ja fa tres mesos que el bon Déu -per raons absolutament misterioses i que potser mai arribaré a comprendre del tot- va decidir cridar-te al seu costat. I son moltes les persones que de llavors ençà han dit i escrit coses precioses sobre tu, sobre el teu ministeri sacerdotal i episcopal i sobre els nombrosos carismes i dons amb els quals el Senyor va voler beneir-te. Així, s'ha parlat molt del teu entusiasme i la teva alegria; de les extraordinàries habilitats comunicatives que posseïes; de l'expressivitat i creativitat que vessaves a mans plenes en cada una de les teves intervencions, xerrades i homilies; de la teva condició de líder natural capaç d'engrescar i motivar fins al més ensopit; de la gran proximitat i enorme simpatia que senties pels joves; de la teva passió per l'evangelització i la catequesi; de la predisposició gairebé innata a l'amistat; de la teva mirada, tan enamorada del Senyor, de l'Església i de les persones; i, sobretot, de la manera tan extraordinària com vas decidir viure els darrers mesos de la teva vida, fent de la malaltia una bellíssima oportunitat d'estar més a prop de la creu de Jesús.

Coneixent-te, no m'estranyaria gens que, fins i tot ara, continuïs posant-te una mica vermell quan escoltes tants elogis i reconeixements, mentre t'esforces a canviar de tema en un clar intent de restar-los importància. ¿Recordes la fonda impressió que va causar-te el fet de saber que cada dia eren més les persones que pregaven per tu d'ençà que es va fer pública la notícia de la teva malaltia?. Estaves enormement sorprès i no te'n sabies avenir de tantes mostres d'afecte i

¹ Imagino que no t'importarà que prescindeixi aquí de les formalitats inherents al càrrec de bisbe que vas assumir durant els darrers quatre anys i mig de la teva vida. Era la sabata que et va tocar calçar en aquell moment. Però al cel, com tu bé em vas ensenyar, tots anem descalços...

estimació com rebies. Tot ho consideraves un immerescut regal de la Gràcia que se servia d'aquella situació, certament duríssima, per a treure'n un bé major. Però deixa que novament et digui, benvolgut amic, que aquella explosió d'afecte -que encara continua- no era immerescuda, sinó la confirmació claríssima de la profunda petjada que has deixat en el cor i en la història de centenars de persones. I una sincera mostra d'agraïment per tot el que de bo i bell has aportat a tantes vides. Tots els qui, d'una o altra manera, ens hem sentit transformats pel foc entusiasmant de la teva paraula, l'alegria apassionada i fonda del teu cor i l'autenticitat sincera d'una fe capaç d'esperar contra tota esperança, no en tindrem prou amb una vida per a agrair-t'ho. Si, realment el mèrit és sempre del Senyor i de la seva Gràcia...però tu vas col·laborar-hi de valent!

I ara doncs, ¿què podria afegir jo a tot el que ja s'ha dit i que s'ha dit tan bé?.. I què puc dir-te a tu, amic estimat, que ja no sàpigues?..A la nostra darrera conversa la paraula, en altre temps clara i vibrant, s'amagava tremolosa en un racó de la teva gargamella. No et convenia parlar. I encara que vas provar de fer-ho, l'esforç necessari era tan gran que em vaig veure obligat a impedir-te'n l'intent. Tanmateix, les paraules sobraven. Després de tants anys i de tanta vida compartida ja ens ho havíem dit tot...o, si més no, tot el que realment importa. Jo sempre t'havia obert el meu cor i tu, generós com eres, em deixares guaitar dins el teu. Ens sabíem de memòria totes i cada una de les nostres batalles, intercanviàvem somnis i esperances, i en teníem prou amb una mirada per a copsar com ens anava la vida de dintre. Per això aquell dia, en una freda habitació d'hospital, no ens va resultar gaire difícil començar a practicar una gramàtica diferent. Aquella que no necessita de les paraules perquè es basteix de mirades, de gests i de silencis. També de records i memòries...

I així, tot fent memòria, vaig tornar als dies blaus i cada cop més llunyans de l'adolescència, a l'època en què ens vam conèixer. I és que la història de la nostra amistat ve de temps enrere...Tu tenies catorze anys i acabaves d'entrar al Seminari Menor. Jo en tenia quinze i ja feia un any que hi era. Dos adolescents de poble que tot just començaven a descobrir el món i que gràcies als plans, sempre misteriosos, de la Providència, van tenir la sort de coincidir en un temps i en un espai que van ser determinants. T'he de dir que aleshores ja em cridava molt l'atenció la serietat dels teus plantejaments i el gran sentit de la responsabilitat que posseïes, virtuts poc freqüents en un al·lot de catorze anys. També aquella innocència teva tan carregada d'ingenuïtat que provocava que, de tant en tant, et prenguéssim una mica el pèl. Bromes fetes sense cap malícia que tu solies acceptar amb un somriure perquè les sabies part del joc de l'amistat.

Aquells tres anys de convivència al Seminari tan carregats d'aprenentatges i descobriments; plens de dubtes, entusiasmes i pors; de tendres il·lusions i també d'algunes decepcions, ens van cisellar la personalitat i forjaren entre nosaltres el vincle indissoluble d'una autèntica i profunda amistat. Ben aviat ens vam adonar que compartíem una mirada molt semblant sobre el món i les coses. També sobre Déu, aquest Pare infinitament tendre i bo al qual anàvem descobrint amb la mateixa emoció que envaeix a un infant quan desembolica un regal llargament esperat. Una mirada compartida que va resistir el pas del temps i ens va mantenir units en mil projectes i curolles.

Però els anys al Seminari Menor, que ens semblava havien de ser eterns, passen com una exhalació i tu, que havies après a fiar-te del Senyor, vas decidir tocar a la porta del Major. Allà, noves experiències, amistats i coneixences t'esperaven. I amb aquella passió i entusiasme que ben aviat esdevindrien senya clara de la teva identitat, vas decidir capbussar-t'hi fins al fons. Acabada la teologia i ja ordenat de prevere començares a assumir les primeres responsabilitats pastorals en una parròquia i també en l'àmbit del món educatiu. I vas tornar al Seminari... aquest cop, però, com a formador, tasca que el bisbe va voler encomanar-te malgrat la teva joventut; un "defecte" que -com el bisbe mateix va recordar-te- es curava amb el temps...

Va ser tot un camí de roses? Ja saps prou bé que no... La teva història, com la de tots i cada un de nosaltres, també es va desplegar gradualment a força d'avançar i retrocedir, d'errades i encerts, de llums i ombres. En aquella època -tu mateix vas explicar-ho en moltes ocasions- volies canviar el món i estaves convençut que el camí per a aconseguir-ho passava per ser el millor en tot allò que feies. Però l'experiència com a formador al Seminari va demostrar-te que les coses mai no són tan senzilles. Havies desitjat ser el "formador perfecte", però la realitat, implacable i dura, va demostrar-te que aquell era un desig difícilment assolible, potser fins i tot, impossible. Vas aprendre molt. Vas madurar. Però també vas patir molt...

Els anys a Roma, on havies estat enviat pel bisbe amb la intenció de formar-te en Pastoral Catequètica, van proporcionar-te la distància necessària i la serenitat suficient per a reflexionar amb calma sobre aquelles primeres experiències. Allà vas prendre consciència de la teva limitació, i descobrires que el teu gran defecte -fruit de la inseguretat i de la pròpia fragilitat- residia en un desmesurat desig de perfecció i en la necessitat constant de tenir-ho tot controlat. A força de pregar, el Senyor va anar obrint-te els ulls fins que un dia vas veure clar que allò que esperava de tú no era que fossis perfecte, sinó que li obrissis el cor i et deixessis estimar per Ell. Aleshores vas entendre que si Déu havia volgut crear-nos fràgils i no perfectes, era perquè és precisament en la fragilitat on se'ns brinda la gran oportunitat de descobrir que som éssers necessitats d'amor, de l'afecte dels amics i de l'afecte, encara més gran, que sols el Senyor ens pot donar. *"Som fràgils per la voluntat amorosa de Déu i no per un defecte de fàbrica"*, repeties sovint. I amb aquesta convicció al cor vas disposar-te a ingressar definitivament en allò que tan bellament anomenaves *"la confraria dels fràgils"*.

De retorn a Mallorca no hagueres d'esperar gaire per començar a posar en pràctica tot el que havies après a la Universitat Salesiana. La missió pastoral que el bisbe va decidir encomanar-te semblava la sabata més adequada pel teu peu: delegat diocesà de catequesi, vicari parroquial a dues parròquies, i col.laboració a la pastoral d'un col·legi. Què més podies demanar?. Tenies molta il·lusió i poc temps per avorrir-te. De fet, no vas avorrir-te mai! Els qui hem tingut la sort i el privilegi d'haver treballat amb tu ho sabem prou bé...

La dedicació generosa i sense condicions a la missió encomanada, la passió amb la qual t'entregaves a cada projecte i la teva capacitat per a detectar i potenciar les habilitats personals de cadascú, engrescant-los en les mil i una propostes que et bollien al cap i al cor, et permeteren reunir una amplíssima xarxa de col.labo-

radors que, inspirats pel teu lideratge, senzill i discret, contribuïren a enriquir d'una manera extraordinària la pastoral diocesana, especialment en l'àmbit de la catequesi i de la pastoral amb joves.

I com era d'esperar, les noves responsabilitats no van tardar gaire en arribar-te: rector de la Unitat de Pastoral de la Mare de Déu d'Inca, vicari episcopal per a l'Evangelització, missioner de la Misericòrdia i, finalment, la gran sorpresa de la teva elecció com a bisbe auxiliar de Barcelona. El bisbe més jove d'Espanya! Tot i que érem molts els qui consideràvem aquesta possibilitat com quelcom ben real i factible (cosa que tú negaves sempre...) i sovint en fèiem broma, mai no ens hauríem imaginat veure-ho tan aviat. En un primer moment -no puc dir el contrari- el sentiment de pèrdua fou inevitable. Et necessitàvem a Mallorca! Però més enllà de consideracions interessades o egoistes, el que era innegable és que amb aquella elecció l'Església universal guanyava un bisbe humil i senzill, amb cor de pastor i enamorat del Crist i del seu Evangelí. I això, com tu deies sempre, era una passada!.

El teu ministeri episcopal, tot i que breu, va tenir un impacte extraordinari sobretot a Catalunya on, abans de la teva ordenació episcopal, no eres més que un jove prevere mallorquí, bastant desconegut fora de l'àmbit de la catequesi. Així aterrades a Barcelona, entre l'expectativa i la novetat d'allò que està per descobrir. En poc temps, però, vas guanyar-te el cor de tothom. El teu tarannà obert, simpàtic i proper, captivava; la força de la teva paraula commovia; i l'entusiasme i la passió que amarava el teu actuar, atreïa. De la veritable dimensió d'aquest impacte en dona fe l'enorme quantitat de mostres de suport que vas rebre durant la malaltia i els innombrables reconeixements que ja t'he esmentat al principi d'aquesta llarga carta.

Però l'èxit mundà és perillós, i tu sempre vas ser molt conscient de les seves trampes. *"No soc jo qui és atractiu, és el Senyor!"*, ens recordaves. I és que la teva llum no s'alimentava d'enfosquir la dels altres; ben al contrari, naixia de potenciar-la al màxim. I així, de tan transparent com eres, deixaves passar la llum que ve de Déu, sense interposar-te, sense fer nosa, mirant d'ocupar sempre -humil i discretament- un segon pla.

¿Recordes aquell dia que tornaves de Menorca, d'unencontre de catequistes, on havies participat donant una conferència? La teva intervenció havia estat llargament aplaudida, tot un èxit. I et senties eufòric. De sobte, com un llampec que il·lumina per un instant la nit, feres un descobriment essencial: tots aquells aplaudiments no podien donar-te la felicitat. L'èxit d'aquell dia podia convertir-se en fracàs al següent. Per això vas concloure -i cito les teves paraules- *"que no eren aplaudiments el que necessitava, sinó algú incondicional que m'estimàs de veritat, i en qui fos possible descansar. Algú que em digués la veritat quan m'equivocava, però que ho fes des de l'abraçada; algú que em conegués intimament i, tot i així, seguís estimant-me...Aquell dia vaig descobrir que allò que realment necessitava per a ser feliç, per a poder viure l'experiència de la fragilitat com una gran oportunitat, era un cercle íntim d'alguns pocs amics i amigues, amb els quals cercar el Senyor i compartir la vida"*. Tan senzill com això... Deixa'm agrair-te, estimat Toni, haver pogut formar part d'aquest cercle. Quin regal i quin privilegi que en els moments d'alegria i també en els de foscor, la nostra llar i

la nostra família, hagi esdevingut per a tu una petita “Betània”, el lloc on poder descalçar-te, reposar i ser tu mateix.

Hi ha moments, enyorat amic, en què un desitjaria no haver d’assumir el risc que implica viure. En què voldria no haver d’enfrontar-se a la incertesa de l’inesperat. Però -com tu sabies molt bé- el risc és el preu de la nostra llibertat i la constatació que no tot depèn de nosaltres. I així, fa poc més d’un any, una circumstància del tot inesperada va irrompre en la teva vida -en les nostres vides- i va capgirar-ho tot...

La malaltia és com una senyora maleducada que arriba sempre a una hora inoportuna i s’instal·la a casa nostra sense demanar permís. La nostra intel·ligència amb prou feines la comprèn i sovint no som capaços de desxifrar el seu idioma. Fins i tot persones molt erudites, que parlen varies llengües i escriuen assajos complicadíssims, esdevenen criatures que balbotejen quan reben la visita d’aquesta hostessa indesitjada. A tu, amic meu, com a tots, també et va sorprendre la seva arribada. Com no havia de fer-ho!...

No m’ha estat possible esborrar de la memòria la lluentor esglaiada dels teus ulls quan aquell migdia de finals de juny, amarat de sol i d’alegria de viure, el cel de Ciutat es va enfosquir de sobte en sentir-te pronunciar el diagnòstic que explicava el perquè de la magror que des de feia uns mesos consumia lentament el teu cos. Em va semblar que el món s’aturava i una fatiga immensa caigué sobre les meves espatlles. Era la impotència del desig, de l’amor amenaçat, oprimint per un pes completament aliè a nosaltres, a la nostra força, a la nostra capacitat per a agenollar-nos davant el dolor. Tu, tot i la gravetat de la notícia, t’esforçaves per mantenir-te serè i ben aviat vas recuperar el somriure. Talment com si després d’un llarg temps de foscor haguessis descobert rere el rostre de la nit la sobtada presència del nou dia que neix i, descobrint-ho, et sentissis conforme, salvat, feliç i ple de gratitud.

Al funeral del teu pare -mort just unes setmanes abans- ens havies recordat allò que diu el llibre de l’Apocalipsi: *“Déu eixugarà totes les llàgrimes”*. I acte seguit afegires, gairebé profèticament: *“però no ens n’estalviarà cap ni una”*. Tú ara ja estàs en la resposta i pots contemplar el revés de la trama. Però vist des d’aquí, amb aquests ulls nostres tan miops, ens costa molt comprendre els designis del Senyor, i no podem deixar de preguntar-nos perquè la mort havia d’arribar-te tan jove, quan encara podies haver fet tant, quan encara podies ensenyar-nos tant. Per què tan prest?...I en el silenci de la meua nit fosca, puc sentir una veu -tal vegada la teva- que em diu: ¿des de quan el valor de la vida d’una persona es mesura per la quantitat d’anys que passa sobre la terra?...De què val una vida llarga si és estèril?...Quin sentit té viure molts anys si no s’aspira a una vida més gran, si no es dedica a estimar apassionadament?...

Sovint, allò que és impossible de comprendre és molt senzill de viure...I així, en els moments més durs de la creu, tú em convides a no rendir-me. Encara que l’amor esdevingui un anhel gairebé impossible, encara que em mosseguin amb ràbia la tristesa i la soledat, la por i la memòria, tú em convides a agrair i a seguir confiant en el Pare. Així vas fer-ho en els instants més durs de la malaltia, mentre la teva ànima s’anava fent tan lleugera i transparent com la llum.

Hi ha vides molt breus però extraordinàriament fecundes i lluminoses...i la teva, amic meu, n’ha estat una. Per això resta encara tan viva dins mi la teva presència i em costa tant fer-me a la idea que mai més no tornaré a sentir la teva veu -tan apassionada-, ni a rebre la teva abraçada -tan afectuosa-, ni a escoltar el teu riure -tan sonor i contagiós. Potser et faci gràcia si et dic que son moltes les ocasions en les quals em sorprenç encara marcant el teu número de telèfon o esperant la teva cridada, tan habitual i quotidiana. O confiant que, d’un moment a l’altre, apareixeràs per casa amb el teu somriure franc, els braços oberts i els ulls carregats de curolles. Però el telèfon calla, i al llindar de la porta de casa mai ja no ets tu qui espera. I llavors, ja ho veus, se’m fa molt difícil continuar avançant tot sol pels camins que tantes vegades vam recórrer junts.

Però aquest matí, quan he obert la finestra, m’ha semblat com si totes les primaveres del món es vessessin de sobte dins el menjador de casa, omplint de llum i de cel cada un dels racons d’aquesta ombrívola estança. I una poderosíssima claredat ha esclatat també en el meu interior. Per un brevíssim instant, el món m’ha semblat distint i el temps s’ha dilatat màgicament retornant a aquells dies llargs i emocionants de la nostra adolescència. Llavors m’ha semblat veure-ho tot clar. Potser ha durat un segon aquest miracle, però mentrestant, una dolça gratitud ha envaït el centre més íntim del meu cor. Perquè aleshores he comprès que la llum, si és vertadera, mai no s’acaba; que viu per a sempre i no coneix la mort. Perquè he entès que m’equivocava quan pensava que la llum s’acaba, perquè rere la seva aparença, tan efímera, el llampec segueix vivint en aquell que l’ha pogut veure. Perquè m’he adonat que la llum m’ha transformat i ja no tornaré a ser mai més aquell que era abans que els meus ulls copsessin la seva claror.

Si, potser ha durat un instant aquest miracle; i després les coses han tornat a ser com eren abans. Però ara em sent salvat, en pau i ple de gratitud. Ara, a la fi, hi veig, comprenc i estimo. I sóc conscient que la vida és un gran regal, els llaços del qual deslligo cada matí, en despertar-me.

I tot gràcies a tu, estimat amic. Gràcies a aquell somriure teu que un bon dia, ara ja tan llunyà, va il·luminar la meua vida, fent-la més ample, més bella i més gran.

Fins que ens tornem a veure, prega per mi. Prega per nosaltres.

Una abraçada amb tot el cor,

Eeeiii!!!! Com va la vida? Amb aquesta frase (posau-li mans i somriure tan característics d'ell) és com ens saludava els primers anys de conèixer-nos...

Anam al curs 1987-88 (jo tenia 12/13 anys i ell en tenia 15/16). Jo estudiava EGB a les franceses del Pont d'Inca i ell ja estava en el Seminari Menor fent BUP. En Jaume Alemany, que venia a fer missa a la nostra escola, celebrava fent-nos participar de manera molt activa, i a partir d'aquí ens va començar a convidar a trobades (1 diumenge al mes) i caps de setmanes complets (1 al trimestre). De la nostra escola hi anàrem un bon grapat, i els qui ens feien de monitors eren els joves seminaristes (aquí vaig conèixer gent com en Rafa Càrdeno, Biel Arrom, Jaume Estela, Tomeu Sastre, entre d'altres, i evidentment, Toni Vadell).

Això era el COAV (Curs d'Orientació i Acompanyament Vocacional). No sabíem on anàvem però sí que ens hi sentíem bé i ben acompanyats. I tot això per arribar on? On vaig conèixer el nostre estimat Toni. Record un cap de setmana a Bunyola, asseguts a les escales del pati de la Rectoria, preparant la celebració. Érem molts joves de tot Mallorca i ens mesclàvem en grups de 5 o 6 persones acompanyats per un seminarista. Ja podeu veure qui va ser el del meu grup. El diumenge horabaixa, preparant la celebració, em va tocar escriure i llegir la presentació. Sempre recordaré quan em va dir: "Escrius molt bé. Ho podem posar al resum de la diada amb la teva lletra, si ho trobes". Jo hi consentí ben content, i ell va afegir: "aleshores, perquè ja toqui la perfecció sols hauries de corregir una "y grega" que ha de ser "i llatina", que estava a la primera paraula: "Ei!". Per aquest petit detall i amb la delicadesa que m'ho va dir, ja no em vaig oblidar més d'ell... Cada vegada que ens vèiem o retrobàvem el seu "Ei! com va la vida!" tenia la meua resposta automàtica: "amb i llatina, frega la perfecció!", i sempre em corresponia amb el seu somriure!

Durant els següents anys, teníem contacte esporàdicament, a les vetlles de Lluc, quan ell feia ràdio, on em va fer diverses entrevistes (l'experiència d'animador missioner a Perú, el DOMUND a l'escola, el Festival de la cançó missionera, l'inici de l'escolania dels Vermells,...), i encara que passàs el temps, quan ens retrobàvem, era com si fos ahir el darrer pic que ens havíem vist, amb la mateixa confiança de sempre.

El 2009 va ser un inici de curs molt especial per a mi: en Toni Vadell (recent tornat de Roma) l'havien destinat de vicari a la parròquia de Sant Josep Obrer i com un apèndix a aquesta funció, havia de coordinar la pastoral de l'escola. En aquell moment jo duia la direcció de primària i l'escola de música, i ben aviat, començàrem a fer feina junts. Què fàcil era fer feina amb ell, i semblava que no tenia res més en tot lo dia, quan més bé era al contrari: cada dia a les 7'15 hores era a l'edifici de Secundària/batxiller/FP (junt al responsable de pastoral d'aquella etapa), per rebre a tot el professorat i alumnat que arribaven entre les 7'30 i 8 hores. Després venia a Primària a fer la mitja hora de moment de reflexió amb els diferents grups, i en acabar anava a Infantil amb la seva guitarra on s'endua una dosi de motivació enorme: els més petits, de tot d'una li deien "en Toni de sa guitarra", però al cap de poc temps, com sempre les parlava de Jesús, molts infants quan el veien el cridaven saludant: "Jesús! Jesús!". Sols eren les 11 del matí i ja havia fet tot això!!!!

Però a més, a la parròquia va començar a impulsar més unió entre les Parròquies de SJO i Corpus Christi, a potenciar la catequesi familiar, a fer Via Crucis enmig del barri de Son Gotleu, assemblea de parroquians per obrir l'església al barri en el que estava immers (d'on va sorgir la primera pedra del projecte "Sons de Barri"), acompanyava als escoltes participant amb ells de les activitats...

Era un capellà que no esperava a l'altar de l'església els creients, sinó que anava al carrer i s'apropava a tothom, indiferentment del seu origen, cultura, i/o religió i sempre amb les mans obertes per oferir-se i fer feina per evangelitzar. Mitjançant un llenguatge molt directe l'enamorament que tenia de Jesús, el transmetia especialment al jovent, per als qui tenia sempre una gran sensibilitat i empatia.

Entre altres coses també inicià "Llums dins ciutat", els diumenges vespre en ple hivern, amb un grup de voluntaris de la parròquia i anàvem a acollir, acompanyar, conversar, compartir menjar i beure calent i assistir a la gent que dormia al carrer. "Això feia Jesús: acostar-se als qui ho necessitaven", ens deia entenent que entre ells trobàvem l'essència de l'Evangelí.

Era delegat de Catequesi i Litúrgia, i ben aviat sense saber com, un es trobava enmig dels seus projectes: va començar la comissió de cant litúrgic amb la qual vaig passar molt de gust de fer feina, junt al Pare Francesc Batle, el pare Biel Seguí, D. Baltasar Bibiloni, Pep Amengual, Ricard Terradas i un servidor. Era un gran animador de grups perquè sempre et senties acompanyat.

A més, durant aquests 5 anys d'estar a Sant Josep Obrer, vam aconseguir apropar més encara l'escola i l'escola de música a la parròquia: a través de les diferents corals, un dissabte al mes una coral infantil o juvenil cantava a les misses familiars, on ell ja s'encarregava que els infants en fossin partícips de manera molt directa.

Era un capellà que tenia cura de tots els grups que feien comunitat. La parròquia estava viva, les celebracions plenes de gent a qui els agradava apropiarse al Senyor a través dels seus sermons perquè el que llegia i predicava, ell n'era el primer testimoni fidel que podíem trobar en els petits detalls del dia a dia.

Amb la seva inquietud per conèixer els diferents grups de la parròquia i l'escola, es va acostar molt a dues formacions corals que jo dirigia en aquells moments: El Cor Juvenil SJO i l'escolania Vermells de La Seu. Va seguir molts concerts i misses que cantàvem, però a més, es feia present a les acampades i viatges que fèiem. Es feia estimar pels cantaires perquè ell regalava constantment amor.

Com a anècdota, contaré que el 2010 celebràvem els 10 anys dels Vermells, i junt amb el Cor Juvenil (que aquell any començava com a Capella Jove de La Seu), vam pelegrinar a Roma on vam cantar la Missa Major a la Basílica de Sant Pere del Vaticà. Recent arribat a la parròquia, quan va saber d'aquest projecte, tenia moltes ganes de venir-hi també, però no sabia si podria disposar d'una setmana. Jo li vaig oferir que fes el mateix que el director general de l'escola, i vengués en avió directament els dos dies que cantaríem al Vaticà. Aleshores la seva resposta va ser contundent: No venc a escoltar-vos al Vaticà, vull venir a conèixer aquests joves! I això va fer: durant la setmana, amb la quantitat d'hores d'autocar des de Barcelona, gaudia de mesclar-se entre els petits grupets de nins i joves (110 cantaires en total), i establir llaços que encara ara perduren en molts d'ells.

Ens va fer de guia, ens va donar la mà del Senyor a cada un de nosaltres, i el moment de la celebració, tot va ser un cúmul de sentiments i emocions des de la primera nota que cantàrem, fruit de la catequesi que ens havia fet al llarg del viatge on havia estat preparant els nostres cors.

En aquest mateix viatge, hi ha una altra anècdota entre moltíssimes que visquérem que cal destacar: De camí a Roma passàrem per moltes ciutats, i quan vam ser a Florència vam visitar la Catedral. Era preciosa i quan érem a dins, li vaig comentar la bona acústica que devia tenir amb aquella cúpula rodona. Bona cosa li vaig dir! Em digué si ens atrevíem a cantar una cançó, i ben aviat vaig tenir els cantaires enrevoltats i cantàrem "Gaudens Gaudebo in Domino" de Bibiloni! De cop els visitants s'acostaven, gravaven però sobretot respectaven amb molt de silenci. Quin moment més harmoniós! No obstant, vam sentir crits d'una persona que s'acostava ràpidament: era un guàrdia de seguretat que ens volia fer callar perquè estava prohibit. En aquell moment, vaig veure un Toni enfadat replicant-lo amb el seu italià però que tots entenguérem: "Això és la casa de Déu, el que fan aquests nins i joves és pregar a Déu amb els seus cants, i tu vols callar això perquè no espenyi el negoci que hi ha aquí". Amb aquelles paraules vaig veure a Jesús a través d'en Toni, quan va treure els comerciants del Temple perquè allà era la casa de Déu per anar a pregar i no a fer negocis.

Ell era així: capaç d'acariciar al més dèbil, al més petit, i a la vegada ser ferm amb les seves conviccions del que havia de ser la pastoral davant un bisbe, un director de centre o un conseller. Sempre ho feia amb cura, des del cor però amb la sinceritat per davant, i això el feia més gran. Tenia tots els registres per entonar en qualsevol àmbit social.

Podria seguir contant moltes anècdotes viscudes junts, però n'hi ha una molt especial que em va marcar, i d'aquí el fruit de la cançó que humilment li vaig compondre. En Toni era un enamorat de Jesús, un enamorat del Camí de la Vida, i això feia que un dels seus moments de l'any era fer el Camino de Santiago per la similitud que tenia amb la vida. L'estiu passat havia de fer la darrera etapa del camí francès, però la malaltia i el tractament que iniciava li van impedir. En una de les nostres trobades de l'estiu, li vaig dir que aquesta vegada el faria jo per ell, tot sol en bicicleta i sencer. Aleshores em va demanar de fer-lo junts: cada vespre ens telefonaríem i li contaria l'experiència del dia, i ell m'aniria recordant cada lloc que jo passava i el que ell hi havia viscut.

El més impactant va ser quan havia d'arribar a Astorga. Em va dir que passaria per Hospital de Órbigo i si li podia fer el favor d'aturar-me a l'alberg parroquial. Un estiu hi va estar servint als pelegrins que feien el camí. Em va demanar que demanàs per "el padre Manolo" i que li podia contar tots els detalls de la malaltia i de com estava en aquells moments. Així ho vaig fer, però no em deixaven veure'l fins que vaig dir que hi anava de part del bisbe Toni Vadell. Tot d'una es va aixecar i em va rebre. Resulta que el dia abans acabava de sortir de l'hospital després d'estar tres dies a la UCI per una pallissa que li pegaren tres homes que havien volgut robar-li i poc va faltar perquè el matassin, si no arriba a ser per una dona que hi va anar i va començar a cridar ajuda.

Vam estar més de dues hores parlant d'en Toni, de com havien connectat a pesar de la diferència d'edat, i de com li va ajudar a sortir d'aquell estat crític de salut, la carta que li va contestar en Toni quan el Padre Manolo, li havia escrit per dir-li que pregava cada dia per ell.

Em va demanar per dur-li en mà una carta que li va escriure en aquell moment, i mentre escrivia, em va mostrar la carta del nostre amic Toni: em va posar la pell de gallina llegir-la,... en ple mes de juliol, expressava el sentiment de por que tenia com qualsevol nin enmig d'una tempesta, que amb l'abraçada forta del Pare li donava consol, tranquil·litat, confiança i serenor per afrontar aquesta recta final de patiment per arribar al seu costat.

En Toni feia pastoral no per professió sinó perquè ho creia de veritat. Enamorat de Jesús, sempre amb un llenguatge tan clar i directe que ens provocava atracció a conèixer-lo més... a convidar-lo a la nostra cuina per conèixer-lo més a ell també. En Toni no perdia l'oportunitat de conèixer més Jesús a través de totes les persones que es trobava.

Tenia una dedicació plena a les persones: pens que això és el que el feia tan gran: el temps que et dedicava era ple. En aquell moment sols estava amb tu i per tu (5 minuts, mitja hora, 1 dia, 1 cap de setmana...), el com t'escoltava, com t'acompanyava, com patia amb tu si estaves malament, i com s'alegrava sempre per les teves bones notícies... Gaudens in Domino SEMPER!!! Sempre... SEMPRE era així en Toni. Això el feia autèntic per les paraules que deia, perquè n'era el primer testimoni de vida, i ho va ser fins el darrer moment. Amb aquesta manera de viure i acompanyar, és el millor amic que qualsevol persona pot trobar en el camí de la vida.

Els cinc anys de Sant Josep Obrer van ser molt intensos, on pràcticament compartíem temps cada dia...

Després el fan rector de la Unitat Pastoral d'Inca: Ja va suposar veure'ns menys però seguíem trobant els moments per alimentar la nostra amistat...

Al cap de tres anys el fan bisbe auxiliar de Barcelona: alegre per l'església que guanya un gran pastor, però amb la por de perdre'l amb la distància; no va ser així i més bé s'enfortiren els nostres llaços...

Al cap de quatre anys, el Senyor té uns altres plans per a ell... Encara em costa acceptar que el millor missatger deixi de jugar aquest partit... Cada dia el tenc als meus pensaments i això me'l fa mantenir viu, però...hi és?

Vull pensar que sí, que ens segueix acompanyant, i aquí és on s'atura l'enteniment i comença la fe.

Antoni Josep Salvà Andreu
Primavera, 2022

En Toni Salvà (1975), que signa aquest escrit, és mestre de música. Era bon amic de Toni Vadell.

A l'estimat amic Antoni Vadell i Ferrer!!!

***“El bon temps se'n va
núvols i fosc,
sentint el temor
de veure el final.***

***Com el petit infant
a les cames del Pare s'aferrarà,
ulls clucs cap ficat,
sentint els trons que el fan tremolar.***

***Però sent una càlida veu xiuxiuejant:
'Obri els ulls, estimat,
dona'm la mà,
obri el cor, vine amb mi, al meu costat'.***

***'Surt de dins la cova
gira el cap i mira enfora
la Llum que brilla
és la Vida, l'Eternitat'.***

***Però sent una càlida veu xiuxiuejant:
'Obri els ulls, estimat,
dona'm la mà,
obri el cor, vine amb mi, al meu costat'.***

***Mil milions de veus cantant:
'Gràcies, Amic, Toni t'estimam
i en el nostre cor sempre hi seràs.
Ta vida per noltros és un regal'.
Dona'm la mà...dona'm la mà... dona'm la mà...!!!***

Lletra i música: Antoni J. Salvà
Hivern, 2022

Podeu escoltar la versió musicada, molt emotiva, d'aquest poema a:

<https://www.youtube.com/watch?v=xpozYfOKlqY>

que interpreten els cors *Meraki* i *Entonats* sobre unes vistes precioses del santuari de Gràcia on descansa en Toni.

Sadurní Pesquero, un bon amic

Gabriel Amengual Coll

A tots ens va sorprendre la mort de Sadurní, el 24 de febrer. Em va sorprendre, perquè aquesta és la manera que té la mort de presentar-se, ja que de fet jo estava ben assabentat del seu estat de salut, però veia que anava resistint i estant actiu, treballant en el seu darrer llibre. Voldria compartir un record cordial d'un bon amic, que segur que molts també recordareu.

A Sadurní el recordava com el prefecte que va ser, no exactament del meu curs, però sí d'algun proper, perquè el record guardant la sala d'estudis on jo estudiava. Era el Sr. Pesquero, Saturnino Pesquero Ramón. L'altre record

que en tenia d'ell és la seva partida al Seminario Hispanoamericano de Madrid, juntament amb Jordi Solivellas i Alfredo Martínez, decidits a dedicar-se a l'evangelització d'Amèrica Llatina dins l'OCSHA, l'Obra de Cooperació Sacerdotal Hispanoamericana. Els tres foren enviats al Brasil el 1962. Exercí el ministeri presbiteral durant 10 anys.

De cop i volta, a mitjan dels anys 90, se'm feu topadís i començà una cordial amistat; aquella relació institucional que recordava, de cop es feu personal i amigable. El motiu fou que volia fer una tesi en filosofia. El tema va ser molt fàcil de decidir i perfilar. La va titular així: "Joan Miró: una lectura filosòfica a partir de La Masia". Una tesi original i molt ben feta i així fou avaluada; en la defensa que tingué lloc el 1999 se'n duqué grans elogis d'una de les millors coneixedores de l'obra mironiana, la Dra. Lourdes Cirlot, una de las més famoses historiadores de l'art.

Vaig saber que efectivament ell era un expert en art, un gran crític d'art i sobretot de molt de gust. Aleshores ja tenia un bon grapat de bons estudis sobre pintors, com per exemple, només per indicar els més importants, *O Guernika. Arte e Paixão*. (El *Guernica. Arte y pasión*, 1993) i *El Mediterráneo y Joan Miró* (1958). Publicà la tesi amb el títol *Joan Miró: la intencionalidad oculta de su vida y obra. Cómo deletrear su aventura pictórica* (2009), que ha esdevingut una obra estàndard, d'obligada consulta per a l'estudi de Miró i en aquest sentit és citada en les bibliografies universals. El mateix passa amb una obra posterior sobre Leonardo da Vinci: *La Pintura religiosa de Leonardo da Vinci; su legado humanista y cristiano* (2011). Però també té estudis rellevants sobre poetes com Cora Coralina: *O mito de Aninha* (2ª ed. 2003).

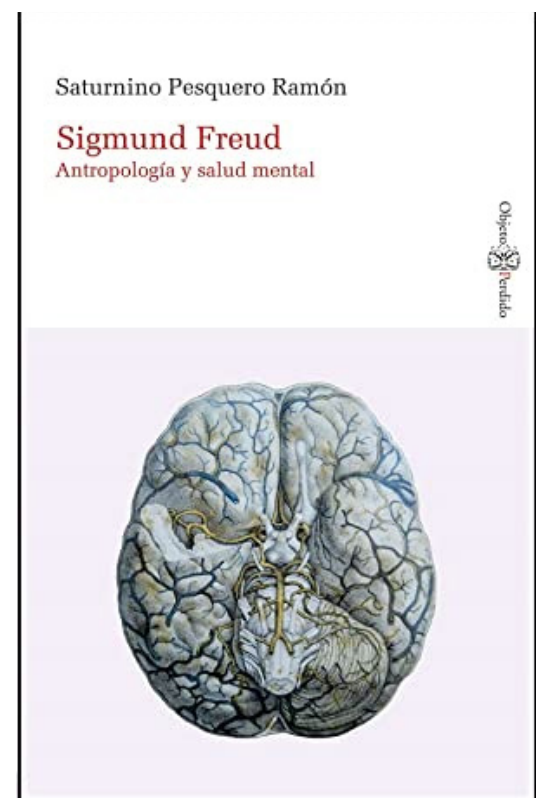
Aquesta incursió dins el món de l'art, a més de a la seva capacitat estètica, respon a una inquietud intel·lectual pròpia: l'estudi de la subjectivitat creativa, cosa que es percep tant en la tesi sobre Miró com en els altres estudis sobre art. Sadurní quan estudia l'obra artística hi aporta sempre un plus, endinsant-se dins la ment de l'artista escodrinyant motius, fonts inspiradores, expressions, etc. i cercant el seu significat. Per això és capaç de fer-ne una lectura filosòfica i creient segons el cas.

El final de la seva tesi no significà el final de la nostra relació, sinó que continuà i s'anà aprofundint, perquè compartíem inquietuds també acadèmiques, que ell quali-

ficava com antropològiques i religioses o teològiques. Em convidà a donar un cicle de conferències d'una setmana sobre W. Benjamin a la Universitat Estatal de Goiânia, on era professor i en aquells dies m'acollí a casa seva. Després de la tesi va tenir una activitat intel·lectual intensa. L'any 2020 publicà l'obra *Sigmund Freud. Antropología y salud mental*, en la qual mostra un gran domini sobre el pensament freudià i les grans línies de la seva recepció posterior, tocant precisament l'antropologia subjacent a tot el plantejament i parla d'un retorn de Freud a la fe jueva basant-se en unes notes escrites poc abans de morir. Fa ja uns quants mesos que envià a una editorial espanyola el manuscrit d'un altre llibre, titulat *M. Buber y C. Rogers. Autorrealización personal y salud mental*; i un tercer amb el títol *Martin Buber. Religión y Existencia*, que està corregit però no encara presentat a cap editorial. Aquestes tres obres Sadurní les considerava la seva obra: la primera era l'exposició de l'antropologia, la segona la psicològico-clínica i la tercera la teològica; de fet, aquesta darrera acaba amb una comparança entre Buber i K. Rahner. Aquestes obres les he llegides repetides vegades, perquè me les enviava amb la finalitat que les revisàs, atès que solia emprar expressions portugueses incomprendibles en castellà (lusismes) i altres detalls que demanen un cert treball de preparació de l'edició. A vegades jo tampoc entenia el que volia dir, per la qual cosa calia fer varies correccions. Aquest treball intel·lectual i la seva amabilitat feien que pràcticament cada setmana parléssim, de manera que hi hagué una comunicació molt fluida.

Una neta de Sadurní s'ha posat en contacte amb mi i amb la família estam mirant que es publiquin aquests dos llibres encara inèdits. Pensam que aquest és el millor homenatge que li podem retre.

Sempre el recordaré com un bon amic i molt bona persona, generosa i compassiva, amb molt de gust i sensibilitat per a les obres artístiques, amb gran inquietud intel·lectual i cristiana.

Quan fèiem de tot amb quatre fils i molt de coratge

Jaume Sancho

L'únic que esper és que totes aquelles temeritats hagin prescrit i ningú me'n vulgui passar comptes. Haguessin pogut passar coses grosses. I si s'hagués produït un possible incendi en la instal·lació elèctrica del Seminari, en tot Son Gibert no hi record un sol extintor...

Aquesta imatge que estau veient, va ser presa durant l'assaig general del darrer festival d'estiu, la nit abans de la festa de l'Assumpta (no estic segur si fou l'any 1964 o 65), quan ja es representaven a la façana principal del Seminari i no dins el pati interior del Seminari Menor com havia estat habitual durant els primers anys. Com tot estava encara en obres, vam poder obrir sense problemes ni demanar permís a ningú una mena de síquia ben davant la portalada principal, per tal d'instal·lar-nos allà dins tot l'*equip tècnic de "llum i so"* –vosaltres mateixos vegeu el personal qualificat que el componíem: Jaume Sancho, Pep Lliteres i Domingo Mateu. Si haguéssim necessitat algú més, hagués bastat aixecar una mà i dir: “*Tu, vine aquí!*”. Perquè la preparació tècnica precisa l'atorgava jo mateix segons el criteri de si el veia suficientment agosarat– amb tota mena d'aparells elèctrics obsolets i totalment insegurs (l'homologació tècnica corria també a càrrec meu) i la major part els havíem glapit del gabinet de Física i constituïen tot el bagatge tècnic disponible.

Ara m'espanta i m'inquieta moltíssim just pensar el que tenia tots els bitllets que passàs: i de les mil coses que se m'acudeix pensar, estigueu ben segurs que no n'hi ha cap de bona. Allò era una irresponsabilitat total de la qual –malgrat ara ho tracti amb to suau– no me'n sent gens orgullós. Quan vull fer-me una idea de com era jo per aquelles saons, vos ben assegur que em basta recordar algunes coses com aquestes per quedar-me ben espantat. Si em donaren la beca d'estudis suposant fer una bona inversió, s'arriscaven moltíssim!

Primer de tot –i això per si mateix ja seria molt greu i perillós– tota la instal·lació del brutal muntatge elèctric d'aquells Festivals, on no es planyia ni una sola bombeta per tal que brillàs tot com si fos de dia, estava presa d'una sola línia d'un endoll qualsevol, sense haver fet cap càlcul precís sobre watts de consum, amperatges, reactància de cables, etc. Cal dir que, estant encara la casa en obres, jo mai vaig tenir accés a la Memòria Tècnica oficial i és provable que sempre visquéssim dins un edifici sense Cèdula d'habitabilitat.

No us vull cansar o avorrir contant detalls tècnics d'aquell desgavell. Provablement, just pegant una mirada una mica arreu d'aquesta foto testimonial i veient com anava la cosa, vosaltres mateixos prendreu consciència del que hagués pogut passar. I mai va passar res!

Aquells Festivals –històricament i literària molt ben concebuts i escenogràficament, dins el seu caràcter no professional, molt ben construïts – foren quasi les úniques activitats que pagaven la pena de tot aquell muntatge artificios de les Convivències d'estiu que cada any ens obligava a principis d'agost a passar dues o tres setmanes a Son Gibert per tal que cap al·loteta dels nostres pobles tingués temps de fitxar-se en nosaltres que, per altra part, ja anàvem bastant camuflats dins unes vestimentes totalment dissuasives i amb un “*look seminarístic*” que devíem fer pena. Enmig de tot allò els Festivals tenien qualitat.

I respecte a la menció que he fet abans sobre el motiu i la manera –que mai he tingut molt clars– de com i per què em regalaren una beca d'estudis sense haver-la demanat mai ni haver-ne fet mai cap mena d'oposició ni res semblant, sempre he pensat que va ser pels serveis tècnics que se suposava que jo donava o podria donar a la casa i, com hi havia la possibilitat que anàs a La Sapiència, els devia sortir a compte. El costum de la Casa havia estat fins aleshores *convidar* alguns estudiants cada any –normalment, segons deia Joan Crespí¹, després d'haver acabat el quart o quint curs i haver obtingut unes notes finals de *meritissimus* o *valde meritis*– a opositar a beca i els que obtenien per oposició rigorosa aquesta prebenda la mantenien cada any mentre les seves notes no baixassin aquest nivell en els cursos següents. Tenc entès que, demés del benefici econòmic, gaudien d'alguna altra distinció, com és ara anar els primes de la llista del curs, etc. Això jo ja no ho vaig veure mai ni record que es donàs mai en el nostre curs. A mi, en realitat, me la regalaren i mai més em vaig haver de preocupar d'aquesta qüestió ni record si les meves notes de cada any donaven per a tant. Pot ser bé que no! Devia ser bon complidor del reglament: Tenia fama d'anar a l'loire però, com podeu observar, era l'únic ensotanat fins a les celles.

¹ Crespí, Joan, *Cardos sin espinas*, edició en ciclostil escrita en castellà, provablement a Mallorca, i sense data, p.28

CRÒNICA DAMUNT L'ALTURA DELS AMICS CAMINANTS I CANTAIRES

Divendres, vint de maig de 2022. Són les nou del matí. Hem partit d'hora i acabam d'arribar amb els cotxes, prèviament autoritzats, al quarter de la base del l'Exèrcit de l'Aire, just als peus del Puig Major. En Guillem, un bon amic d'en Joan Brunet, cantaire, com ell, i militar destinat a la base com a tècnic de telecomunicacions, ens hi espera per fer-nos de guia. Iniciam la pujada per la carretera militar. Una primera aturada abans d'arribar a dalt de tot ens permet allargar la vista per damunt la Serra i el pla fins a la mar. Contemplam el Maçanella, el Gorg Blau, l'estany de Cúber, l'Alcadena, Cura, Sant Salvador... la ciutat de Palma sembla als nostres peus. Fa bon dia i comença a fer calor, encara que aquí dalt fa fresqueta. Un sol esplèndid il·lumina el paisatge. No se sent res. Silenci. Escoltes. Sent com suaus onades de vent duen els ecos de la Diada celebrada a Inca pocs dies enrere, el dissabte 14 de maig. A punt de donar el sus per començar, veig com entren els amics i les amigues, algunes ja vídues, que les ha deixades l'espòs, i alguns amics, que els ha deixat l'esposa. Van prenent lloc a la basílica de Santa Maria la Major els records, les vivències d'un temps, l'estimació, l'amistat, el conhort de trobar-nos a la IX Diada, ajornada un pic i un altre per mor de la pandèmia. L'amic el bisbe Sebastià presideix la missa concelebrada *in memoriam* posant sobre els presents paraules d'amor, de consol i d'esperança. Llegesc les pregàries. Una d'elles és pel pare Gaspar Alemany, anímicament desfet, de qui hem sabut per la premsa que ha estat absolt en el judici dels presumptes abusos dels que fou acusat. La darrera de les pregàries és pels amics que ja partiren. La llista se'ns fa llarga. Aquest primer mig any tocaren a la porta del Cel mossèn Joan Martorell, Joan Barceló, des Pujol, Joan Riera "Mossegat", el pare Massot, de Montserrat, Sadurní Pesquero, el bisbe auxiliar de Barcelona Toni Vadell, mossèn Pau Oliver, mossèn Rafel Prohens, mossèn Josep Caldentey Ribot, rector de Portocristo ... Com que se'ns fa feixuc anomenar-los tots, en el Memento només esmentarem els dels últims anys. Al mig del presbiteri me sortí a camí l'amic Sebastià de qui pos a les mans un sobre on hi van tots els noms. El bisbe Sebastià l'agafà amb un somris serè i confiat que interpret com "deixau-me'ls, que els duré a l'altar". Sonen les veus dels cantaires. A l'orgue, en Pep Portell. Dirigeix en Tomeu Ripoll. Vibra la Basílica. Canta la Schola, que havia reprès els assajos l'any passat quan minvà la virulència de

la Covid i aflluixaren les restriccions. Es tornà a estrenar el dia de la Càtedra, el 22 de febrer d'enguany a la capella del Seminari. Hi són tots els cantors, valia la pena gaudir del retrobament cantant plegats. Jaume Gual escampa sobre els oients, en una lliçó molt estudiada i ben treballada, la bella vista dels músics de la ciutat d'Inca als qui retem homenatge

Dalt del cim més alt de l'illa, segons diu el guia Guillem, a 1470 metres d'altura, Joan Brunet dona el to. Els Caminants rompen a cantar. S'eleva al cel blau l'Ave Maria, de Bernat Salas. Damunt la carena voltors planegen a l'encens de la pregària. Llavors, Cil estella amb força sobre l'aire net de la muntanya una cançó de temps enrere, mig oblidada: *Sobre el*

cim, sobre el cim. Imponent. Imponent. Res es sent. Sinó el vent. Res es veu. Sinó el cel... Canten els caminants, posats els ulls sobre els cims de sa Rateta, na Franquesa, l'Ofre... De lluny arriben les notes melodioses de l'orgue que acaronen, magistrals, les mans delicades d'Arnau Reynés, i les notes del piano que toquen les mans envellides i sàvies de Pep García Mallada. S'amaren d'emoció els fonaments de la basílica quan els cantaires de la Schola reprenen les cançons assajades llarg temps i ofereixen a l'auditori les tres estrofes de Virgen Asunta. Joan Brunet canta uns solos memorables i delecta els oients amb la primícia del pasdoble Rolando Valle, recuperat per l'associació dels Amics. Les nines de la coral Sant Miquel de Campanet posen la dolça energia de les seves veus al *Canticum et oratio fidei nostrae*.

En Guillem, el guia, explica als Caminants com funciona, gira que gira, el radar d'una antena de 95 m. quadrats atalaient el Mediterrani al voltant de 256 milles. A la cafeteria celebren la caminada, la que fa cent, compartint un cafet i un bocí d'ensaïmada que hem duita per a l'ocasió. Agraïm a en Guillem i al personal de la instal·lació les explicacions i amables atencions que han tengut envers de nosaltres i emprenem la baixada de la muntanya més alta de Mallorca. Camina caminaràs arribam fins a Bàltx de Dalt on trobam barrat el pas i, a l'ombra de les oliveres, ens aturam a recuperar forces, apaivagar la set i menjar fruita i bessons que hem de compartir sí o sí, amigablement, amb els ases i els muls somerins que ens han sortit a camí. Al Mirador de ses Barques ens espera una paelleta per celebrar les cent caminades arreu de l'illa.

Amb les bones vistes del Port de Sóller des del Mirador, gir la ullada cap enrere pel que pugui interessar i no quedi dins el calaix d'aquest darrer mig any. Hi ha bones noves de la *Cooperativa agrària Allima*, del Perú, a qui el Govern Balear l'hi ha renovat la subvenció. A *El Cortecito* na Maria Duran continua fent la bona feina d'ensenyar a llegir i escriure els infants de la República Dominicana. Per aquí, més

a propet, amics nostres malalts han rebut la visita d'altres amics a la residència Cas Notari, de Porreres, i a la de Llevant, de Porto Cristo. Impedits com estan, s'estimaren més no assistir a la Diada, tot i que hi estaven ben convidats i ens haguera agradat tenir-los entre nosaltres.

Capítol apart mereixen els llibres publicats per companys nostres. Tenc anotats:

- El goig de creure, de Gabriel Amengual. *Lleonard Muntaner.*
- Macs, Pols i Campanes, de Joan Miralles. *Edició pròpia.*
- Venes d'aram, de Jaume Mateu. *Lleonard Muntaner.*
- Giovanni Hajnal en la catedral de Mallorca, de Llorenç Tous. *Lleonard Muntaner.*
- Acordes del mejor Cantar. Llorenç Tous. *Lleonard Muntaner.*

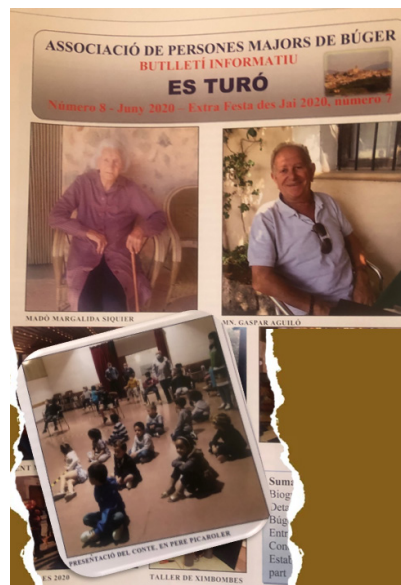
De Llorenç Tous, vaig tenir la sorpresa i el goig de compartir amb ell la celebració de la Resurrecció del Senyor la Vigília Pasqual a l'església de Pòrtol. Va aconseguir fer de la Vigília una celebració viva i viscuda pels que érem allà..

No puc deixar de dir-vos que els Caminants rebérem els números publicats des de desembre 2019 a desembre 2021 del Butlletí Informatiu Es Turó de l'Associació de Persones Majors de Búger, amb motiu de la caminada que férem pels indrets d'aquell poble el proppassat mes de març. Escriuen i editen el Butlletí els nostres amics Miquel Perelló "Canta", bon glosador, i Bernat Forteza, mestre d'escola, tots dos ja feliçment jubilats. Publiquen dos números cada any i contenen la història petita i entranyable del poble. A les seves planes hi trobam persones conegudes com Gaspar Aguiló, la signatura de mossèn Joan Pons i Payeras, cronista oficial d'aquella vila, i l'anunci dels contes que ha escrit en Bernat: En Pere Culler i en Pere Picaroler, i que no siguin els darrers. Gràcies, al·lots, per la bona feina i pels butlletins que ens heu fet avinents.

I mirant endavant: La Schola té previst fer, a principis de juny, un concert a Manacor amb la gent de la UOM (Universitat Oberta de Majors) i un altre a la missa de l'horabaixa a Sant Salvador de Felanitx el dia 5. A Búger, per Sant Pere, i allà on ens demanin.

Eleccions a la vista: la Junta directiva dels Amics convocarà eleccions per elegir una nova junta directiva de l'associació. Serà dins l'octubre, de la qual cosa en sereu informats oportunament.

A la plaça assolellada de Santa Maria la Major, la banda de música de la ciutat ens acomiada tocant dues peces amb l'alegria pròpia de les bandes. Ben assaonats de música, de pregàries i de paraules ens dirigim al celler de can Ripoll per segellar la Diada. El bisbe Sebastià beneeix la taula i pren lloc, com un altre, entre els vuitanta-un amics i amigues que compartim l'àpat. S'escauen comentaris que qualifiquen la Diada

de qualitat alta, tot s'ha complert segons s'havia previst, encara que es deixa caure que ha estat massa intensa, massa llarga l'estada dins l'església. Ens animam a corregir els errors i a superar-nos a la propera de l'any vinent a Felanitx. En això estam. Som-hi.

Abans de partir cadascú a ca seva, hi hagué, tres cops, cantada multitudinària de l'*ad multos annos* per a en Macià, que era el dia del seu sant, per al bisbe Sebastià, en els seus cinquanta anys de prevere i per als cent anys de la seva mare.

pere j. amengual bestard

IX DIADA CULTURAL

Associació Amics del Seminari

14 de maig de 2022

a l'església de Santa Maria la Major (INCA)

Homenatge musical a la ciutat d'Inca

09:25 h. Missa in memoriam, presidida pel Sr. bisbe Sebastià Taltavull.

10:15 h Temps lliure

10:45 h. Paraules de benvinguda.

Ajuntament i Associació Amics del Seminari

Conferència: *La música a Inca a càrrec de Jaume Gual Mora*

CONCERT HOMENATGE ALS MÚSICS

Bernat Salas Seguí (1874-1932)

Antoni Torrandell Jaume (1881-1963)

Josep L. García Mallada (1941)

Jaume Alberti Ferrer (1889-1979)

Bernat Julià Rosselló (1922-2013)

Antoni Sancho Nebot (1884-1961)

Orgue: Arnau Reynés

Piano: J.L. García Mallada

Banda: Unió Musical Inquera

Cor: Schola Cantorum

Director: Xisco Amengual

Solista: Joan Brunet

Orgue: Pep Portell

Tots formen part de la coral Sant Miquel de Campanet - Director: Pere Reynés

14:00 h. Dinar de germanor al celler Can Ripoll.

Ajuntament d'Inca

PROGRAMA DEL CONCERT

en reconeixement als músics

Bernat Salas Seguí

- Fuguetta (Orgue)
- Ofertori (Orgue)
- Ave Maria (Cor)
- Himne mallorquí (Cor)
- Lletres: Maria Antònia Salva
- Himne al Sant Crist d'Inca (Cor i solo)
- Lletres: Andreu Caimari

Antoni Torrandell Jaume

- Recuerdos de España (Piano)
- Himne al Beat Ramon Llull (Cor i solo)
- Lletres: Llorenç Ribet
- O Salutaris Hostia (Orgue)
- Illusion (Op.18). Déception (Op.23) (Orgue)

Josep L. García Mallada

- Himne Virgen Asunta (Cor i solo)
- Lletres: Domingo Mateu
- Suite litúrgica: comunió, pregària, ofertori (Orgue)
- Regnat (Sintonia del programa TV "Sal i Llum") (Piano)
- Parado. Suite mallorquina (Piano)
- Pensament musical núm.8 en mi major (Piano)
- Impressió núm.4 en sol menor. Barcarola (Piano)
- Zapatado de la suite "Dances per a orgue" (Piano)
- Pasdoble "Rolando Valle" (Piano i veu solista)
- Lletres: Pere Orpi

Bernat Julià Rosselló

- Himne de la coronació de Santa Maria La Major (Cor)

Antoni Sancho Nebot

- Canticum et oratio fidei nostrae (Cor mixt)

Jaume Alberti Ferrer

- Pasdoble "El coronel Herrera" (Banda)
- Pequeña Fantasia (Banda)

Ajuntament d'Inca

Contant coverbos des de Felanitx

per Bartomeu Rosselló

M'ho han contat: Toni Obrador, Jaume Oliver, Miquel Vadell, Pep Lluís Munar, Rafel Estelrich, Joan Antich, Francesc Riera i altres.

35 Una beata i el germà del nuvi.

Una beata coneguda meva, ja grandeta, se meravellava de la bellesa del germà del nuvi. L'havia vist en el moment en què aquest anava a fer entrega del ram de flors que lluiria la núvia durant la cerimònia. Tant i tant li havia agradat que me comentava: *No sé com devia anar es nuvi, però es germà... mira que jo ja som vella i tenc mal barram, però encara me n'hauria menjat un bon tros.*

36 Es Regent i un vicari plantós.

Un dia destinaren a la Vila un vicari de lo més plantós. Era l'admiració de totes les al·lotes joves i no tan joves. Madò Paraira (ja n'hem parlat d'ella altres vegades) tenia bon gust, sabia de què anava el món i també el se mirava embadalida. El Rector D. Gabriel Rebassa, que tota la vida fou Es Regent, la s'escoltava. Madò Paraira li deia implorant: *Regent, casau-lo, no volgueu que tot això se tudi.* No se tudava.

37 Es Regent i el cul del dimoni.

Parlant des Regent. Tenia el costum de llegir el breviar anant de banda a banda del replà parroquial. Així caminava mentre resava. Just damunt el portal major de la nostra parròquia tenim una imatge d'un victoriós Sant Miquel que trepitja el dimoni. El dimoni despullat, està arrufat intentant defensar-se de la llança arcangelical. Es Regent digué alguna vegada: *Lo que no m'agrada gens és que el dimoni té es cul girat cap a sa rectoria.*

38 Receptes per aprimar-se.

En tornar grans, tots ens desfeim una mica, tornam una mica geperuts, calbs, o simplement engreixam. Una amiga nostra passeja un bon feix tot lo sant dia. No té manera de perdre una lliura. Se dona el cas que té un fill metge i ella bé que li demana que li faci una recepta per posar-se a un pes més duguedor. El seu fill un dia li digué: *Mira mumare, tu que ets tan beata i tot lo dia ets per dins l'església, no has sentit a dir mai que el Bonjesús dijuna pes desert 40 dies i no li passà res?*

39 Miracle del cotxe arreglat.

Un miracle d'estiu. Tota una generació descobrí un món nou que no havia conegut mai: l'arribada de turistes a Mallorca amb una moral molt diferent a la nostra que trabucà els costums. Contrastava poderosament amb les predicacions que el jovent rebia. Ben prest, aquells joves havien de descobrir que aquelles al·lotes vengudes de fora, tenien una facilitat grossa per relacionar-se. I els dissabtes sobretot, arribaven fins a qualque cala de vorera de mar on hi havia un hotel o sala de festes, cercant ocasions per veure què podien agafar. I normalment agafaven. La dificultat més grossa en aquell temps era com arribar a les cales. Uns tenien una moto. Solucionat. Altres el seu pare tenia un cotxe. Però los ho havien de deixar. I aquest és el cas que ens ocupa.

Aquella quadrilla projectà anar a picar per cala... Per tal motiu, en Bernat manllleva el cotxe a son pare.

- *No, no el te'n pots dur.*
- *I per-què? Vos sabeu que no feim desastres.*
- *He dit que no i basta.*

No hi havia remei. Llavors tingueren la idea que quan el seu pare seria a dormir, amb el llum apagat, traurien el cotxe de la portassa sense fer renou, i en tornar, talment l'entrarien.

Peu de moix, el treuen i l'empenyen fins voltar el cap de cantó. Arriben al lloc del ball i entren. Al cap d'una estona un d'ells diu: *He deixat sa capsa de tabac dins es cotxe. Ara torn.*

Just un moment després torna amb sa cara trasmutada i diu a l'amo des cotxe: *Qualcú ha pegat un cop així de gros a una porta. No sé que hem de fer.*

Ja han acabat sa ballera i cap a la vila falta gent. Toc, toc a cas planxista. *Mos hauries de fer un favor i arreglar es cop des cotxe que mumpare mos matarà.* Al cap d'una estona: Toc, toc a cas pintor: *Mos hauries de fer el favor de pintar es cop des cotxe que mos arregla es planxista i així mumpare no ho coneixerà.*

A trenc d'alba els picadors tornaven entrar es cotxe arreglat dins sa portassa sense fer renou. Salvats. Quin alè!

Mentre dinaven, l'amo de la casa diu: *Si pogués creure en miracles diria que n'hem tengut un, perquè ahir a Palma me pegaren un cop an es cotxe i ara no en du cap.*

40 Excursió al Moulin Rouge

Una de les associacions de la Vila que es fundaren per millorar la vida dels qui patien, fou la Hermandad Cristiana Obrera. El seu fi era l'ajuda als necessitats, però la seva activitat es veié una mica desdibuixada en el moment en què tots tinguérem una vida més acomodada. La Hermandad idò ja no havia d'estar tan girada cap a la cosa social, i organitzà dinars d'amistat i altres entreteniments culturals i religiosos. Actualment té una de les confraries que desfilen per dins Felanitx el dijous i divendres

sant. També organitzà alguna vegada un viatge. I aquí està la contarella.

Amb autocar des de Barcelona a París amb totes les escales pertinents. A aquestes excursions s'hi apunta tota classe de gent i d'idees. Un d'ells era Mn. Pere Xamena. Altra era un usurer que a cada duro li feia treure sis pessetes. Si havien d'entrar a un museu i havien de pagar, encara que arribava a pagar, protestava. El vespre que necessàriament anaren al Moulin Rouge, pagà sense protestar gens ni una mica. Convidat D. Pere a veure l'espectacle, naturalment es negà a assistir-hi, mentre es feia creus com aquella gentada volgués anar a un centre de perdició. El sen demà dematí, un d'aquells, en escometre D. Pere li diu: *Va fer bé D. Pere de no venir anit passada. Cap d'aquelles al·lotes que actuaven duia marinera.*

En el mateix viatge. De tornada passaren per Lourdes. Així redimirien pecats. Un moment després de dinar, asseguts a una terrassa prenint cafè, aquell usurer de qui hem parlat, espontàniament i sense cap pressió que diu: *Avui jo pagaré tots es cafès.* Cares trasmutades, mirades d'incredulitat, sustos ... fins que en Jaume d'Albocàsser diu: *Sí, no ho trobeu estrany. Aquí és terra de miracles.*

41 Tothom té qualque cosa

Una conversa de dues dones un dia qualsevol, ara fa setanta anys:

- *Tenc es galindons que me fan un maler. Ja no puc ni caminar.*
- *Idò jo tenc un maldecap que me dona unes punyides que me maten.*
- *Tots tenim. Si. I qui no te que esper.*
- *Ja ho diuen: Sant Antoni té un porc, Sant Joan té un me.*
- *I es Rector té en Lluc.*

